

CZECH UNIVERSITY OF LIFE SCIENCES IN PRAGUE

INSTITUTE OF TROPICS AND SUBTROPICS

Department of Engineering, Economics and Rural Development
in Tropics and Subtropics

World Wine Production and Trade

DIPLOMA THESIS

Thesis supervisor:
Prof. Ing. Vladimír Jeníček, DrSc.

Author:
Jitka Vokatá

Prague, 2008

CZECH UNIVERSITY OF AGRICULTURE IN PRAGUE

INSTITUTE OF TROPICS AND SUBTROPICS

Department: DEERDTS

Academic year: 2005 / 2006

SETTING M.Sc. THESIS

For Ms. Jitka Vokatá

Course: Agriculture in Tropics and Subtropics

This thesis is required by the Head of Department as laid down in the rules of the Master studies at CZU.

Thesis Title: Wine World Production and Trade

Code for compiling this M.Sc. diploma thesis

- 1. Introduction**
- 2. *Vitis vinifera* usage**
- 3. Wine world production**
- 4. Wine world trade**
- 5. Conclusions**

Extent of the Thesis report: 60 - 70 pages

Bibliography: **Sevenson, T.: Nová encyklopedie vín**
                              FAO: Production yearbook
                              FAO: Trade yearbook

Thesis supervisor: **Prof. Ing. Vladimír Jeníček DrSc.**

.....

Date of M.Sc. thesis setting: **October**

Date of handing over the thesis:

.....

Doc. Ing. Vladimír Krepl, CSc.
Head of DEERDTS ITS CUA in Prague

.....

Prof. Ing. Bohumil Havrland, CSc.
Director of ITS CUA in Prague

Prague .....

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně s použitím odborné literatury a pod vedením vedoucího diplomové práce.

Praha, duben 2008

.....

Jitka Vokatá

Děkuji vedoucímu diplomové práce Prof. Ing. Vladimíru Jeníčkovi, DrSc.,
za cenné rady, konzultace a všestrannou pomoc při vypracování této
diplomové práce.

Abstrakt

Práce se zabývá charakteristikou komodity víno na světové a národní úrovni. Je zde analyzována produkce a spotřeba vína v současnosti a její vývoj od konce osmdesátých let 20. století. Z hlediska obchodu popisuje objemové a hodnotové toky vína ze světového a regionálního pohledu. Zkoumá důležité exportní trhy předních světových vývozců. Dále jsou uvedeny očekávané budoucí trendy týkající se vzestupu podílů producentů vína "nového světa" na světovém vinohradnictví a ústupu Evropské unie z předních pozic způsobený přetrvávající krizí evropského vinohradnictví. V poslední části je charakterizováno postavení České republiky ve světovém obchodě s vínem. Je zde zahrnut průzkum poptávky a nabídky zaměřený na producenta "nového světa" - Austrálii a jeho pozici na českém trhu.

Klíčová slova: vinohradnictví, víno, produkce, spotřeba, obchod, vývoj, producenti "nového světa"

Abstract

Diploma thesis deals with characteristics of wine as the commodity at world and national level. Production and consumption are analysed at the present stage as well as their progress since the end of eighties of the 20th century. Wine trade is described on the basis of the flow of commodity value and commodity volume from the world and regional perspective. The most important export markets are set for the major wine exporters. The work also deals with the future trends concerning the "new world wine" producer's position reinforcement in the world viticulture. The crisis of the European Union viticulture is laid down as well. The last part mirrors the position of the Czech Republic in the world wine trade. A demand and supply research concerning the Australian wine on the Czech market, a representative of the "new world wine" producers, is included.

Key words: viticulture, wine, production, consumption, trade, progress, "new world wine" producers

Obsah

1 Úvod.....	1
2 Cíl práce.....	2
3 Metodika řešení.....	2
4 Původ a rozšíření vína ve světě.....	3
5 Charakteristika komodity víno.....	6
5.1 Charakteristika rodu Vitis.....	6
5.2 Výroba vína.....	7
5.2.1 Alkoholové kvašení.....	8
5.2.2 Školení a zrání vína.....	9
5.3 Základní dělení a charakteristika vín.....	10
6 Světová produkce vína:	
produkční oblasti, objemy produkce a spotřeba vína.....	14
6.1 Vinohradnictví v Evropě.....	14
6.1.1 Vinohradnictví v Evropské unii.....	15
6.1.1.1 Rozloha vinohradů v EU.....	15
6.1.1.2 Způsob řazení vín do jakostních kategorií.....	16
6.1.1.3 Produkce vína.....	18
6.1.1.4 Spotřeba vína.....	20
6.1.2 Vinohradnictví Evropy mimo EU.....	22
6.1.2.1 Rozloha vinohradů.....	22
6.1.2.2 Produkce vína.....	23
6.1.2.3 Spotřeba vína.....	24
6.2 Vinohradnictví Severní Ameriky.....	25
6.2.1 Rozloha vinohradů.....	26
6.2.2 Produkce vína.....	26
6.2.3 Spotřeba vína.....	27
6.3 Vinohradnictví Jižní Ameriky.....	27
6.3.1 Rozloha vinohradů.....	28
6.3.2 Produkce vína.....	29
6.3.3 Spotřeba vína.....	30
6.4 Vinohradnictví v Africe.....	31
6.4.1 Jihoafrická republika.....	31
6.4.1.1 Rozloha vinohradů.....	32
6.4.1.2 Produkce vína.....	33
6.4.1.3 Spotřeba vína.....	33
6.5 Vinohradnictví Austrálie a Nového Zélandu.....	33
6.5.1 Rozloha vinohradů.....	35
6.5.2 Produkce vína.....	35
6.5.3 Spotřeba vína.....	37
6.6 Vinohradnictví Asie.....	37
6.6.1 Čínská lidová republika.....	38
6.6.1.1 Klima a rozloha vinohradů.....	38

6.6.1.2	Produkce vína.....	39
6.6.1.3	Spotřeba vína.....	40
6.7	Zhodnocení světové produkce vína, rozlohy vinogradů a spotřeby vína na základě statistiky OIV.....	41
6.7.1	Světová produkce vína.....	41
6.7.2	Světová rozloha vinic.....	43
6.7.3	Světová spotřeba vína.....	44
6.7.4	Stupeň rovnováhy na trhu s vínem.....	46
7	Světový obchod s vínem.....	47
7.1	Trh s vínem a jeho distribuční kanály.....	47
7.2	Ceny vína.....	49
7.2.1	Farmářské ceny.....	49
7.2.2	Ceny průmyslových výrobců vín.....	50
7.2.3	Ceny spotřebitelské.....	51
7.3	Mezinárodní klasifikační systémy popisu a číselného označování zboží používané v obchodě s vínem.....	52
7.3.1	Nomenklatura SITC.....	52
7.3.2	Kombinovaná nomenklatura a Harmonizovaný systém číselného označování zboží.....	53
7.4	Mezinárodní organizační struktury ovlivňující obchod s vínem.....	54
7.4.1	Mezinárodní organizace pro révu vinnou a víno - OIV.....	54
7.4.2	Světová obchodní organizace s vínem - WWTG.....	55
7.5	Světový obchod s vínem.....	55
7.5.1	Světové vývozy vína.....	55
7.5.2	Světové dovozy vína.....	60
7.5.3	Postavení EU v rámci světového obchodu s vínem, společná organizace trhu s vínem a chystaná reforma v tomto odvětví.....	61
7.5.4	Postavení České republiky ve světovém obchodě s vínem a průzkum poptávky a nabídky zaměřený na australská vína.....	63
7.5.4.1	Australská vína na českém trhu.....	64
8	Závěr a diskuse.....	74
9	Literatura.....	78
10	Seznam zkratk.....	83
11	Seznam tabulek, grafů a obrázků.....	84
12	Přílohy.....	87

1 Úvod

"Znalost vína může být radostí po celý život člověka" (*E. Hemingway*)

Víno vzniklo již na počátku lidské civilizace a provází ji po celou dobu jejího trvání. Tradičně patří mezi oblíbené nápoje denní či slavnostní příležitosti. Ve správném množství lze víno považovat jako doplněk léčby řady onemocnění. Obsahuje zdraví prospěšné látky, které působí blahodárně na srdeční onemocnění, vykazuje antimikrobiální a antivirovou aktivitu.

V průběhu tisíciletí prošlo velkým vývojem až do dnešní podoby, kdy si můžeme vybírat z celé řady druhů, chutí a vůní. Někdy se může zdát těžké proniknout do jeho tajů a vybrat to správné pro danou chvíli a příležitost, orientovat se v nabízeném sortimentu, změnách a novinkách odehrávajících se ve vinařství.

Ráda bych touto diplomovou prací přispěla k pochopení současného světového vinařství a vinohradnictví, jeho rozmanitostí a odlišností.

Diplomová práce je rozdělena do čtyř hlavních částí. V první části je vysvětlen původ a postupné rozšíření vína ve světě. Druhá část popisuje víno jako komoditu z pohledu výroby a jejích odlišností, způsobu dělení a charakteristiky základních skupin. Třetí část charakterizuje hlavní produkční oblasti, objemy produkce významných vinařských států, dále pak spotřebu vína daných oblastí. Na závěr třetí části je provedeno zhodnocení produkce vína, spotřeby vína a vinohradnické výměry z celosvětového pohledu. Čtvrtá část se podrobněji zabývá obchodem s vínem. Vymezuje hlavní distribuční kanály, charakterizuje ceny vína na úrovni výrobců a spotřebitelů, identifikuje hlavní organizační struktury podílející se na vzniku předpisů a doporučení na mezinárodní úrovni, začleňuje komoditu víno do mezinárodních klasifikačních systémů popisu a číselného označování zboží a charakterizuje světový obchod z pohledu toků objemů a hodnot největších exportérů a importérů. Závěr čtvrté části odkazuje na rozvoj producentů tzv. "nového světa" a jako příklad uvádí průzkum australských vín na trhu České republiky.

2 Cíl práce

Cílem diplomové práce je podat souhrnný přehled o světovém vinohradnictví a vinařství z hlediska výroby vína, na základě charakteristiky produkce vína, obchodu s vínem a s tím souvisejícími parametry na světové a národní úrovni.

Dále je cílem určit specifika produkce významných vinařských regionů a producentů. Popsat tržní mechanismy a světové organizační struktury podílející se na tvorbě mezinárodního prostředí pro obchod s vínem. Stanovit vývojové trendy vinařství za poslední dvě desetiletí a popsat jejich vliv na současný stav odvětví ve světě s důrazem na Evropskou unii. Charakterizovat rozvoj producentů "nového světa" a na příkladu průzkumu trhu zhodnotit pozici australských vín v České republice.

3 Metodika řešení

Vypracování diplomové práce je založeno na získávání dat z dostupné literatury a internetových zdrojů, především mezinárodních a národních institucí.

Výchozím zdrojem pro stanovení vývojových trendů a postavení jednotlivých producentů v regionálním a světovém měřítku v rámci produkce, obchodu, spotřeby a vinohradnické výměry byla statistika OIV zahrnující data od roku 1986 do roku 2004 celosvětově, respektive předběžná data OIV pro rok 2005 a odhady pro rok 2006. Tato statistika je harmonizována se statistikou FAO, ze které bude také čerpáno. Statistika byla vyhodnocena pomocí programu Microsoft Excel.

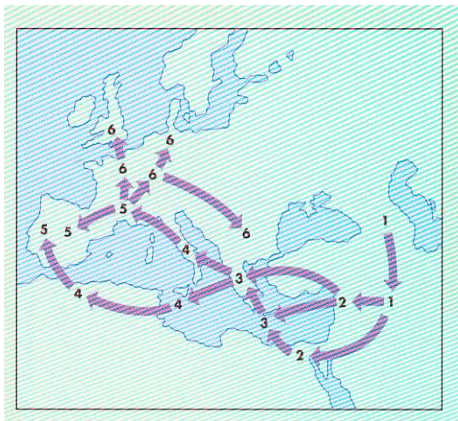
Kapitola týkající se průzkumu českého spotřebitelského trhu australských vín byla zpracována dotazníkovou formou a formou osobních rozhovorů s prodejci a dovozci. Distribuce dotazníku byla prováděná osobní, poštovní a emailovou formou. Bylo osloveno více než 100 respondentů v rámci celé České republiky.

4 Původ a rozšíření vína ve světě

Původ slova víno není zcela jasný, jeho kořeny lze sledovat k latinskému slovu vinum, dále také řeckému výrazu oinos nebo woinos nebo i ke gruzínskému slovu gvino. [2]

Rozvoj vinařství je neoddelitelně spjat se vznikem evropské, zvláště středomořské civilizace a její kultury. Je pravděpodobné, že kočovné národy nechávaly kvasit bobule divoké révy vinné již před 6000 až 7000 lety. [2] Nejranější doklady o výrobě vína pocházejí z dnešního Turecka, Sýrie, Libanonu, Jordánska a především Gruzie a Arménie, které jsou mnohými považovány za skutečnou pravlast vína. [8] Vinná réva se stala spolu s olivovníkem a fíkovníkem první ovocnou dřevinou pěstovanou člověkem. [2]

Obr 1: Postup rozšíření výroby vína ve světě [4]

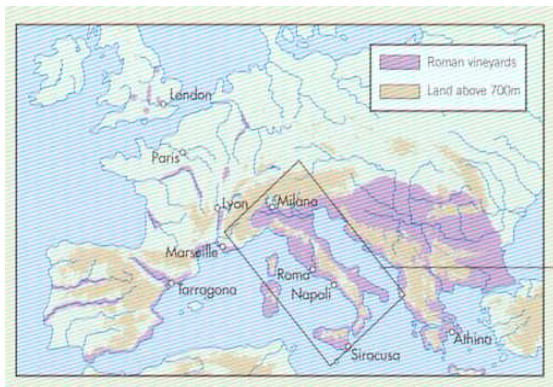
1. Oblast Kavkazu a Mezopotámie (6 000 př.n.l.)
2. Egypt a Syrsko-palestinská oblast osídlená Féniciány (3 000 př.n.l.)
3. Řecko a Kréta (2 000 př.n.l.)
4. Itálie, Sicílie a severní Afrika (1 000 př.n.l.)
5. Španělsko, Portugalsko, jižní Francie (500 př.n.l.)
6. severní Evropa (100 n.l.)

Obchod s vínem začal vzkvétat již ve starověkém Egyptě. Víno bylo dopravováno do významných přístavů středomoří z delty Nilu pomocí karavan velbloudů a lodí. Řada historiků se domnívá, že právě obchod s vínem dal základ systému moderní ekonomie - penězům, smlouvám, platebnímu systému a účetním postupům. [2]

Dalšího rozkvětu zaznamenala výroba vína v antickém Řecku, na Krétě a v Thrákii (dnešní Bulharsko). Řekové se zasloužili o rozšíření vína na Sicílii, do jižní Itálie a jižní Francie. [14]

Na řeckou tradici výroby vína navázali Římané a přeměnili ji ve vyspělé odvětví své ekonomiky s rozvinutým obchodem. Pompeje se staly na dlouhou dobu centrem obchodu s vínem, odkud se víno vyváželo až do oblasti Bordeaux ve Francii. [2]

Obr 2: Rozšíření vinogradů kolem roku 100 n.l. [4]

Mapa ukazuje rozšíření vinogradů v období Římského impéria kolem roku 100 n.l. V této době již bylo pěstování vinné révy rozšířeno téměř ve všech dnešních významných vinařských regionech. [4] O něco později se vinohradnictví dostává na břeh řeky Dunaje, kde se stává základem pozdějšího německého a rakouského vinohradnictví. [2]

Počátky konzumace vína na dnešním území České republiky spadají do období keltského osídlení. Ale až Římané jsou zde považováni za první pěstitele vína. Z období trvání Římské říše nacházíme celou řadu nálezů antických mincí, které dokládají čilý obchodní styk. Většího rozmachu vinohradnictví a rozšíření vinic na našem území došlo v období Velkomoravské říše. [8]

Rozpad Římské říše vedl ke stagnaci vinohradnictví v celé Evropě, k opětovnému rozmachu a konsolidaci vinařství dochází až během 7. a 8. století. [2] Výroba vína a celkový rozvoj vinohradnictví byly v období středověku spojovány především s církví a jejími kláštery. Výjimkou byla oblast Bordeaux a toskánská Florencie, kde se dařilo obchodu s vínem dováženým do Anglie. [4] V 15. a 16. století se při španělských objevitelských cestách dostávají sazenice révy vinné do Mexika a dále do jižní Ameriky. Holanďané přivážejí první sazenice do jižní Afriky v první polovině 17. století. [11]

V 17. století se mění pozice vína ve společnosti. Vínu, do té doby považovanému za jediný nezávadný a skladovatelný zdroj tekutin, přibývají konkurenti v podobě kakaa dováženého ze Střední Ameriky, kávy z Arábie a čaje z Číny. V Evropě se také začíná ve větším množství vyrábět pivo. Je tak vyvíjen první konkurenční tlak na zlepšování kvality vína. Dochází k zavádění nových způsobů uskladnění, začínají se používat první skleněné láhve s korkovými uzávěry. [2]

Světové obchodní centrum se postupně přesouvá z Holandska do Anglie. Londýn kontroluje světový obchod s vínem a Paříž dominuje na francouzského trhu. K rozvoji vinařství dochází také v evropských zaoceánských koloniích. [11]

18. století je typické zaváděním nových poznatků do pěstování vinné révy a výroby vína. V Německu se rozšiřuje používání odrůdy Riesling. Bordeaux se zaměřuje na pěstování odrůdy Cabernet Sauvignon. Začínají první pokusy zkoumání jednotlivých

odrůd révy vinné a jejich popisu, na počátku zrodu stojí ampelografie. Ke stabilizaci vína se ve velkém zavádí používání síry. Jsou položeny také první základy výroby vín šumivých. [14]

Také 19. století je charakteristické rozvojem vinařství. [2] Obchod s vínem vzkvétá a země jako Itálie a Španělsko jsou až nezdravě ekonomicky závislé na výrobě vína. V roce 1880 v Itálii vinařství živí více či méně 80 % její populace. [4] Ve druhé polovině 19. století přichází rána pro téměř celý vinařský svět v podobě zavlečení škůdce mšičky révokazu do Francie z východního pobřeží Severní Ameriky. Pravokořenná réva vinná není odolná vůči tomuto škůdci, který napadá kořenový systém. Mezi roky 1873 až 1885 se révokaz rozšiřuje téměř do všech vinařských regionů Portugalska, Německa, Itálie, Austrálie, jižní Afriky a Kalifornie. Dochází ke zničení 2,5 milionu hektarů vinic a poklesu produkce o více než dvě třetiny. [14] Ušetřeny zůstávají jen malé oblasti ve středomoří, část Austrálie, Čína a celá Jižní Amerika. [2] Cesta k obnovení světového vinařství začala na konci 19. století vysazováním štěpovaných odrůd révy vinné na odolné podnože původní americké révy (např.: *Vitis labrusca*). [11]

V první polovině 20. století bylo vinařství ovlivněno ekonomickými krizemi a světovými válkami a také se vzpamatovalo z krize vyvolané révokazem. Přesto v daném období dochází k významným objevům, které zasáhly do světa vinařství. Louis Pasteur odkrývá proces fermentace. Objevení možnosti kontrolovaného chlazení vinného moštu v průběhu výroby vína umožňuje rozvoj vinařských oblastí "nového světa" s horkým podnebím. Ve Francii, Kalifornii ale i Austrálii jsou zakládány vědecké ústavy zabývající se výrobou vína a pěstováním vinné révy. [2]

Nová etapa vinařství začala v 60. letech 20. století. Do vinohradnictví se začíná dostávat používání moderní mechanizace, většího množství hnojiv a chemických přípravků k ochraně révy, odolnějších odrůd, a tak v 60. a 70. letech dochází k masovému nárůstu produkce, většinou na úkor kvality vína. Tento trend trvá až do konce 80. let, kdy se zvětšuje poptávka po vínech vyšší kvality. Celková světová spotřeba vína klesá a tak dochází do konce 20. století, jak k poklesu vinohradnických výměř, tak i produkce. I přes to se na počátku 21. století potýká trh s vínem s problémy nadprodukce v řadě vinařských regionů. [11]

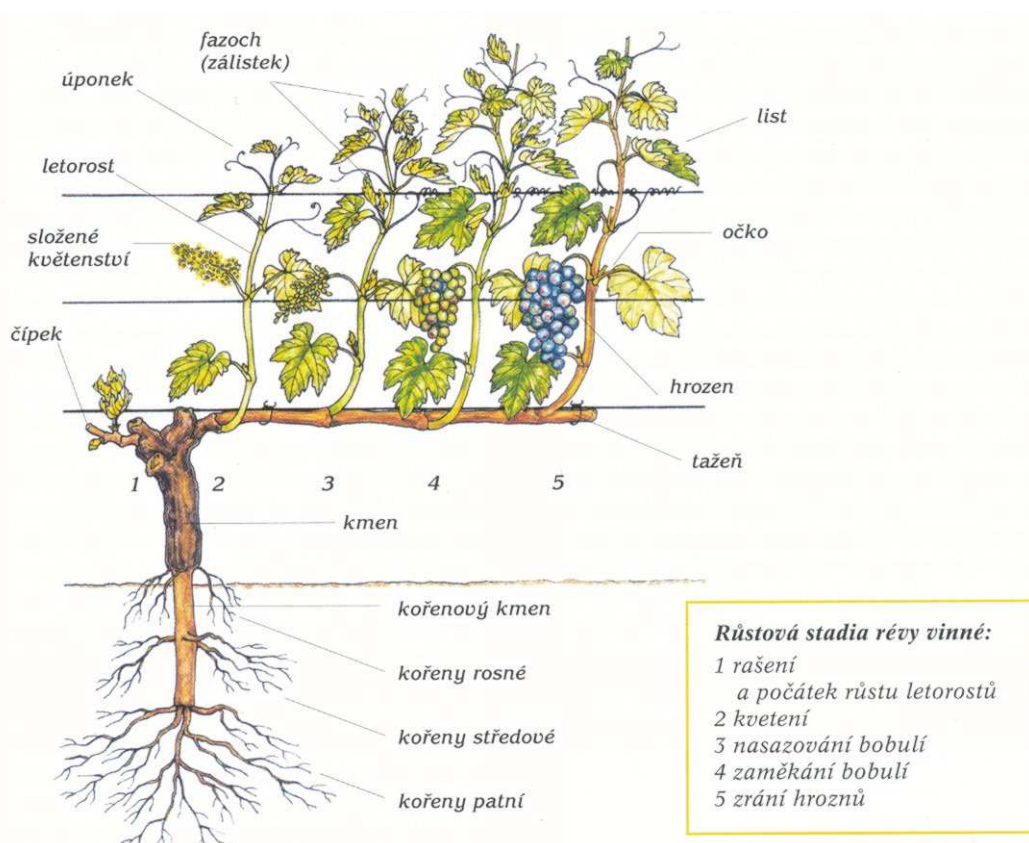
5 Charakteristika komodity víno

Víno je „Alkoholický nápoj vyrobený prokvašením moštu nebo rmutu vinné révy rodu *Vitis*“. [11]

5.1 Charakteristika rodu *Vitis*

Réva je dřevnatá liána z čeledi *Vitaceae* (révovité). Bobule v hroznovitých plodenství se používají v čerstvém stavu nebo nejrůznějšími způsoby zpracované, nejčastěji k výrobě vína nebo sušení. [16] Ze semen je možné získávat olej. [18] Na světové produkci hroznů má rozhodující podíl *Vitis vinifera* (réva vinná), která pochází z Přední a Střední Asie. Velká část produkce révy se sklízí v subtropických oblastech, především ve Středomoří. [16]

Obr 3: Rostlina révy vinné v různých růstových stádiích [8]

Hlavní klimatické faktory, které ovlivňují pěstování vinné révy, jsou teplota, srážky a proudění vzduchu. Klima společně s terénem (nadmořskou výškou, reliéfem krajiny a druhem půdy) vymezují typické a navzájem odlišné vinařské oblasti. [17] V příloze je uvedena botanická klasifikace rodu *Vitis*.

5.2 Výroba vína

Technologie výroby bílého vína [10]

1. Sběr hroznů (vinobraní)
2. Odstopkování, mletí, drcení a odzrnění hroznů
(+ možnost "macerace" v podmínkách řízené teploty 10 - 15 °C)
3. Lisování
4. Odkalení moštu
5. Úprava cukernatosti a obsahu kyselin
6. Kvašení moštu (+ možnost "jablečnomléčné fermentace" některých vín)
7. Školení a zrání vína
8. Lahvování

Technologie výroby červeného vína [10]

1. Sběr hroznů (vinobraní)
2. Odstopkování, mletí a drcení hroznů
3. + 4. Macerace rmutu + Kvašení moštu
5. Lisování (v některých případech)
6. Jablečnomléčná fermentace
7. Školení a zrání vína
8. Lahvování

Hlavní rozdíl v technologii výroby bílých a červených vín je v nakvácení - maceraci celých hroznů. [11] Tento postup je důležitý pro uvolňování fenolických látek obsažených v bobulích hroznů především při výrobě červených vín. [10] V závislosti na průběhu kvašení a obsahu alkoholu ve rmutu se postupně uvolňují antokyaninová barviva (ze slupky) a třísloviny - taniny (ze slupky a semen). Také u některých bílých vín se používá velmi krátké nakvácení. Záleží na odrůdě, typu vína a daném vinaři. [11]

Další odlišností ve výrobě bílých a červených vín je v přístupu kyslíku v průběhu výroby vína. Bílá vína jsou vyráběna reduktivním způsobem - s minimálním přístupem kyslíku zatímco při výrobě červených vín se používá makrooxidace v průběhu kvašení a macerace rmutu a mikrooxidace v průběhu zrání vína v sudech. [10]

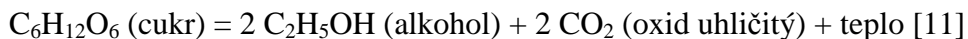
Technologie výroby růžového vína

Růžová vína jsou vyráběna většinou z modrých odrůd révy vinné nebo také z kupází bílých a modrých odrůd. [9] Obsahují menší množství antokyaninů a taninů (tříslovin) než vína červená. [14] Technologie výroby růžového vína je podobná výrobě vína bílého. V případě nedostatečného uvolňování barviva v průběhu lisování hroznů lze použít krátkodobou maceraci. Někdy se také při výrobě růžového vína používá jablečno-mléčné kvašení. [10]

5.2.1 Alkoholové kvašení

Alkoholové kvašení neboli fermentace je základním a také nejdůležitějším biochemickým procesem, který se podílí na tvorbě vína. Jeho podstatu objevil v roce 1863 Luis Pasteur a dokázal, že probíhá na základě mikrobiální aktivity. [10] V průběhu tohoto procesu dochází k přeměně jednoduchých cukrů (glukózy a fruktózy) na alkohol (ethanol) a oxid uhličitý při současném uvolňování tepla. [9]

Chemický vzorec:

Alkoholové kvašení vzniká působením činností mnoha druhů mikroorganismů. Nejdůležitějšími při výrobě vína jsou kvasinky vinné (*Saccharomyces cerevisiae*), které velmi dobře zpracovávají cukry obsažené v bobulích. V průběhu kvašení vzniká kromě alkoholu a oxidu uhličitého celá řada primárních a sekundárních produktů, mezi nejdůležitější patří aromatické látky. [9]

Fáze alkoholového kvašení

- Spouštěcí fáze - kvasinky se přizpůsobují nepříznivým podmínkám v moštu a po té se začínají rozmnožovat
- Rozmnožovací fáze - do této fáze se mošt dostává v průběhu několika hodin, dochází k rovnoměrnému rozmnožování kvasinek
- Fáze hlavního kvašení - cukry jsou aktivně přeměňovány na alkohol, již nedochází k významnému rozmnožování kvasinek
- Fáze odumírání kvasinek - kvasinky začínají odumírat, případný zbytkový cukr ve víně je již stálý [10]

Alkoholové kvašení a tím i výroba vína je ovlivněna celou řadou faktorů, které je potřeba sledovat a zohledňovat v průběhu celého procesu kvašení moštu. Jsou jimi: teplota, koncentrace cukru v moštu, oxid uhličitý, stupeň odkalení - čirost moštu, obsah asimilovaného dusíku, obsah oxidu siřičitého, obsah alkoholu - ethanolu, přítomnost kyslíku, obsah těkavých kyselin. Všechny tyto parametry podstatně ovlivňují výsledný produkt a jeho kvalitu. [10]

Rozeznáváme dva základní postupy kvašení moštů:

- Spontánní kvašení patří mezi tradiční technologie výroby vína.
- Řízené kvašení zahrnuje aplikaci aktivních suchých vinných kvasinek do moštu nebo rmutu a řízení teploty po celou dobu kvašení. [11]

Při výrobě červeného vína se velmi často používá jablečno-mléčné kvašení. Tento proces ve své podstatě není pravým procesem fermentace. Je způsobený aktivitou mléčných bakterií, které odbourávají kyselinu jablečnou a mají tak pozitivní vliv na sensorickou kvalitu vína a jeho další stabilizaci. [10]

5.2.2 Školení a zrání vína

Další podstatnou fází výroby, prováděnou za účelem zvýšení kvality budoucího vína je školení a zrání. Tato fáze zahrnuje celou řadu kroků: [2]

- Číření - odstraňování kalických částic a nestabilních látek z vína pomocí postupného stáčení, spontánní sedimentace a použitím čířících prostředků (vaječný bílek, bentonit a další) [14]
- Stabilizace - odstranění bílkovinných zákalů pomocí bentonitu, eliminace biologických zákalů pomocí oxidu siřičitého [10]
- Filtrace - proces odstraňování mikroorganismů a jemných kalických látek pomocí filtrů, křemeliny nebo membránové filtrace [11]
- Zrání - změny probíhající v době mezi alkoholovým kvašením a lahvováním ovlivněné použitím různých nádob (nerezové tanky, skleněné nádoby, zavíněné dřevěné sudy a sudy typu barrique) a různé délky trvání. [9]

5.3 Základní dělení a charakteristika vín

Dělení vín podléhá různým principům, které jsou ovlivňovány řadou faktorů. Nejednotnost dělení z celosvětového pohledu spočívá především v odlišných principech řazení vín do jednotlivých skupin dle jakosti, které se řídí konkrétními pravidly stanovenými ve vinařských zákonech jednotlivých zemí případně vyšších celků. [11]

Z pohledu světové produkce a obchodu můžeme víno dělit do několika významných skupin. [11] V případě bližší identifikace těchto skupin budou použita pravidla používaná v České republice, podléhající vinařskému zákonu č. 321/2004 Sb. (Zákon o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů) a vyhláškám č.323/2004 Sb. a č.324/2004 Sb. v platném znění.

Rozdělení vín podle smyslových vjemů: [4]

- Zrak - bílé, červené, růžové
- Čich - voňavé, páchnoucí, neutrální
- Chuť - suché až sladké, fadní až kyselé

Rozdělení vín podle stáří: [11]

- Mladá vína
- Zralá vína
- Archivní vína

Rozdělení vín podle způsobu výroby: [10]

- Reduktivní způsob - výroba vína bez přístupu kyslíku, klasický způsob výroby především bílých vín
- Oxidativní způsob - výroba vína s částečným přístupem kyslíku, klasický způsob výroby především červených vín (makrooxidace v průběhu macerace a fermentace, mikrooxidace v průběhu zrání vína)
- Karbonická macerace - výroba mladých vín typu Beaujolais, nakvácení nepoškozených bobulí v prostředí oxidu uhličitého bez přístupu kyslíku
- Ležení vína v sudech "barrique" - školení vína ve speciálních vypalovaných dubových sudech o objemu 225 litrů, které dodávají vínu specifické aroma kouře a vanilky

- Ležení vína na kvasnicích "sur lie" - stará technologie výroby vína, prokvašené, mladé víno se nechává po určitý čas ležet na kvasnicích, rozkladem kvasinek se uvolňuje celá řada látek (aminokyseliny, vitaminy a polysacharidy), které přecházejí do vína a ovlivňují jeho konečný chuťový projev, dochází ke zvýraznění plnosti a zlepšení aroma vín

Rozdělení vín dle druhu: [55]

- Tichá vína
- Šumivá vína
- Perlivá vína
- Likérová vína
- Aromatizovaná vína

Tichá vína jsou všechna vína nešumivá, tj. bez obsahu oxidu uhličitého. Toto označení se často používá při zařazení vín do soutěží, konkurzů a pro účely zpracování statistických ukazatelů. Tichá vína lze dělit do řady jakostních kategorií. Základní dělení tvoří dvě kategorie: vína stolní a vína jakostní. Následné členění je velmi podstatně ovlivněno národní legislativou výrobců. [11] V České republice jsou to vína: stolní, zemská, jakostní odrůdová, jakostní známková a jakostní s přívlastkem - kabinetní víno, pozdní sběr, výběr z hroznů, výběr z bobulí, výběr z cibéb, ledové víno, slámové víno a víno originální certifikace. [60,61]

Šumivá vína jsou vyráběna z vín tichých několika odlišnými metodami. Společný základ metod spočívá v přidávání "tirážního" likéru (cukr a kvasinky) do tichého vína, který vede ke druhotnému kvašení a vzniku šumivého vína. [11] Metody se liší následným postupem výroby, dle kvašení v láhvi nebo v tancích. [2] Při použití tradiční metody probíhá druhotné kvašení v láhvi. Touto metodou je vyráběno i francouzské šampaňské. Název "Champagne" je chráněnou známkou a smí se používat jen pro označení šumivých vín pocházejících z Francie z oblasti Champagne. [4] Dalšími často používanými metodami výroby šumivého vína jsou metoda Charmat nebo transferní metoda. Příkladem šumivého vína vyrobeného metodou Charmat může být italské Lambrusco. [11] V České republice jsou šumivá vína vyráběna ze stolního vína, které dosáhlo 8,5 % objemového alkoholu prvotním i druhotným kvašením a musí mít 0,3 MPa přetlaku při teplotě 20 °C. [8] Český vinařský zákon rozeznává několik kategorií šumivých vín: jakostní šumivé víno

(nebo název sekt), aromatické jakostní šumivé víno, jakostní šumivé víno stanovené oblasti, pěstitelský sekt, aromatické jakostní šumivé víno stanovené oblasti (nebo aromatický sekt s.o.). [60,61]

Perlivá vína se odlišují od vín šumivých jinou výrobní technologií. Vyrábějí se dosycováním vín oxidem uhličitým. [8] Podle českého vinařského zákona se perlivá vína smí vyrábět z domácích jakostních vín. Přetlak v láhvi musí dosahovat při teplotě 20 °C 0,1 - 0,25 MPa. [60,61]

Likérové víno je definováno jako výrobek, který vykazuje skutečný obsah alkoholu 15 až 22 objemových procent. Musí být získán z částečně zkvašeného hroznového moštu a/nebo z vína za přídavku destilátu z vína nebo z produktů révy vinné a zahuštěného hroznového moštu. [8] Nejznámějšími likérovými víny jsou Portske víno z Portugalska, Sherry ze Španělska a Madeira nebo Marsala. [14]

Aromatizovaná vína lze vyrábět z vína nebo hroznového moštu nebo z vykvašeného hroznového moštu a jejich směsí, s přídavkem vody, nejvýše však 15 %, jejich aromatizací pomocí přírodních aromatických látek nebo povolených aromatických extraktů, aromatických bylin nebo koření, popřípadě povolených přídatných látek ochucujících. K doslazení je možno použít sacharózu, hroznový mošt nebo zahuštěný hroznový mošt. K doalkoholizování se smí použít přírodní líh tak, aby skutečný obsah alkoholu v konečném výrobku dosahoval nejméně 14,5 a nejvýše 22 objemových procent alkoholu. Aromatizovaná vína mohou nést za specifických podmínek výroby označení vermut, hořké aromatizované víno nebo Americano. [60,61]

Rozdělení vín dle obsahu zbytkového cukru: [58,59]

Tab 1: Obsah zbytkového cukru v tichých vínech

Vína tichá	Charakteristika - obsah zbytkového neprokvašeného cukru
Suchá	a) 4 g na litr vína nebo b) 9 g na litr, pokud celkový obsah kyselin přepočtený na kyselinu vinnou je nejvýše o 2 gramy nižší než hodnota obsahu zbytkového cukru
Polosuchá	a) 12 g na litr b) 18 g na litr, byl-li minimální celkový obsah kyselin stanoven členským státem podle odstavce 2 [58]
Polosladká	obsah zbytkového cukru ve víně je větší než nejvyšší hodnota stanovená pro vína polosuchá, ale dosahuje nejvýše 45 g na litr
Sladká	obsah zbytkového cukru je nejméně 45 g na jeden litr

Zdroj: [58,59]

Tab 2: Obsah zbytkového cukru v šumivých vínech

Vína šumivá	Charakteristika - obsah zbytkového neprokvašeného cukru
Brut nature	obsah cukru je nižší než 3 g na 1 litr, tento údaj lze užít pouze na produkty, kterým po druhotném kvašení nebyl dodán žádný cukr
Extra brut	obsah cukru se pohybuje mezi 0 a 6 g na 1 litr
Brut	obsah cukru je nižší než 15 g na 1 litr
Extra dry	obsah cukru se pohybuje mezi 12 a 20 g na 1 litr
Sec	obsah cukru se pohybuje mezi 17 a 35 g na 1 litr
Demi-sec	obsah cukru se pohybuje mezi 33 a 50 g na 1 litr
Doux	obsah cukru je vyšší než 50 g na 1 litr

Zdroj: [58,59]

Rozdělení vín podle způsobu balení: [13]

- Lahvové
- Sudové
- Tetrapak
- Víno do 2 litrů
- Víno nad 2 litry

6 Světová produkce vína: produkční oblasti, objemy produkce a spotřeba vína

6.1 Vinohradnictví v Evropě

Pěstování vinné révy je limitováno především klimatickými podmínkami. [14] V Evropě je tato hranice vymezena 52. stupněm severní šířky. Nejvýznamnější vinařská centra se nachází v oblastech, kde průměrná teplota měsíce července dosahuje 15 až 20 °C. Příznivý vliv má také blízkost velkých vodních toků (např. Loira, Siena, Garonna, Rýn nebo Dunaj), které dokáží tlumit některé extrémní klimatické projevy. [2]

V Evropě můžeme nalézt tři základní typy vinařských oblastí s odlišnými klimatickými podmínkami. [11] Vinice v mírném klimatickém pásu s odpovídajícím množstvím srážek poskytují ideální podmínky pro pěstování jak aromatických bílých vín s dobrou strukturou kyselin tak i vyvážených červených vín vhodných k vyzrávání. [2] Do těchto oblastí můžeme zařadit některé vinice Francie, Rakouska a Německa. [4] V Itálii, Francii a Španělsku se řada vinic nachází v oblastech subtropického pásu se středomořským klimatem, kde vyšší teploty a silný sluneční svit v kombinaci s vhodnou odrudou vinné révy dávají vzniknout plným a sametovým vínům. [2] Východní Evropa, kde převažuje klima mírné kontinentální, těží z velkých rozdílů teplot během dne a noci ve fázi dozrávání. [11] Tyto teplotní rozdíly dokáží příznivě ovlivnit kvalitu vína, především z hlediska obsahu cukrů v bobulích. [14] Příkladem vinařského regionu této oblasti může být Maďarsko se světoznámým vínem Tokaj. [2]

Obr 4: Mapa Evropy s vyznačenými oblastmi [2]

V dalších částech této kapitoly budou zvlášť popsány státy Evropská unie a státy, které nebyly součástí EU do počátku roku 2005. Kypr je započítán jako celek do kapitoly Asie.

6.1.1 Vinohradnictví Evropská unie

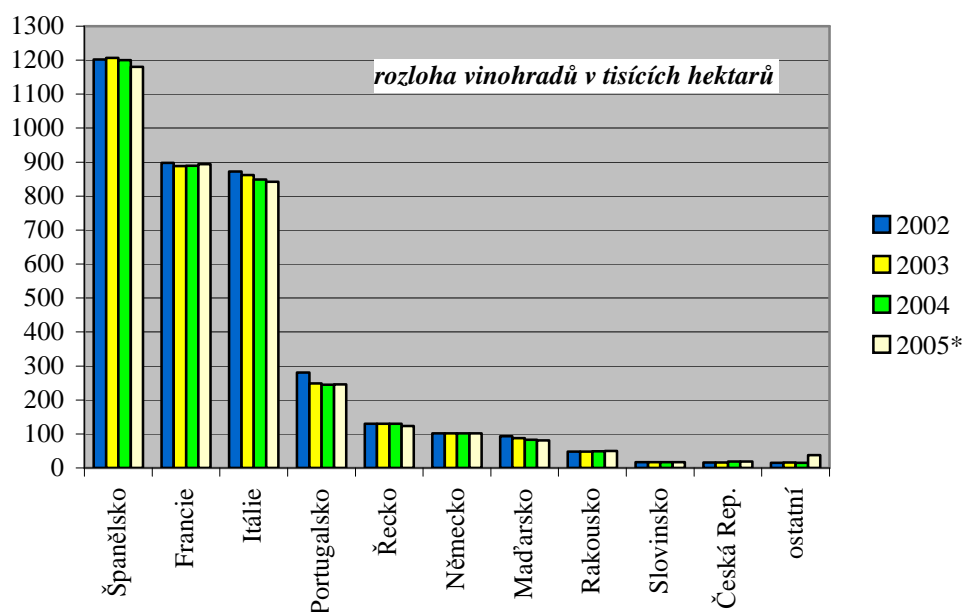
Z dvaceti pěti států Evropské unie (viz. rozdělení k 1.1.2005 výše) dvacet jedna států pěstuje vinnou révu. Téměř 65 % světové produkce a 60 % světové spotřeby dělá Evropskou unii nejvýznamnější vinařskou ekonomikou. [47]

6.1.1.1 Rozloha vinogradů v EU

Podle odhadů OIV by mohla plocha všech vinic EU v roce 2006 činit 3,561 milionu hektarů. [47] Tato rozloha představuje 45 % světové vinohradnické výměry. [50]

V EU dochází z dlouhodobého pohledu ke snižování rozlohy vinic a to především z důvodu agrární politiky EU, přebytku vína nižší jakosti na světových trzích, snižování spotřeby v tradičních vinařských zemích a oslabení konkurenceschopnosti v porovnání s novými vinařskými regiony. [15] V šestiletém období 2000 až 2005 došlo k poklesu rozlohy o 200 000 ha. [50] Z pohledu delšího časového horizontu se rozloha vinogradů snížila od roku 1991 do roku 2004 o 417 000 ha, tj. 10,5 %. [47] V příloze je uvedena tabulka 13 ukazující rozlohu vinic v jednotlivých zemích EU v období 1986 až 2004. Následující graf poskytuje představu o rozloze vinic největších pěstitelů EU.

Graf 1: Rozloha vinic EU

Zdroj: [47,46]

pozn.: *předběžná data OIV

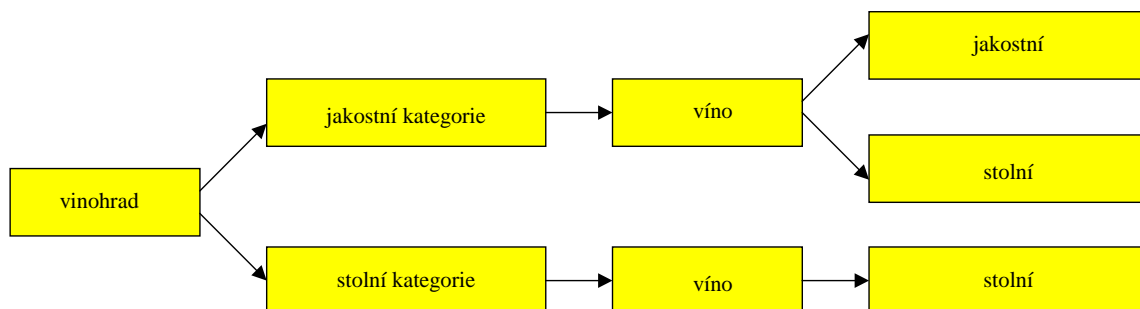
První místo v celém sledovaném období patří Španělsku. V roce 2004 podíl Španělska na celkové rozloze evropského vinohradnictví tvořil 33,2 % (1 200 000 ha, respektive 15,1 % světové rozlohy vinohradů). Dále bylo následováno Francií 24,6 % (889 000 ha, resp. 11,2 %), Itálií 23,4 % (849 000 ha, resp. 10,7 %), Portugalskem 6,8 % (245 000 ha, resp. 3,1 %), Řeckem 3,4 % (124 000 ha, resp. 1,6 %), Německem 2,8 % (102 000 ha, resp. 1,3 %), Maďarskem 2,3 % (83 000 ha, resp. 1 %), Rakouskem 1,4 % (45 000 ha, resp. 0,6 %), Českou Republikou 0,53 % (19 000 ha, resp. 0,2 %) a Slovinskem 0,47 % (17 000 ha, resp. 0,2 %). Ostatní země EU tvořily 0,42 % (15 000 ha). [47]

V roce 2004 rozloha vinohradů ve Španělsku představovala 15,8 % zemědělské půdy, ve Francii 17 % a v Itálii 11,9 %. [30] Ve Španělsku se pěstuje až 600 různých odrůd, 80 % tvoří 20 nejrozšířenějších. Mezi nejvýznamnější patří Airén, Tempranillo, Garnacha, Bobal a Monastrell. Francouzskými nejrozšířenějšími odrůdami jsou Carignan (100 000 ha), Merlot (101 000 ha), Grenache (95 700 ha), Ugni Blanc (90 000 ha), Cabernet Sauvignon (53 400 ha) a Syrah (50 700 ha), Chardonnay (36 000 ha) a Cabernet Franc (36 000 ha). [11] V Itálii můžeme najít velkou odrůdovou pestrost. V národním registru odrůd je zapsáno 421 odrůd, z toho 337 moštových. [17] 50 % všech používaných odrůd tvoří Sangiovese (69 700 ha), Cattarato bianco (43 200 ha), Trebbiano toscano (42 500 ha), Barbera (28 300 ha), Montepulciano (29 200 ha), Merlot (25 600 ha), Trebbiano romagnolo (20 000 ha), Negro amaro (16 800 ha), Moscato Bianco (13 300 ha), Chardonnay (11 800 ha), Garganea (11 600 ha), Nero d'Avola (11 400 ha) [11]

6.1.1.2 Způsob řazení vín do jakostních kategorií

EU dělí vína do dvou základních skupin: vína stolní a vína jakostní. Toto členění je odvozeno od začlenění vinohradů do jedné z těchto skupin a dále pak dodržování daných standardů a postupů výroby vín. Standardy a postupy výroby vín pro začlenění vín do jakostní kategorie jsou specifické pro každou zemi EU, přesto zde můžeme najít dva základní přístupy. [11]

Graf 2: Rozdělení vín do jakostních kategorií v EU [11]

V EU je 40 % vinogradů používáno k produkci stolního vína, 60 % vinogradů připadá na víno jakostní. Rozdělení vinogradů produkujících vína stolní a jakostní se v rámci EU výrazně liší. Některé státy jako Německo, Rakousko, Česká republika mají vinohrady zařazeny téměř výhradně do jakostní kategorie. Na opačné straně stojí Itálie, Řecko, Velká Británie a Belgie, kde vinohrady stolní kategorie výrazně převažují. [15]

Víno stolní

Tato kategorie vín se v terminologii EU liší od svého původního mezinárodního významu (definice: víno s průměrným obsahem alkoholu 9 až 15 procent). [11] Stolní vína jsou v EU považována za vína nejnižší kategorie určená k nenáročnému stolování, méně extraktivní a lehká. [8] Etiketa stolního vína nesmí být označena odrudou, ročníkem a oblastí původu. [60,61] Stolní vína vyprodukovaná v rámci EU se smí mezi sebou volně mísit a dávají tak vzniknout vínům s označení Evropská stolní vína. [11]

Vyšší kategorií stolních vín jsou vína zemská. Zemské víno musí splňovat kritéria stanovená předpisy EU a národních legislativ o stanovených použitelných odrudách, zákazu míchání vín z různých oblastí, stanoveného maximálního hektarového výnosu a minimálního obsahu alkoholu. [11] Na etiketě zemského vína smí být uvedena odrůda, ze které je víno vyrobeno, pokud je tato odrůda zastoupena alespoň 85 % nebo je-li víno vyrobené z více odrůd, pak smějí být uvedeny maximálně tři odrůdy jejichž množství dosahuje alespoň 15 % podílu. Dále zde smí být vyznačena zeměpisná jednotka původu a ročník vína. [60,61] Zemská vína jsou v rámci EU označena odlišně. (Ve Francii to jsou Vin de Pays, v Itálii pak Vino di Indicazione Geografica Tipica, ve Španělsku Vino de la Terra a v České republice - české víno zemské a moravské víno zemské) [11,54] Tato vína by měla odrážet charakter určitého území a dotvářet jeho folklór. [8]

Víno jakostní

Podmínky začlenění vína do kategorie jakostních vín nejsou v Evropě jednotné. Existují zde dva základní principy. [8]

Rozšířenější je princip oblastí s chráněným a kontrolovaným původem [8], který pochází z Francie. [11] Tento model převzala celá řada zemí - Itálie, Španělsko, Portugalsko, Řecko, Maďarsko a další. [11] Princip spočívá v zákonem vymezených vinařských oblastech, kde se při dodržení specifických jakostních parametrů produkují vína, která mohou být zařazena do kategorie jakostních vín. [14]

Tab 3: Charakteristika oblastí s chráněným a kontrolovaným původem ve Francii, Itálii a Španělsku

oblasti nižší jakostní kategorie				
	název	zkratka	počet	vyráběné víno (%)
Francie	Vin D�limit� de Qualité Superieure	VDQS	n/a	1
Itálie	Denominazione di Origine Controlata	DOC	301	25
Španělsko	Denominación de Origen	DO	64	33
oblasti v�y�� jakostní kategorie				
	název	zkratka	počet	vyr�b�n� víno (%)
Francie	Appellation d'Origine Control�e	AOC	n/a	46
Itálie	Denominazione di Origine Controlata e Garantita	DOCG	29	5
Španělsko	Denominación de Origen Calificada	DOC	2	n/a

Zdroj: [30,43,48,5]

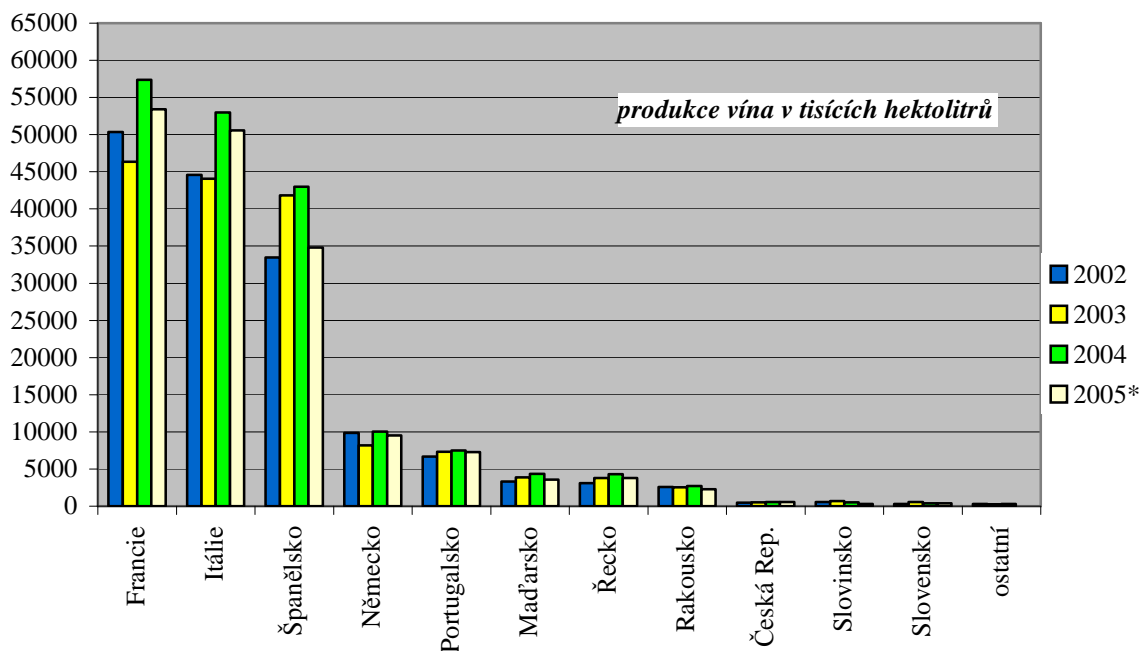
Předpisy, které je nutné dodr zet, se týkají stanovených vini n ch trat , ze kterých víno m s  pocházet, povolených odrůd a jejich vzájemného poměru ve víně, zralosti hroznů a alkoholick  síly vína, maximálního výnosu, minimálního st r  vinice, povolených pěstitelských technik (veden  a řezu révy vinné), způsobu zpracování hroznů a školení vína. [11] Výhodou tohoto principu je menší závislost kvality na ročníku a samotn m výrobcovi a také vznik vína se stále stejn m rázem chuti. [8] Nedostatky lze nacházet ve zna n  složitosti celého systému a doзору nad ním, také v těžké orientaci zákazníka v nabídce v n. Větším problém ale zůstává potla en  experimentování a zavádění nových odrůd v těchto oblastech. Producenti, kte r  tak  in , jsou nuceni víno prodávat pouze v kategorii stolních v n bez moţnosti uvedeni ročníku nebo odrůdy na etiketě. [26]

Druh  systém zařídování v n do jakostní kategorie je odvozen od stupně cukernatosti vinného moštu. Ve v   ch jakostních kategoriích bývá na etiketě uvedena odrůda, oblast, vinařsk  obec a p r padn  poloha vini n  trat . [8] Tento model se pouţiv  v Německu, Rakousku a  esk  republice. [11] Aby mohlo být víno v  esk  republice zařízeno mezi jakostní vína m s  cukernatost vinných hroznů dosáhnout alespoň 15 stupně normalizovaného moštoměru. [60,61] V těchto oblastech se tradiční vyrábí vína odr dov , coţ přispívá ke kvalitativním změnách v závislosti na ročníku. [8]

6.1.1.3 Produkce vína

EU je největší sv tov  producent a to s více neţ 60 % celkového objemu vyráběného vína. [15] Tabulka 14 uveden  v p r loze ukazuje vývoj produkce vína st t  EU. V roce 2004 celkov  produkce EU dosáhla 184,04 milionů hektolitrů vína. [47]

Graf 3: Produkce vína států EU

Zdroj: [47,46,29]

pozn.: *předběžná data OIV

Francie zaujímá první místo v celém čtyřletém období. V roce 2004 se s 57,39 miliony hektolitrů podílela na 31,2 % výroby vína EU, což představuje 19,2 % světové produkce vína. [47] Druhým největším producentem je Itálie. V roce 2004 se zde vyrobilo 53 milionů hektolitrů vína, které představují 27,8 % produkce EU a 17,8 % světové produkce. [38] Jejich společná produkce dosahuje téměř 60 % produkce EU. [24]

Třetím nejvýznamnějším producentem je Španělsko. Paradoxně s největší hektarovou výměrou nedosahuje takové produkce jako Itálie nebo Francie. Španělsko má jeden z nejnižších výnosů v EU, což je způsobeno klimatickými podmínkami - především malým množstvím srážek. [4] Na produkci EU se v roce 2004 podílela 23,4 % (tj. 42,99 miliony hektolitrů). Španělský podíl na světové produkci dosahoval 14,4 %. [34]

Pořadí dalších producentů vína v roce 2004 byl následující: Německo 10,047 mil.hl (5,45 % produkce EU, 3,37 % světové produkce), Portugalsko 7,481 mil.hl (4,06 % produkce EU, 2,51 % světové produkce), Maďarsko 4,34 mil.hl (2,36 % produkce EU, 1,46 % světové produkce), Řecko 4,295 mil.hl (2,33 % produkce EU, 1,44 % světové produkce), Rakousko 2,735 mil.hl (1,49 % produkce EU, 0,92 % světové produkce), Česká republika 0,54 mil.hl (0,29 % produkce EU, 0,18 % světové produkce), Slovinsko 0,506 mil.hl (0,27 % produkce EU, 0,17 % světové produkce), Slovensko 0,409 mil.hl (0,22 % produkce EU, 0,14 % světové produkce). Ostatní země EU produkující víno (Belgie,

Lucembursko, Malta, Velká Británie, Litva, Lotyšsko a Estonsko) se na celkové produkci EU podílely 0,13 %, (tj. 0,317 mil.hl) [47]

Tabulka 16 uvedená v příloze dále rozšiřuje informace o struktuře vyráběných vín v jednotlivých členských zemích. Německo, Maďarsko, Slovinsko, Rakousko a Česká republika představují státy, kde z celkové produkce více než 70 % připadá na produkci jakostních vín. Naopak v Itálii, Řecku a Velké Británii se produkuje více než 70 % vín řazených do kategorie stolních. [24] Zajímavým jevem je porovnání celkové rozlohy vinohradů zařazených do stolní a jakostní kategorie s konečnou produkcí vín jednotlivých kategorií.

Tab 4: Porovnání rozlohy vinohradů a produkce vína v různých jakostních kategoriích v roce 2004

	kategorie stolní (%)	kategorie jakostní (%)	ostatní - destiláty (%)
Rozloha vinohradů	40	60	-
Produkce vín	55	41	4

Zdroj: [11]

I přes nižší a stále klesající výměru vinohradů určených k produkci stolních vín celková produkce těchto vín přesahuje produkci vín jakostních. Tato situace vzniká v důsledku omezení, která jsou kladena na vinohrady produkující jakostní vína a také z důvodu řazení vín do stolní kategorie v případě nedosažení stanovených předpisů pro výrobu vín jakostních. [11]

Průměrný výnos v období 2004/2005 v EU byl 53,7 hl/ha. Lucembursko, Malta a Německo dosáhli nejvyšších hodnot (115 hl/ha resp. 99 hl/ha a 96 hl/ha). Nejnižší průměrné výnosy uvádí Portugalsko a Slovensko (25 hl/ha, 24 hl/ha). [11] Ve Francii byl průměrný výnos 79 hl/ha, v Itálii 65 hl/ha a ve Španělsku 30 hl/ha. [30,43,48]

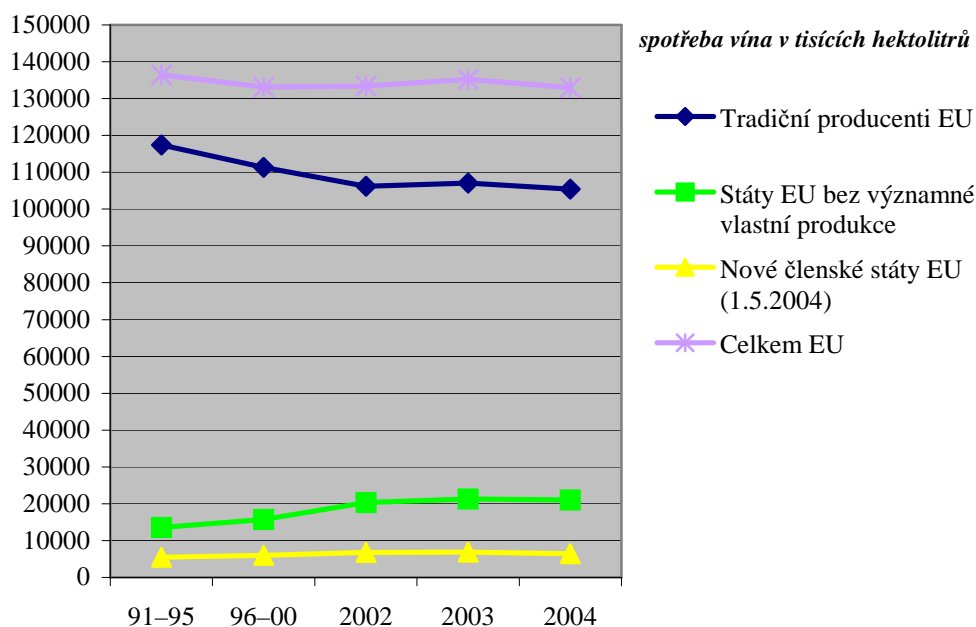
6.1.1.4 Spotřeba vína

Celková spotřeba vín ve státech EU v roce 2004 činila 132,96 milionu hektolitřů, tj. 56 % světové spotřeby. [47] Následující graf ukazuje rozložení spotřeby vína v rámci EU. Z grafu vyplývá, že na spotřebě vína se nejvíce podílejí tradiční vinařské země (Francie, Itálie, Španělsko, Německo, Portugalsko, Řecko a Rakousko) a to téměř 80-ti %. Jejich podíl ale dlouhodobě klesá a to z důvodu poklesu spotřeby vína ve Francii (-8,574 mil.hl, -18,7 % oproti průměru 1986-1990), Itálii (- 8,321 mil.hl, - 22,7 %) a dále Španělsku, Portugalsku a Rakousku. Německo a Řecko zaznamenalo nárůst spotřeby o 1,204 mil.hl, respektive 0,253 mil.hl. [47]

Státy EU s nulovou nebo minoritní produkcí (Velká Británie, Nizozemsko, Belgie, Lucembursko, Dánsko, Švédsko, Irsko, Finsko) se na spotřebě vína EU podílely 15,8 %. Narozdíl od tradičních vinařských zemí, je zde opačný trend a to nárůst spotřeby vína. Nejvýrazněji se na tomto nárůstu podílela Velká Británie, kde se spotřeba do roku 2004 zvýšila na 10,73 mil.hl (tj. + 4,58 mil.hl, + 75,9 % oproti průměru 1986-1990). [47]

Nové členské státy EU se na celkové spotřebě vína podílely 4,9 %. I zde dochází k nárůstu spotřeby, a to ve všech státech. Oproti průměru 1991-1995 se spotřeba do roku 2004 zvýšila o 0,95 mil.hl (tj. +17,3 %). [47]

Graf 4: Vývoj spotřeby vína pro vybrané skupiny států EU

Zdroj: [47]

Celkově v EU stoupá poptávka po jakostních vínech. V roce 1980/1981 tvořila spotřeba jakostních vín 21 %, 1990/1991 35 %, 2000/2001 44 %. Naopak spotřeba vína stolního klesá 1980/1981 73 %, 1990/1991 55 %, 2000/2001 50 %. [23]

Průměrná spotřeba vína na osobu v roce 2004 byla v celé EU 37,4 l. Z toho připadalo 15,6 l na vína jakostní vyprodukovaná v EU, 15,4 l na vína stolní vyprodukovaná v EU a 3,7 l na vína dovážená do EU ze třetích zemí. [11]

Česká republika dosahuje 50 % průměrné evropské spotřeby. Ve sledovaném období má vzrůstající charakter. V roce 2006 by spotřeba mohla dosáhnout 17 l na obyvatele a rok. [13]

Tab 5: Spotřeba vína v ČR (l/obyvatele/rok)

1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
15,4	15,8	15,9	16,0	16,1	16,1	16,2	16,2	16,3	16,5	16,8	17,0

Zdroj: [13]

Nárůst spotřeby vína v České republice je doprovázen poklesem spotřeby destilátů a piva. Tento trend je možné očekávat i do budoucna za současného přechodu konzumentů k vyšším jakostním vínům. [22]

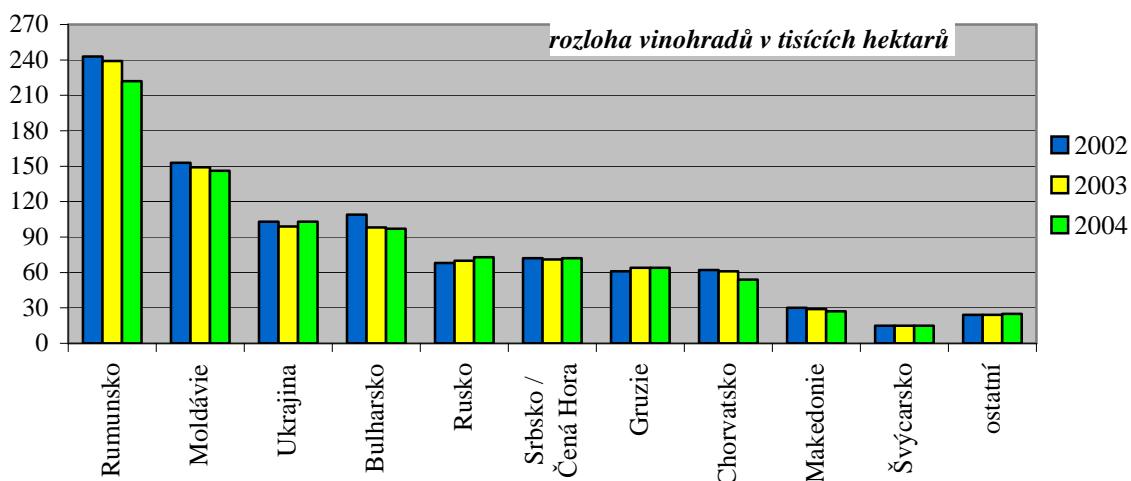
6.1.2 Vinohradnictví Evropy mimo EU

Tato kapitola zahrnuje popis rozlohy vinogradů, produkce a spotřeby vína evropských mimo EU producentů. Jsou zde zařazeny i Rumunsko a Bulharsko a to z důvodu dostupnosti většiny statistických dat k 31.12.2006. Dále pak pouze země, které ve sledovaném období 2000 až 2004 dosahovali produkce alespoň 500 000 hektolitrů ročně, produkce odpovídající produkci České republiky (Rusko, Moldávie, Ukrajina, Chorvatsko, Srbsko a Černá Hora, Švýcarsko, Makedonie, Gruzie). Producenti s produkcí menší než 500 000 hektolitrů ročně (Albánie, Bosna a Hercegovina, Bělorusko a Arménie) jsou zahrnuti v kategorii ostatní.

6.1.2.1 Rozloha vinogradů

Tabulka 17 uvedená v příloze ukazuje rozlohu vinogradů v zemích mimo EU v období 1986 až 2004. Celková rozloha vinogradů byla 898 000 ha v roce 2004. Tato hodnota odpovídá 11,3 % světové vinogradnické výměry. V porovnání s průměrem 1991-1995 došlo k poklesu hektarové výměry o 298 000 hektarů, což je o téměř 25 %. Vyjma Švýcarska, kde se rozloha vinic od roku 1991 do 2004 nezměnila (15 000 ha), se na tomto klesajícím trendu podílely všechny země. K největším poklesům došlo na Ukrajině (-62 000 ha), v Moldávii (-49 000 ha) a Rusku (-42 000 ha). [47]

Graf 5: Rozloha vinic Evropy mimo EU

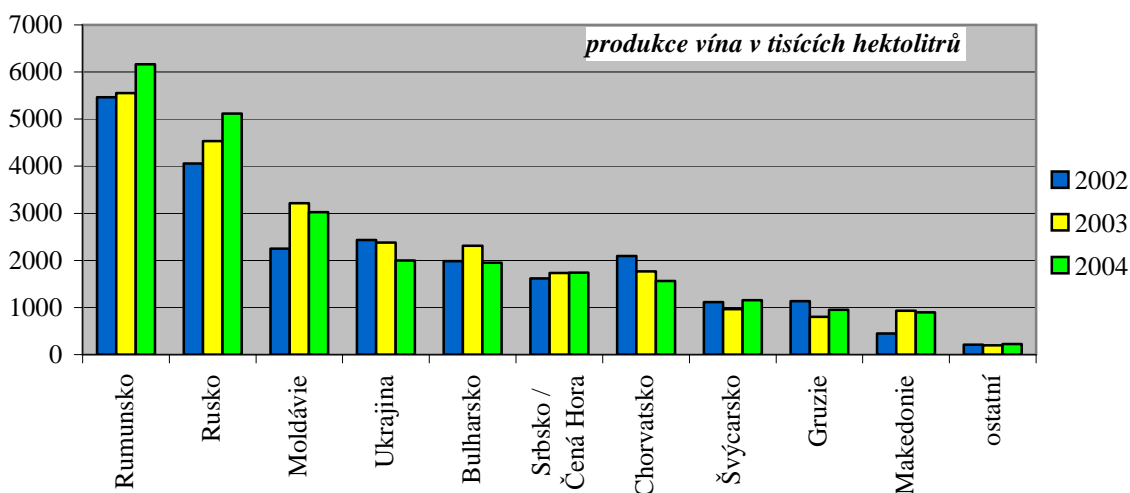
Zdroj: [47]

Největší podíl na rozloze vinogradů mělo v daném regionu v roce 2004 Rumunsko (téměř 25 %, respektive 2,8 % světové vinogradnické výměry). Následováno Moldávií (16,2 %, resp. 1,8 % světové vinogradnické výměry), Ukrajinou (11,5 %, resp. 1,3 % světové vinogradnické výměry) a Bulharskem (10,8 %, resp. 1,2 % světové vinogradnické výměry). [47]

6.1.2.2 Produkce vína

Vývoj produkce vína této oblasti je uvedena v příloze v tabulce 18. V roce 2004 dosáhla produkce regionu 24,79 mil.hl, tj. 8,3 % světové produkce. V porovnání s obdobím 1991-1995 se celková produkce vína do roku 2004 snížila o 8 %. [47]

Graf 6: Produkce vína ve státech Evropy mimo EU

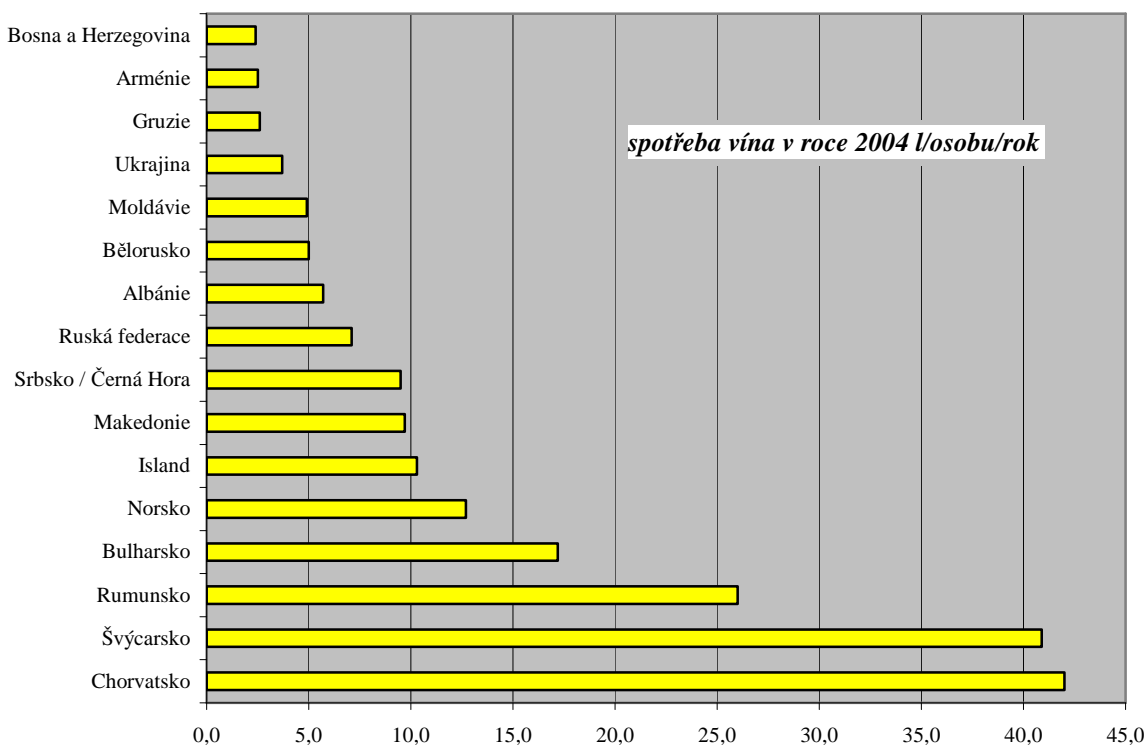
Zdroj: [47]

Největší podíl na produkci celé oblasti mělo Rumunsko a Rusko. Rumunsko tvořilo 25 % produkce regionu, respektive 2 % světové produkce. [41] Rusko se podílelo 21 % na produkci oblasti a 1,7 % na světové produkci. [42] Dalším, třetím největším producentem, byla Moldávie (12 % produkce oblasti, 1 % světové produkce). [47]

6.1.2.3 Spotřeba vína

Z tabulky 19 uvedené v příloze vyplývá, že Rusko, Švýcarsko a Rumunsko dosahují největší absolutní spotřeby v Evropě v zemích mimo EU. Podle statistik OIV má spotřeba v Rusku stoupající tendenci, v roce 2004 dosahovala 10,159 mil. hl (4,3 % světové spotřeby). [42] V Rumunsku ve stejném roce spotřeba dosáhla 5,8 mil. hl (2,5 % světové spotřeby) [41] a ve Švýcarsku 2,933 mil hl (1,2 % světové spotřeby). [47] Norsko je další zemí Evropy, kde spotřeba vína výrazně vzrůstá, za posledních 25 let se zde spotřeba zvýšila třikrát, v roce 2004 dosáhla 578 000 hl. [13] Celková spotřeba vína v dané oblasti dosáhla roku 2004 26,87 mil.hl, což je téměř 16 % světové spotřeby. Oproti průměru 1991-1995 se celková spotřeba do roku 2004 zvýšila o 5,7 %. Při pohledu na následující graf zjistíme, že největší průměrná spotřeba vína na obyvatele v roce 2004 byla dosažena v Chorvatsku a Švýcarsku. (42 l, resp. 40,9 l). [47]

Graf 7: Spotřeba vína ve státech Evropy mimo EU

Zdroj: [47]

6.2 Vinohradnictví Severní Ameriky

Severní Amerika neposkytuje ideální podmínky pro produkci vína. Je to zejména způsobeno klimatickými podmínkami kontinentu, kde výrazně limitujícími faktory jsou teplota a množství srážek. Ideální podmínky se nacházejí pouze na relativně malém území západního pobřeží USA (Kalifornie) a dále v některých mikroklimatických zónách kontinentu. [2]

Počátky vinařství se zde potýkaly i s dalším problémem - velký výskyt původních škůdců a nemocí, neumožňoval pěstování dovezené révy vinné (*Vitis vinifera*) z Evropy. Na druhé straně místní druhy americké révy (například *Vitis labrusca*) nedávaly vzniknout chutným vínům. Až v průběhu 20. století se situace vyřešila výsadbou francouzských kříženců a po rozvoji pesticidů a insekticidů i k aklimatizování evropských odrůd révy vinné štěpovaných na odolné podnože. [11]

Obr 5: Vinohradnické oblasti Severní Ameriky [2]

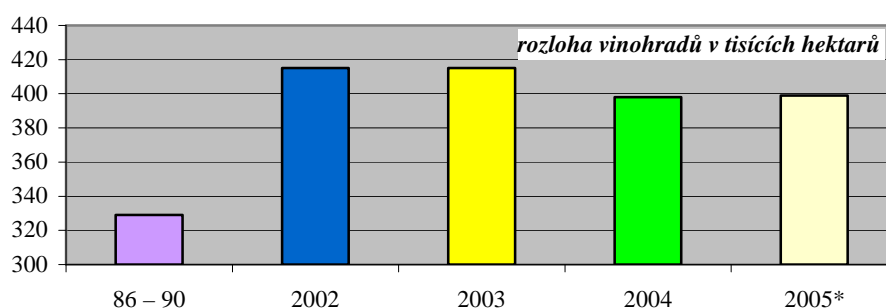
USA je nejvýznamnějším producentem této oblasti. 89 % národní produkce vína je soustředěno ve státě Kalifornie. [56] Nejpoužívanějšími odrůdami jsou Chardonnay, Zinfandel, Cabernet Sauvignon, Merlot a Rulandské modré. [4] Kanada zažívá období rozvoje vinařství, ačkoliv vhodné klimatické podmínky k pěstování révy se zde vyskytují jen zřídka a to v její jižnějších oblastech států Britské Kolumbie, Ontario a Quebec. [2]

Tradičním kanadským produktem je víno ledové, pro jehož produkci se zde nachází ideální podmínky. Mexiko nepatří k velkým producentům vína. 90 % produkce révy se používá k výrobě brandy. [11]

6.2.1 Rozloha vinogradů

Výměra vinogradů v USA tvořila 5 % (398 000 ha) světové výměry v roce 2004. Ve sledovaném období má vzrůstající tendenci do roku 2003, v roce 2004 mírně poklesla (-17 000 ha) a od roku 2005 je očekáván její opětovný růst.

Graf 8: Rozloha vinogradů USA

Zdroj: [47,35]

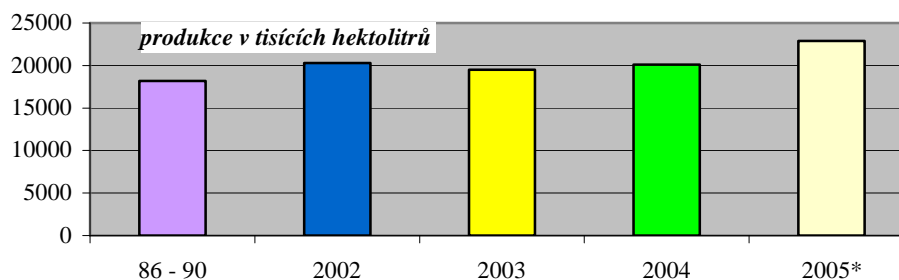
pozn.: *předběžná data OIV

Tabulka 20 v příloze ukazuje vývoj rozlohy vinogradů v období 1986 až 2004 pro USA, Kanadu i Mexiko. V Kanadě byla réva v roce 2004 pěstována na rozloze 11 000 ha, v Mexiku na 42 000 ha. [11]

6.2.2 Produkce vína

USA se podílelo v roce 2004 na světové produkci vína 7 % (tj. 20,109 milionů hektolitrů). Dlouhodobě má produkce vzrůstající tendenci. V roce 2005 je očekávaná produkce 22 888 tis.hl (růst o +2 779 hl), naopak pro rok 2006 je odhadován pokles produkce o 3 188 hl na 19 700 tis.hl.

Graf 9: Produkce vína v USA

Zdroj: [47,35]

pozn.: *předběžná data OIV

Tabulka 20 v příloze ukazuje vývoj produkce ve sledovaném období v USA a Kanadě. Kanadská produkce vína v roce 2004 dosáhla 522 000 hl, tj. 0,175 % světové produkce. [47]

Víno vyráběné v USA se dělí do dvou skupin dle obsahu alkoholu. Víno s obsahem pod 14 % alkoholu je řazeno do kategorie stolních vín. Víno s obsahem alkoholu 14 - 24 % je nazýváno vínem dezertním a není podstatné je-li to víno alkoholizované. [11]

6.2.3 Spotřeba vína

Tabulka 20 uvedená v příloze ukazuje celkovou spotřebu vína v jednotlivých státech. USA tvoří 10 % celosvětové spotřeby. Ve sledovaném období má celková spotřeba USA vzrůstající tendenci, v roce 2004 dosáhla 24,31 mil.hl. Průměrná spotřeba vína na osobu v roce 2004 dosáhla v USA 8,2 l a má rostoucí tendenci. [35] V Kanadě dosáhla celková spotřeba vína v roce 2004 3,61 mil.hl (1,52 % světové spotřeby). Průměrná spotřeba byla 11,40 l / osobu / rok. [47] V Mexiku se celková spotřeba pohybuje kolem 150 tis.hl. Ukazatel průměrné spotřeby se dlouhodobě snižuje, 0,22 l / osobu / 1991 na 0,1 l / osobu / 2004.

6.3 Vinohradnictví Jižní Ameriky

Jižní Amerika je po Evropské unii druhou nejvýznamnější oblastí produkující víno. Argentina představuje největšího výrobce kontinentu, následována Chile a ve světě ne příliš známou Brazílií. I v dalších státech Jižní Ameriky (Uruguay, Peru, Paraguay, Bolívie) se pěstuje vinná réva a vyrábí víno. Vinařství v těchto zemích nedosahuje takového významu jako v předchozích státech, proto jsou zahrnuty pouze v celkových tabulkách 21, 22, 23 v příloze. [11]

Obr 6: Vinohradnické oblasti

Jižní Ameriky [2]

Nejlepší podmínky pro pěstování vinné révy se nacházejí v oblasti And. Na argentinské straně hor se vinice nacházejí až do nadmořské výšky 2 000 metrů, odkud pochází víno vysoké kvality. [2] Na straně chilské vzniká příznivé klima díky vlivu studeného Humboldtova proudu a v noci sestupujícímu chladnému proudu vzduchu z And. [4] Dalším charakteristickým rysem vinohradnictví Jižní Ameriky je rozšířené používání závlahového systému. V Chile je zavlažováno více než polovina vinogradů. Takto rozšířený systém je možný díky tajícímu sněhu z vrcholů And. Na počátku 90. let 20. století zde začala být zaváděna kapková závlaha. [11]

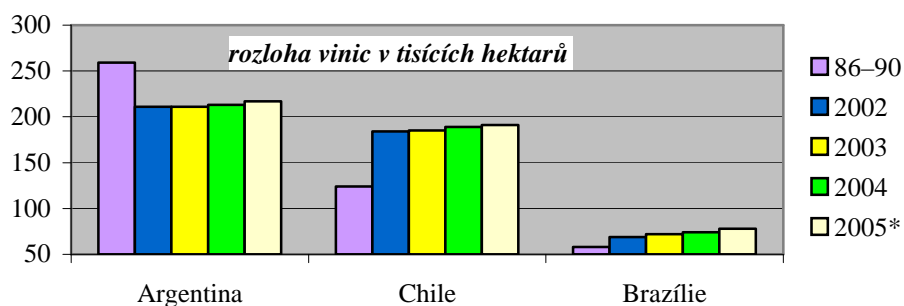
Významným faktorem ovlivňující pěstování révy v Jižní Americe je absence révokazu. Réva se zde může pěstovat jako pravokořenná. Není proto nutný nákladný proces štěpování révy vinné na odolnější podnože kříženců amerických druhů révy a révy vinné. Důvodem proč se zde révokaz nedokáže rozšířit může být původní biotop současně s poměrně vysokým obsahem písku v půdě vinogradů. [11]

6.3.1 Rozloha vinogradů

Největší vinogradnické výměry dosahuje Argentina. V roce 2004 argentinské vinice tvořili 2,7 % světové vinogradnické výměry (tj. 213 000 ha). Ve sledovaném období byla rozloha vinic největší v 1986 - 1990. V období 1991 - 1995 klesla na 209 000 ha, od této doby má mírně vzrůstající tendenci. Region Mendoza je nejdůležitější vinařskou oblastí, 70 % vinogradů se nachází právě zde. [32] Nejpěstovanějšími modrými odrůdami jsou Malbec, Bonarda, Cabernet Sauvignon a Syrah, dohromady představují kolem 30 % výsadby vinic. Mezi oblíbené bílé odrůdy patří Pedro Giménez, Torrontés a Chardonnay. Zajímavými odrůdami, které zaujímají až 30 % rozlohy vinogradů jsou Criolla Grande, Criolla Chica a Cereza, jejichž barva při dozrání dosahuje růžové barvy. Jsou to jedny z nejstarších pěstovaných odrůd v Argentině a dávají vzniknout bílému vínu sladké chuti. [11]

V Chile se nachází vinohrady o rozloze 189 000 ha. V roce 2004 tvořili 2,4 % světové výměry. Můžeme zde pozorovat soustavný trend růstu rozlohy vinic. Nejvíce pěstovanou odrůdou je Cabernet Sauvignon, který v roce 2004 pokrýval 39 000 ha. [36]

Graf 10: Rozloha vinogradů v Jižní Americe

Zdroj: [47,36,32]

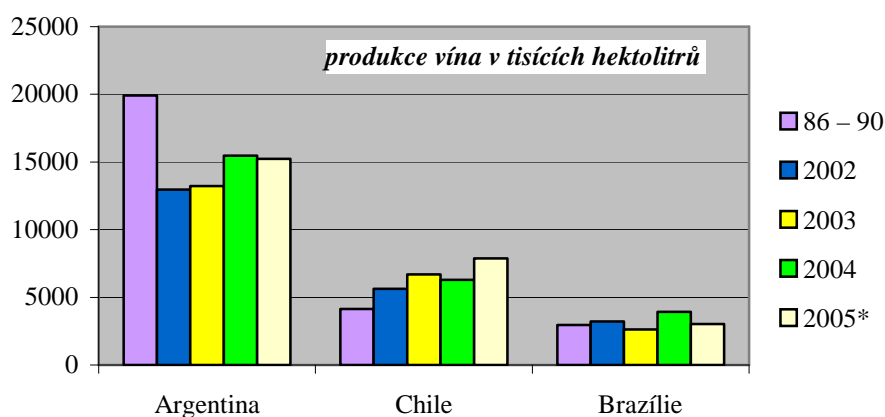
pozn.: *předběžná data OIV

Rozloha brazilských vinic se řadí na třetí místo v Jižní Americe. Ve sledovaném období je patrný nárůst výsadby vinic. V roce 2004 se v Brazílii obhospodařovalo 74 000 hektarů vinic (tj. 0,93 % světové rozlohy). [47] Mezi významné produkty brazilských vinogradů patří i hrozny stolní určené k přímé konzumaci. [11]

6.3.2 Produkce vína

Největším producentem vína je Argentina (2004 15,464 mil.hl). V roce 2004 tvořila 5 % světové produkce, následována Chile s produkcí 6,301 mil.hl (2 % světové produkce). [47]

Graf 11: Produkce vína v Jižní Americe

Zdroj: [47,36,32]

pozn.: *předběžná data OIV

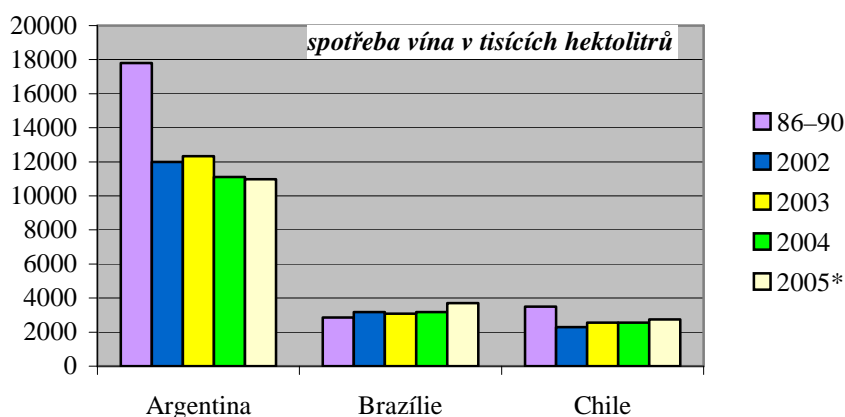
Brazilská produkce v roce 2004 dosáhla 3,925 mil.hl. [56] Z celkové produkce tvořila 43 % vína červená tichá, 34 % vína bílá tichá a 22 % vína perlivá a šumivá. Pouze 11 % z celkové produkce bylo vyrobeno výhradně z odrůd révy vinné. [11] Ostatní vína byla vyrobena kříženců, které jsou odolnější vůči některým chorobám (např.: Isabella). [4]

Zajímavým novým vinařským regionem Brazílie je Sao Francisco Valley, který může být příkladem tropického vinohradnictví. Tato vinařská oblast o rozloze 8 000 ha se nachází v aridní oblasti severní Brazílie na 9 stupni jižní šířky a je závislá na zavlažování z místních vodních zdrojů. Sklizeň se provádí dvakrát do roka. Réva vinná (*Vitis vinifera*) se zde pěstuje pouze na 500 ha, ale dává vzniknout zajímavým červeným vínům. [11]

6.3.3 Spotřeba vína

Celková spotřeba vína je uvedena v příloze v tabulce 23. Jižní Amerika se v roce 2004 podílela na 8,3 % světové spotřeby. Nejvýznamnějšími konzumenty zůstávají země s vlastní produkcí - Argentina, Brazílie a Chile. [47]

Graf 12: Spotřeba vína v Jižní Americe

Zdroj: [47,36,32]

pozn.: *předběžná data OIV

Argentina patří k největším světovým spotřebitelům vína. V roce 2004 se zde spotřebovalo 11,11 mil. hl vína (téměř 5 % světové spotřeby). Při pohledu na průměrnou spotřebu na osobu a rok se tato spotřeba snižuje. Můžeme zde sledovat stejný sestupný trend jako u tradičních vinařských států Francie, Itálie a dalších. V roce 1982 byla průměrná spotřeba 73,6 l/osobu/rok zatímco v roce 2002 32,6 l/osobu/rok. [32] Chile dosáhlo v roce 2004 celkové spotřeby 2,547 mil.hl. Průměrná spotřeba na osobu a rok zde má stejně jako v Argentině snižující se trend. Zatímco v roce 1983 byla průměrná spotřeba 39,1 l/osobu/rok, v roce 2003 dosáhla průměrná spotřeba 16,3 l/osobu/rok. [36] Brazílie měla celkovou spotřebu vína v roce 2004 3,177 mil. hl, což představovalo 1,8 l/osobu/rok. [47,11]

6.4 Vinohradnictví v Africe

Vhodné přírodní podmínky pro pěstování vinné révy se v Africe nacházejí v jejích okrajových, severních a jižních zeměpisných šířkách. Z hlediska produkce vína jsou nejvýznamnější vinařské oblasti států Jihoafrické republiky. [2] V Alžírsku, Egyptě, Maroku a Tunisku můžeme také najít poměrně velkou rozlohu vinic (rok 2004 - 95 000 ha, resp. 71 000 ha, 50 000 ha a 23 000 ha) ty jsou ale z velké části věnovány pěstování stolních odrůd révy vinné určené k přímé konzumaci nebo sušení. [4] Vývoj vinohradnictví a produkce vína v Alžírsku je popsán v příloze.

Celkový přehled rozlohy vinic, produkce a spotřeby vína v Africe je uveden v tabulkách 24, 25, 26 v příloze. Africký kontinent se v roce 2004 podílel na 4,92 % světové rozlohy vinic, 3,67 % produkce vína a 2,59 % spotřeby vína. [47]

Obr 7: Vinohradnické oblasti v Africe [2]

6.4.1 Jihoafrická republika

Jihoafrická republika je považována ve světě vína za nového producenta, ačkoli první odrůdy révy vinné určené k výrobě vína byly do těchto oblastí přivezeny již v polovině 17. století, téměř o 50 let dříve než do Austrálie. [11] Velké popularity jihoafrická vína dosáhla již v 18. století, kdy se dezertní víno Constantia stalo oblíbeným v britské a nizozemské společnosti. V 19. století se o další rozšíření pěstování vinné révy zasloužili imigranti z Itálie a Německa, kteří sebou přinesli i tradiční vinařské techniky. Vývoj vinohradnictví ve 20. století byl poznamenán politikou apartheidu a z ní vyplývající mezinárodní izolace. Od roku 1994 dochází k velkému rozvoji vinohradnictví spojenému se zaváděním moderních vinařských technik, změnou struktury pěstovaných odrůd,

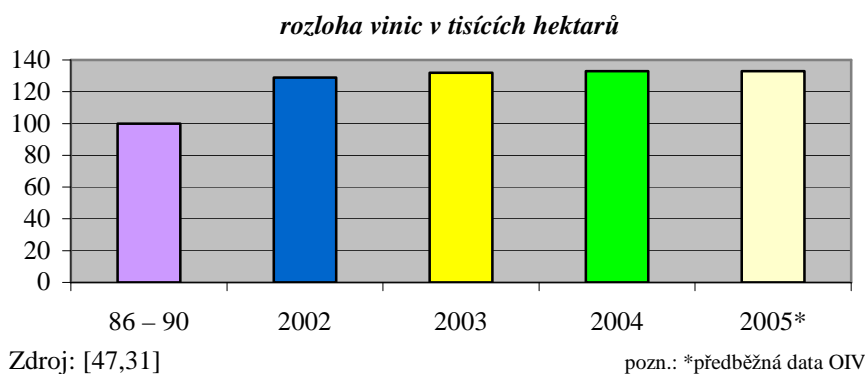
vysazováním jakostních odrůd a přílivu odborníků z mezinárodního vinařského prostředí. [54]

Přírodní podmínky vhodné k pěstování vinné révy se nacházejí v jižní části Jihoafrické republiky v pásu 700 km širokém a 500 km dlouhém, jehož centrem je Cape Town. Klima je charakterizováno jako středomořské s mírnými, vlhkými zimami a teplými, suchými léty. V celé oblasti však můžeme nalézt velkou variabilitu, jak v množství srážek (250 mm až 1500 mm ročně), tak v dosahovaných maximálních teplot (23 až 40°C) a tak výsledný produkt je charakteristický pro každý vinohradnický region, oblast a podoblast. [11] Mezi nejznámější vinařské regiony a oblasti patří Constantia, Stellenbosh, Paarl, Worcester, Robertson, Olifants River, Orange River, Klein Karoo, Ruitersbosch, Walker Bay a Elgin. [4]

6.4.1.1 Rozloha vinogradů

Rozloha vinogradů má trvale vzrůstající charakter. V roce 1967 byla rozloha 90 000 ha, zatímco předpokládaná výměra vinic by v roce 2006 mohla být 134 000 ha. Vývoj v období 1986 až 2005 ukazuje následující graf. [47]

Graf 13: Rozloha vinogradů v Jihoafrické republice

V roce 2004 tvořila rozloha jihoafrických vinic 2 % světové vinohradnické výměry. [47] Nejpěstovanějšími bílými odrůdami jsou Chenin Blanc, Colombard, Chardonnay a Sauvignon Blanc. Bílé odrůdy jsou pěstovány na 54 % vinic. Na odrůdy modré připadá 46 % vinohradnické výměry s největším zastoupením těchto odrůd: Cabernet Sauvignon, Shiraz, Merlot a Pinotage. V příloze je uveden graf 52 s věkovou strukturou vinogradů. 40 % celkové výsadby se nachází ve stáří 4 až 10 let, kde je zastoupeno až 60 % výsadby modrých odrůd. Vinice s výsadbou bílých odrůd jsou

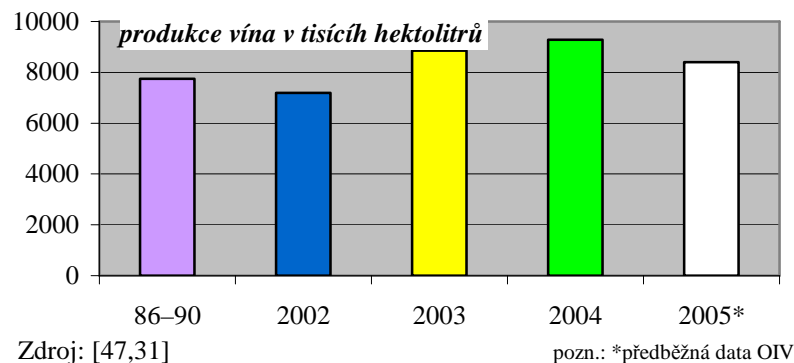

zastoupeny poměrně rovnoměrně, s maximy v kategorii 4 až 10 let (25 %) a kategorii vinic starších 20 let (25 %). [54]

6.4.1.2 Produkce vína

V roce 2004 produkce Jihoafrické republiky dosáhla 9,28 mil.hl, tj. 3 % produkce světové. [47]

Graf 14: Produkce vína v Jihoafrické republice

V grafu je patrné kolísání produkce vína. Toto kolísání může souviset s restrukturalizací vinic, která začala probíhat po roce 1994 a příchodu nové výsadby do plné produkce na počátku 21. století. [47]

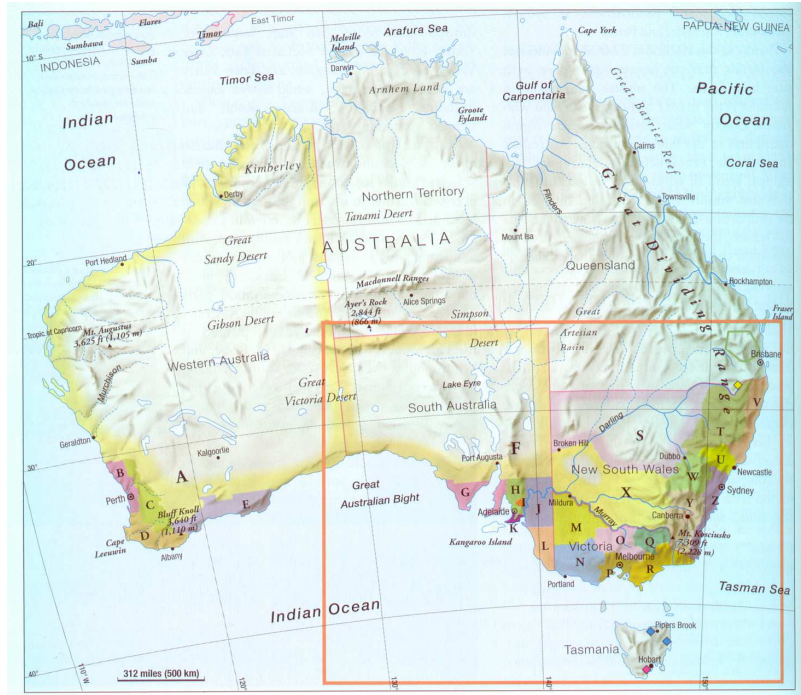
6.4.1.3 Spotřeba vína

Spotřeba vína v Jihoafrické republice má klesající charakter, a to jak ve spotřebě celkové, tak i ve spotřebě na osobu/rok. V roce 2004 byla celková spotřeba 3,51 mil.hl, spotřeba na obyvatele a rok byla v roce 2003 7,7 l, což je nejméně od roku 1985. Spotřeba vína v Jihoafrické republice tvořila v roce 2004 1,5 % světové spotřeby. [47]

6.5 Vinohradnictví Austrálie a Nového Zélandu

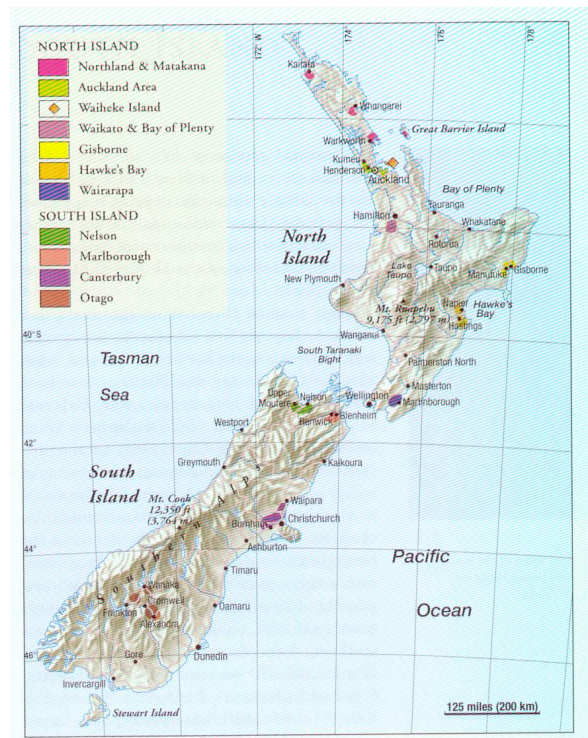
Většina vinic Austrálie a Nového Zélandu se nachází mezi 30. a 45. stupněm jižní šířky. Což, jak ukazují následující mapy, zahrnuje jižní i severní ostrov Nového Zélandu a tyto státy Austrálie: Nový Jižní Wales, Viktorie, jižní část Západní Austrálie a ostrov Tasmánie. [2]

Vinice Austrálie se nachází ve dvou odlišných klimatických pásích. První, do které jsou zařazeny vinice států Viktoria, jižní části Západní Austrálie a Jižní Austrálie, Tasmánie, a vnitrozemí státu Nový Jižní Wales, se vyznačují převahou srážek v období zimy a jara a velmi suchými, teplými léty s průměrnými denními teplotami mezi 25 a 35°C. Vzhledem k nedostatku srážek v období léta je nutné zavlažování. Vinice nacházející se v pobřežních oblastech státu Nový Jižní Wales a jižní části státu Queensland je ovlivněna tropickým a subtropickým klimatickým pásem s většími úhrny vodních srážek během letních měsíců, celkovou vyšší vlhkostí, vyššími průměrnými teplotami a sušším obdobím v zimě a na jaře. [11]

Obr 8: Vinohradnictví Austrálie [2]

Klima Nového Zélandu lze charakterizovat jako klima mírného pásu oceánskému typu, s nevelkou denní a roční teplotní amplitudou s mírnou zimou, chladnějšími léty a poměrně rovnoměrným rozložením srážek během celého roku. Podmínky pro pěstování vinné révy na Novém Zélandu jsou srovnatelné s oblastí Burgundska ve Francii. Problémem mohou být vydatné deště a vyšší vzdušná vlhkost zvláště v průběhu zrání vína, kdy nadměrná vlhkost způsobuje bujný růst vinné révy a rozvoj některých houbových chorob. [11]

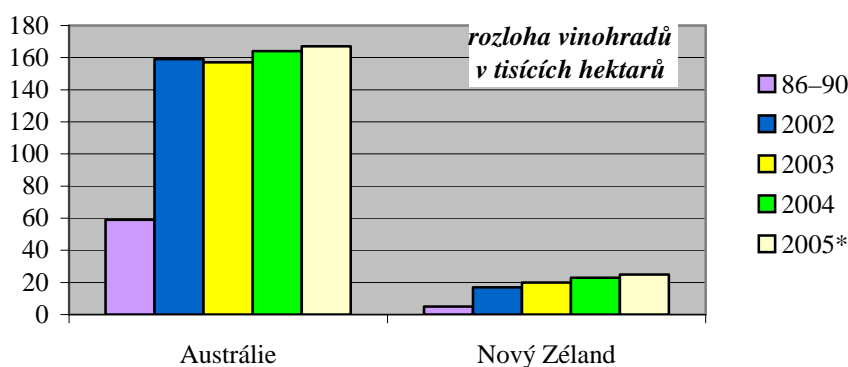

Obr 9: Vinohradnictví Nového Zélandu [2]

6.5.1 Rozloha vinogradů

V Austrálii i na Novém Zélandě má rozloha vinic v celém sledovaném období vzrůstající charakter. Rozloha australských vinic, 164 000 hektarů, tvořila v roce 2004 2,1 % světové vinohradnické výměry. Na Novém Zélandu to bylo 23 000 hektarů, což představovalo 0,3 % ve stejném roce. Vývoj hektarové výměry vinic ve sledovaném období ukazuje graf 15. [47]

Graf 15: Rozloha vinogradů v Austrálii a na Novém Zélandu

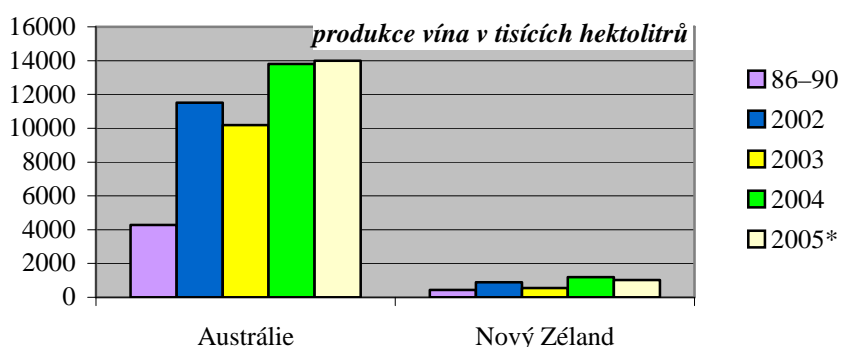
Zdroj: [47,40,33]

pozn.: *předběžná data OIV

6.5.2 Produkce vína

Australská produkce vín představovala v roce 2004 4,63 % světové produkce (13,811 mil.hl). Nový Zéland se na světové produkci v roce 2004 podílel 0,4 % (1,192 mil.hl). [47]

Graf 16: Produkce vína v Austrálii a na Novém Zélandu

Zdroj: [47,40,33]

pozn.: *předběžná data OIV

Mezi odrůdy, které jsou nejvíce pěstovány v Austrálii patří Syrah, Cabernet Sauvignon, Chardonnay, Merlot a Semillon. [7] Z čehož první tři jmenované v roce 2004

tvorily 60 % celkové australské produkce vína. [19] Nejvýznamnější podíl na produkci vína má Jižní Austrálie (49,5 %), Nový Jižní Wales (26,6 %), Viktoria (19,9 %). Ostatní státy se podílejí na australské produkci následovně: Západní Austrálie (3,4 %), Queensland (0,3 %), Tasmánie (0,3 %). [20] Na australské produkci vína se podílí téměř 2 000 vinařství, z nichž 5 největších kontroluje 94 % produkce vína. Jsou to nadnárodní korporace Foster's (vinařství Lindemans, Rosemount, Penfolds), Constellation (vinařství Hardys, Banrock Station), Pernod Ricard (vinařství Orlando, Jacob's Creek, Wyndham Estates) a rodinné vinařství Yellow Tail (vinařství McGuigan Simeon, Casella). [11]

System označování australských vín se vyvíjel postupně od roku 1963. Dnes se jednotlivá vinařství řadí do sub-regionů, regionů a zón, které jsou stanoveny australskou legislativou. V případě označení místa původu vína nebo odrůdy na etiketě, musí toto víno pocházet z 85 % z daného regionu nebo sub-regionu nebo obsahovat danou odrůdu alespoň z 85 %. V případě původu z více regionů nebo použití více než jedné odrůdy k výrobě vína, musí být označení seřazeno sestupně, dle množství pocházejícího z určitého regionu nebo množství použitých odrůd. Narozdíl od francouzského systému kontrolovaného původu (AOC) australská vinařství nejsou limitována předepsanými odrůdami k pěstování v dané oblasti, vinohradnickými technikami ani výrobními postupy a dalšími předpisy. [11]

Na Novém Zélandu je nejpěstovanější odrůdou Sauvignon, který v roce 2005 představoval 35 % celkové produkce vína. Bílá vína tvořila 70 % všech produkovaných vín. [47] Dalšími rozšířenými odrůdami jsou Rulandské modré, Chardonnay a Merlot, které společně s odrůdou Sauvignon představovaly téměř 80 % celkové výsadby vinohradů. Celkový počet vinařství v roce 2007 byl 543.

Dle produkce se vinařství Nového Zélandu dělí do tří kategorií:

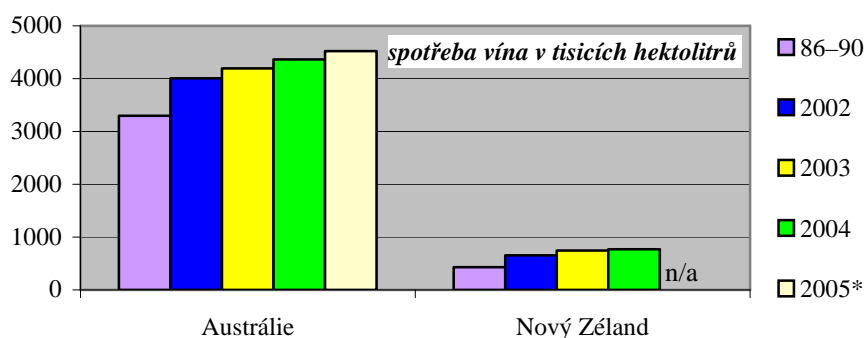
- Kategorie 1 - produkce vína do 2 000 hl
- Kategorie 2 - produkce vína v rozmezí 2 000 až 20 000 hl
- kategorie 3 - produkce vína nad 20 000 hl.

V roce 2007 bylo v první kategorii registrováno 483 vinařství, ve druhé kategorii 51 vinařství a ve třetí 9 vinařství s těmito podniky: Delectable Wine Estate, Giesen Wine Estate Canterbury, Matua Valley Wines, Nobile Wine Group, Pernod Ricard New Zealand, Sacred Hill Wines, Saint Clair Estate Wines, Villa Maria Estate, Wither Hills Vineyards Marlborough. [45]

6.5.3 Spotřeba vína

Celková spotřeba vína v Austrálii byla v roce 2004 4,36 mil.hl, což odpovídá 1,84 % světové spotřeby. Ukazatel spotřeby na osobu a rok udává pro rok 2003 21,3 l. Celková spotřeba i spotřeba na osobu a rok mají trvalý vzrůstající charakter. Celková spotřeba vína na Novém Zélandu dosáhla 770 000 hektolitřů v roce 2004. Spotřeba na osobu a rok se pohybovala na úrovni 17 litrů. [47]

Graf 17: Spotřeba vína v Austrálii a na Novém Zélandu

Zdroj: [47,40]

pozn.: *předběžná data OIV

V ostatních pacifických zemích dosáhla spotřeba vína 101 000 hektolitřů. (viz. tab 29 v příloze) [47]

6.6 Vinohradnictví Asie

Rozloha vinic, produkce a konečně i spotřeba vína v Asii byla až do druhé poloviny 90. let zbytkem světa téměř přehlížena. O jejím potenciálu nás dnes přesvědčuje nejen Čína, na straně konzumenta i producenta. [11]

Pěstování vinné révy moštových odrůd je zastoupeno nejen ve tradičních vinařských regionech států Střední Asie (Uzbekistán, Tádžikistán, Kazachstán, Kyrgyzstán a Turkmenistán) ale i v podobě tropického a téměř tropického vinohradnictví Indie, Thajska, Tchaj-wanu, Vietnamu, Indonésie a Kambodži. [4] I další asijské státy jako jsou Izrael, Libanon, Japonsko, Jižní Korea a Nepál se podílejí na asijské produkci vína. [2] Írán, Irák, Afganistan, Jordánsko, Pákistán a Turecko mají většinu vinogradů zaměřených k pěstování stolních hroznů a hroznů určených k sušení. [11] Přehled o vinohradnické výměře, produkci a spotřebě ukazují tabulky 30, 31, 32 v příloze.

Tato kapitola bude věnována Číně jako nejvýznamnějšímu producentovi vína Asie.

6.6.1 Čínská lidová republika (ČLR)

6.6.1.1 Klima a rozloha vinogradů

Většina ze 471 000 hektarů vinogradů ČLR se nachází severně od provincie Yangtze, v autonomní oblasti Xinjiang Uygur (18 % vinogradů) a regionech Hebei (13 % vinogradů), Shandong (12 % vinogradů), Henan (5 % vinogradů), Tianjin (2 % vinogradů), Liaoning (10 % vinogradů) a Jilin (2 % vinogradů). [11]

Vinice se nacházejí v několika odlišných klimatických pásech. První je charakteristický pro vinohrady nacházející se na pobřeží Žlutého moře, v regionech Shandong, Hebei a Tianjin, které mají stejnou zeměpisnou šířku jako Kalifornie a jsou obecně vhodné k pěstování vinné révy. Studené větry vanoucí z Pacifiku zmírňují vlhkost a udržují teplotu v rozmezí 3 °C v zimě a 26 °C v létě. Negativními faktory působící na produkci vína v těchto regionech je výskyt tajfunů a monzunů, které sebou přináší vysokou vzdušnou vlhkost v průběhu dozrávání vína.

Zvýšená vlhkost umožňuje rozšíření houbových chorob a snížení kvality výsledné produkce. Dalším problémem této oblasti je nevhodná výsadba vinogradů, přílišná zátěž na jednotku plochy a orientace na kvantitu. Spolu se špatně propustnými půdami vinogradů jsou tyto faktory limitující pro produkci kvalitních vín. [4]

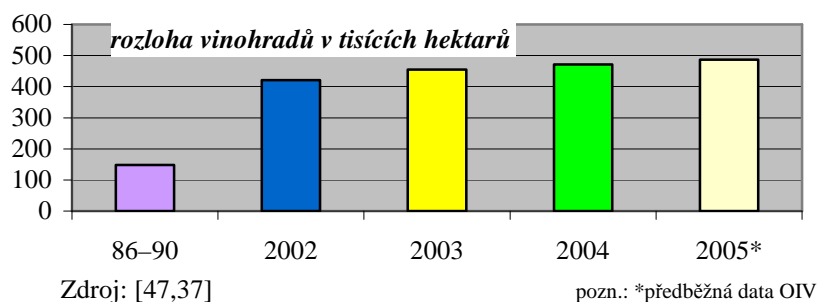
Obr 10: Mapa vinogradnických oblastí ČLR [4]

Lepší podmínky k produkci vína se nachází ve vnitrozemí poloostrova Shandong, kde se vinná réva pěstuje na jihovýchodně a jihozápadně orientovaných svazích pohoří Dazashen s dobře propustnými, vápencovitými půdami. [11]

Podmínky pro pěstování vína v autonomní oblasti Xinjiang jsou také poměrně dobré. Jediným problémem typickým pro vnitrozemí ČLR jsou velké mrazy a z toho vyplývající nutnost ochrany vinné révy v průběhu celé zimy. [4]

V roce 2004 představovala rozloha, 471 000 ha, tj. 5,9 % světové výměry vinohradů. [47]

Graf 18: Rozloha vinohradů v ČLR

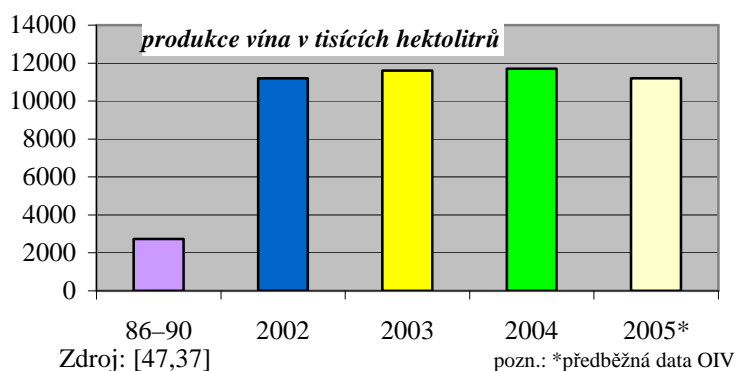

6.6.1.2 Produkce vína

Pěstování vinné révy v Číně za účelem výroby vína je spojováno s příchodem misionářů v průběhu poloviny 19. století. Během okupace severní Číny Němci a Japonci na přelomu 19. a 20. století došlo k založení prvních dvou vinařství. Výroba vína však zůstala velmi zaostalou až do roku 1978, kdy se ČLR začala pomalu otvírat okolnímu světu. Již od počátku 80. let 20. století docházelo k zakládání společných podniků mezi čínskými a nadnárodními společnostmi (Pernod Ricard, Seagram). Tím čínské vinařství získalo přístup k novým technologiím, zařízením a odrudám. V polovině 90. let 20. století vláda ČLR opakovaně podporovala konzumaci vína s odůvodněním na blahodárné účinky především červeného vína a s ohledem na nedostatek obilovin k výrobě tradičních alkoholických nápojů. Tato státem vedená kampaň vedla na přelomu 20. století k obrovskému boomu spotřeby vína, a s tím souvisejícímu růstu dovozu vína ze zahraničí a zakládání nových moderních vinařství evropského typu většinou opět se zahraniční účastí. [11] I přes tento vývoj je pouze 1/6 celkové produkce (500 000 tun / 2005) určena k výrobě vína. Většina se zkonsumuje v čerstvém stavu nebo se suší. [4]

V roce 2004 se v ČLR vyrobilo 11,7 mil.hl vína, což představuje 4 % celkové světové produkce. Následující graf ukazuje vývoj produkce vína v Číně. [47]

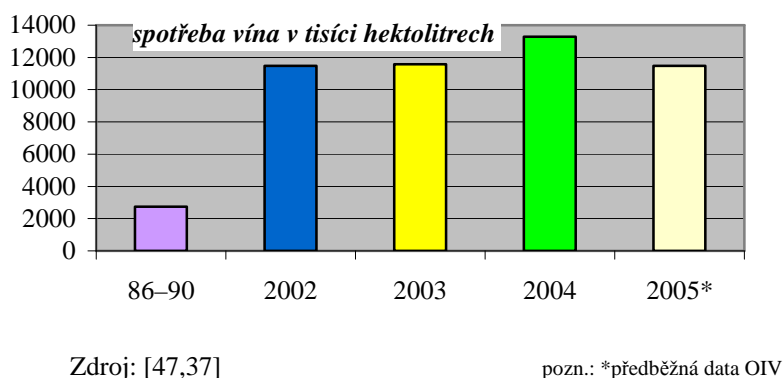
Graf 19: Produkce vína v ČLR

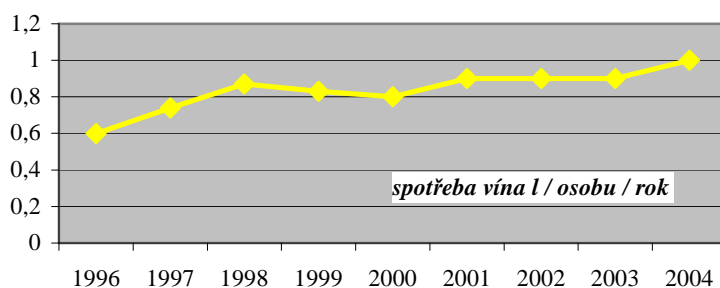
6.6.1.3 Spotřeba vína

Ke zvratu ve spotřebě vína došlo na konci 20. století, kdy se spotřeba mezi rokem 1998 a 1999 zvýšila více než 2,5krát. K tomuto nárůstu vedla cílená kampaň vlády ČLR, jak již bylo zmíněno dříve. [47] Následující grafy ukazují vývoj spotřeby vína v Číně.

Graf 20: Celková spotřeba vína v ČLR

Graf 21: Průměrná spotřeba vína v ČLR

Celková spotřeba vína je rostoucí a v roce 2004 odpovídala 5 % světové spotřeby (13,29 mil.hl). Indikátor spotřeby na osobu a rok má také vzrůstající charakter, v roce 2004 dosáhl 1 l vína / osobu / rok. [47]

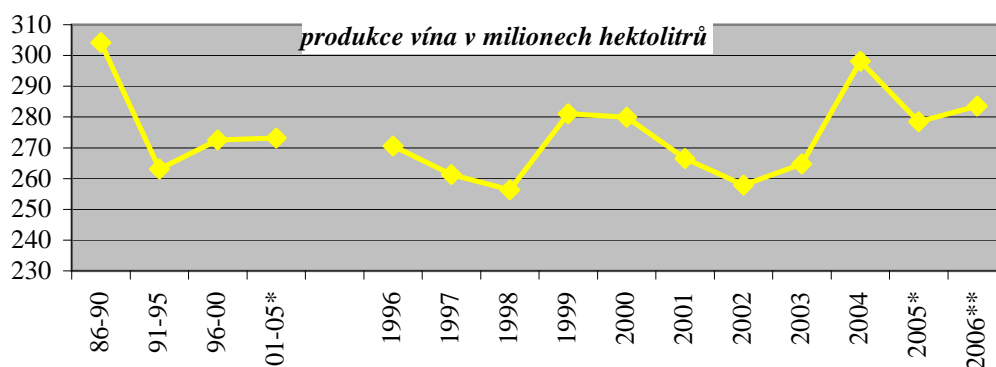

6.7 Zhodnocení světové produkce vína, rozlohy vinogradů a spotřeby vína na základě statistiky OIV

6.7.1. Světová produkce vína

Celosvětová produkce vína v roce 2004 dosáhla maxima (298,17 milionu hektolitřů) od roku 1996. Odhady pro rok 2005 a 2006 se pohybují na úrovni 280 milionů hektolitřů, což znamená, že produkce opět poklesne oproti roku 2004, ale z dlouhodobého pohledu (průměry pro období 1991 - 1995, 1996 - 2000, 2001 - 2005) můžeme říci, že si produkce zachovává vzrůstající trend.

Graf 22: Vývoj světové produkce vína v milionech hektolitřů

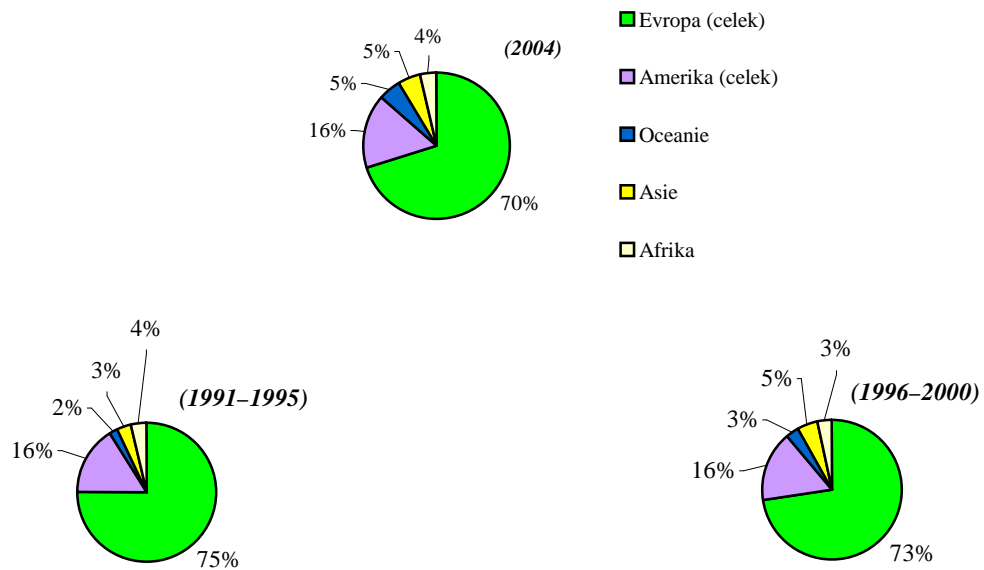
Zdroj: [47,39]

pozn.: *předběžná data, **odhad OIV

Důvodem růstu světové produkce je zmírnění poklesu a opětovného růstu produkce v tradičních vinařských zemích (Francie, Itálie, Španělsko), ale také výrazný nárůst produkce v tzv. nových vinařských regionech (USA, Chile, Čína, JAR, Austrálie a Nový Zéland).

Grafy 23 ukazují rozložení světové produkce dle kontinentů. Evropa se v roce 2004 podílela největší měrou na světové produkci vína (70 % světové produkce vína). Při porovnání s grafem z období 1991 - 1995 a grafem období z 1996 - 2000 je patrné, že ztrácí svoji pozici ve prospěch producentů "nového světa" a to především Oceánie a Asie.

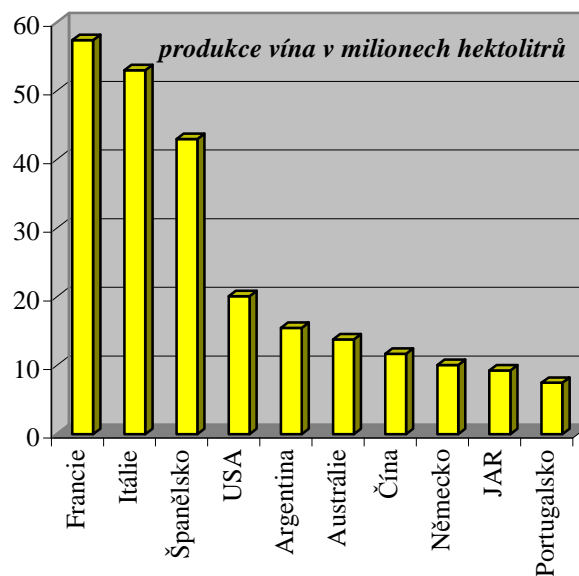
Grafy 23: Produkce vína dle jednotlivých kontinentů pro rok 2004 a průměry za období 1991 - 1995 a 1996 - 2000

Zdroj: [47,39]

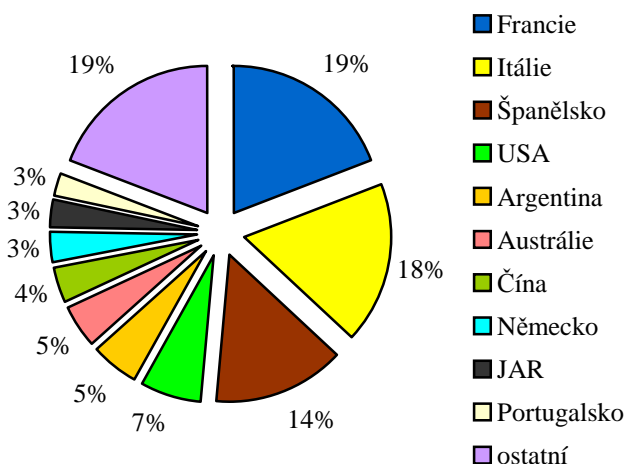
Následující grafy ukazují deset největších světových výrobců vína a jejich podíly na světové produkci v roce 2004.

Graf 24: Produkce vína největších světových producentů v roce 2004

Zdroj: [47,39]

Graf 25: Podíly největších světových výrobců na světové produkci vína v roce 2004

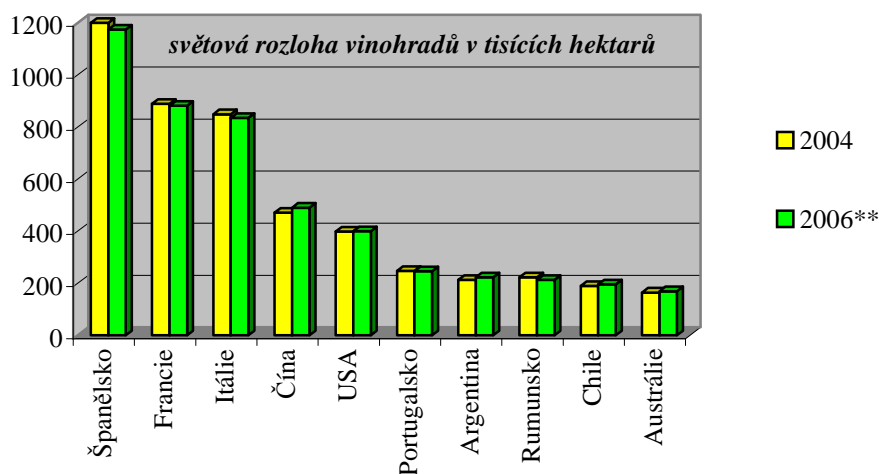
Zdroj: [47,39]

Tři největší producenti Francie, Itálie a Španělsko se podílely v roce 2004 na 51 % světové výroby vína.

6.7.2 Světová rozloha vinic

Světová výměra vinic činila v roce 2004 7,92 milionu hektarů. Následující graf ukazuje deset států s největší rozlohou vinohradů majoritně zaměřených na produkci moštových odrůd.

Graf 26: Státy s největší rozlohou vinohradů zaměřených na produkci moštových odrůd v roce 2004

Zdroj: [47,39]

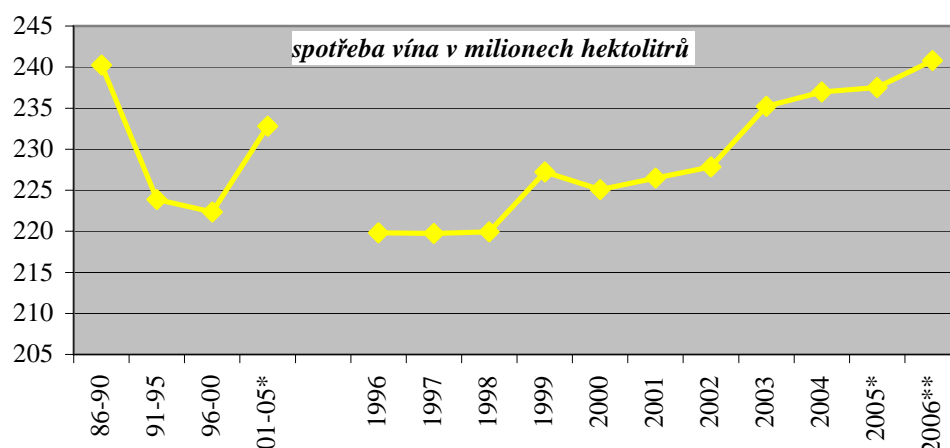
pozn.: **odhad OIV

Nárůst oproti roku 2004 by mohly zaznamenat Čína, USA, Argentina, Chile a Austrálie. Naopak pokles je očekávaný ve Španělsku, Francii, Itálii, Portugalsku a Rumunsku.

6.7.3 Světová spotřeba vína

Vývoj celosvětové spotřeby vína znázorňuje graf 27. Z pětiletých průměrů je patrný prudký pokles spotřeby vína v období od roku 1986 do roku 1995, který se zastavil v období 1996 - 2000. V období 2001 až 2005 světová spotřeba stoupla průměrně na 232,79 milionu hektolitrů. Pokles byl ovlivněn snižováním spotřeby vína v tradičních pěstitelských zemích Francii, Itálii, Španělsku, kde tento trend i nadále přetrvává a dále také v Argentině. Naopak proti klesajícímu trendu v celém sledovaném období působily USA, Velká Británie, Německo, Rusko a Austrálie. Významnou roli v celosvětovém měřítku také sehrál nárůst spotřeby vína v některých asijských zemích, především Číně.

Graf 27: Vývoj světové spotřeby vína

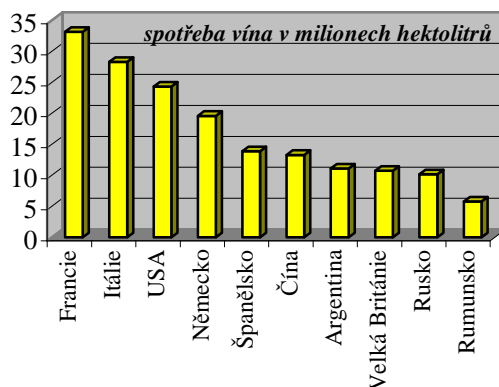
Zdroj: [47,39]

pozn.: *předběžná data, **odhad OIV

Úroveň spotřeby vína v jednotlivých státech je nutné hodnotit ze dvou pohledů. První se týká celkové spotřeby vína, který udává největší světové spotřebitele. Druhý pohled se týká průměrné roční spotřeby vína na jednoho obyvatele a rok. V takovém případě můžeme stanovit země s významnou spotřebou vína v národním měřítku.

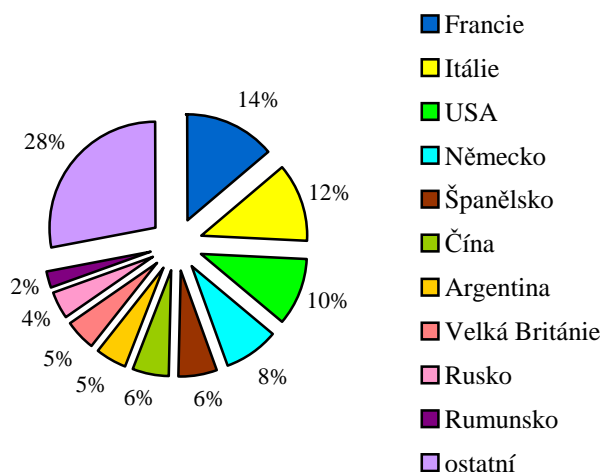
Následující grafy ukazují deset absolutně největších spotřebitelů v roce 2004 a jejich podíly na světové spotřebě. V porovnání s grafem 24 (deset největších producentů vína) se do žebříčku největších konzumentů zařadili i další dva státy: Velká Británie a Rusko, z čehož vyplývá jejich významné postavení dovozců v rámci světového obchodu.

Graf 28: Přední světoví spotřebitelé vína v roce 2004

Zdroj: [47,39]

Graf 29: Podíly největších světových spotřebitelů na celkové spotřebě vína v roce 2004

Zdroj: [47,39]

Tab 6: Státy s největší spotřebou vína na osobu a rok 2004

spotřeba vína v litrech na osobu a rok 2004					
1.	Lucembursko	57,3	6.	Chorvatsko	42,0
2.	Francie	54,8	7.	Švýcarsko	40,9
3.	Itálie	49,3	8.	Španělsko	33,8
4.	Portugalsko	47,9	9.	Argentina	32,6
5.	Slovinsko	44,4	10.	Maďarsko	31,3

Zdroj: [47,39]

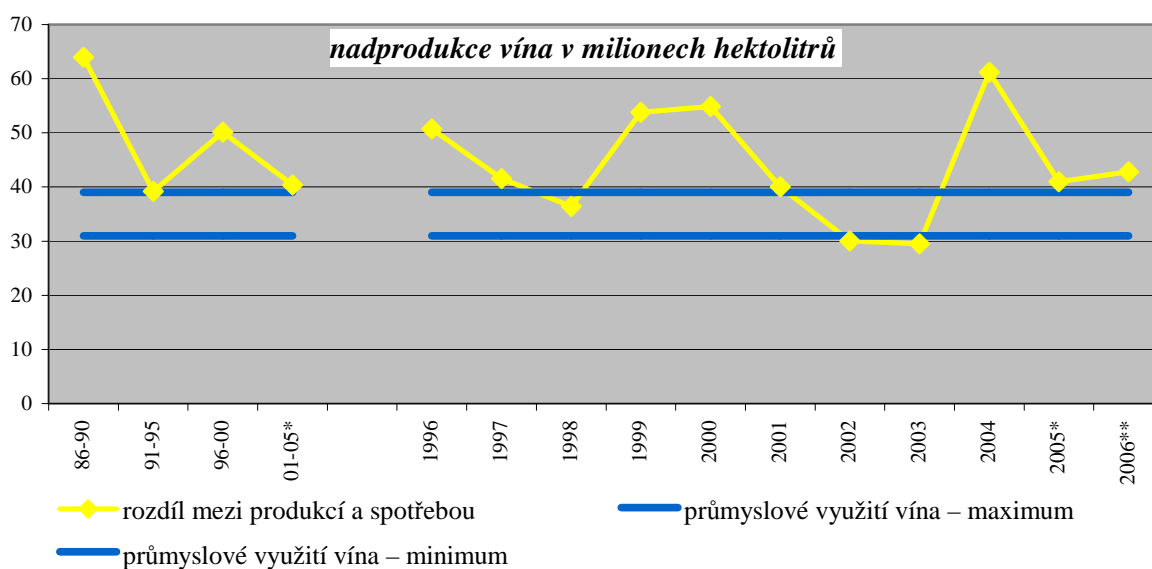
Největší spotřebu vína na jednoho obyvatele dosahuje Lucembursko, Francie a Itálie. Tento parametr má z dlouhodobého pohledu klesající tendenci. Spotřeba se snižuje ve prospěch konzumace nealkoholických nápojů a piva. Česká republika se spotřebou 16,5 l / osobu za rok 2004 řadí na 23. místo.

6.7.4 Stupeň rovnováhy na trhu s vínem

Světový trh s vínem se potýká s nadprodukcí již od 50. let 20. století. Krize, týkající se především tří největších světových producentů Francie, Itálie, Španělska propukla na počátku 80. let a vedla k zavádění restriktivních opatření jako je povinná destilace vína, kontrolovaný výnos z hektaru a systém klučení vinic. Příčiny propuknutí krize s nadprodukcí je nutné hledat již v 70. letech, kdy došlo k vysazování odolnějších klonů vinné révy a zaváděním nových postřiků a hnojiv. Výraznou roli také sehrála snižující se spotřeba vína v tradičních vinařských zemích. V 90. letech 20. století se s nadprodukcí potýkaly již všechny kontinenty vyjma Severní a Jižní Ameriky. Největší problém nadprodukce se týká vín nízké kvality, v EU řazených do kategorie vín stolních. [11]

Graf 30 ukazuje rozdíl mezi světovou produkcí a spotřebou vína v pětiletých obdobích od roku 1986 až do roku 2005 a odhad pro rok 2006. Tento vzniklý rozdíl ještě nelze považovat jako konečný stav nadprodukce a to z důvodu využití části produkce k průmyslovému zpracování jako je výroba vermutu, koňaku a dalších destilátů. Průmyslové využití vína se ročně pohybuje mezi 30 až 40 miliony hektolitřů.

Graf 30: Vývoj nadprodukce vína

Zdroj: [47,39]

pozn.: *předběžná data, **odhad OIV

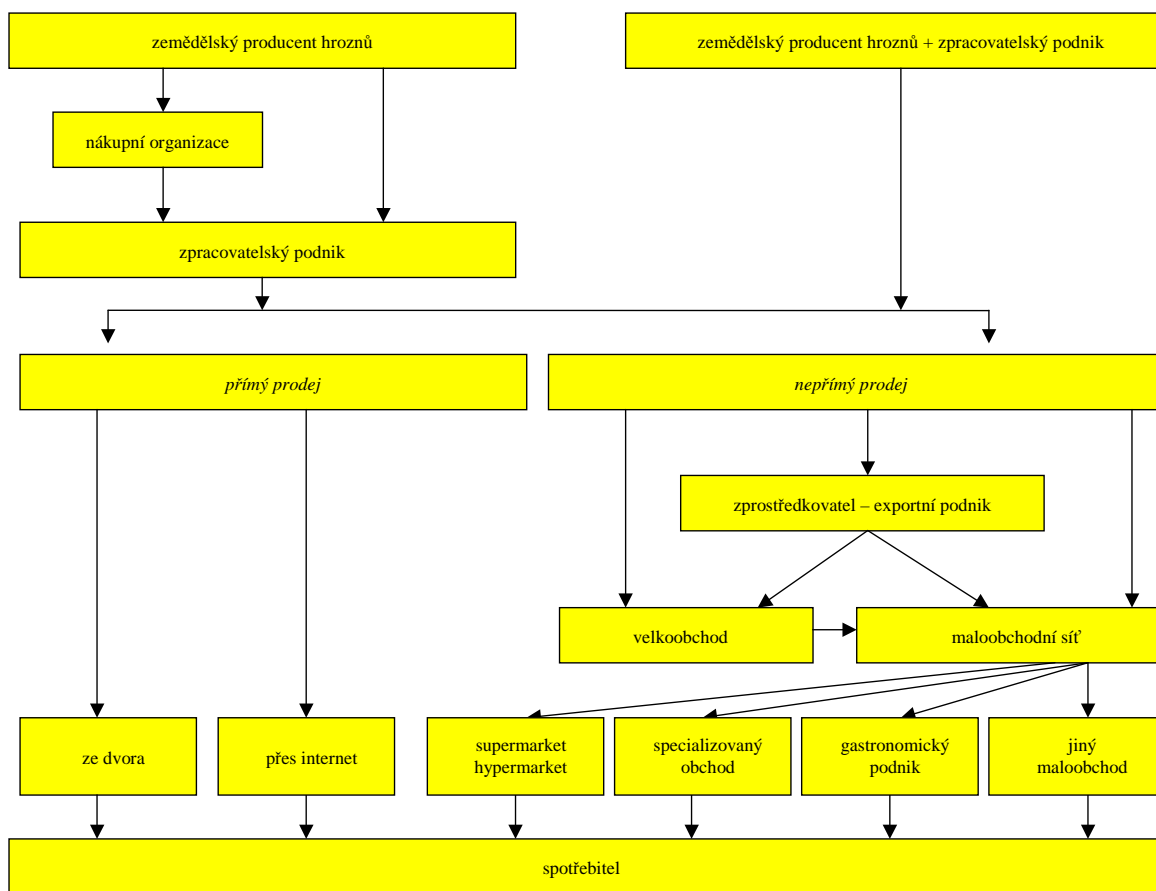
Z dlouhodobého pohledu můžeme říci, že nadprodukce vína se pomalu snižuje a dochází ze světového hlediska k pomalému vyrovnávání produkce a spotřeby vína. Jiná situace je při pohledu na jednotlivé vinařské regiony a také jednotlivé typy vín, které vykazují různé stupně rovnováhy.

7 Světový obchod s vínem

7.1 Trh s vínem a jeho distribuční kanály

Následující schéma ukazuje distribuční kanály trhu s vínem od producentů hroznů, výrobců vína až po spotřebitele. Toto schéma zobrazuje trh s vínem jak na národní tak mezinárodní úrovni.

Graf 31: Trh s vínem a hlavní distribuční kanály

Zdroj: [1,12]

Obchod s vínem na světové úrovni je specifický pro každý vinařský region. Z pohledu spotřebitele se nejčastěji jedná o nepřímý prodej. Spotřebitel většinou nemůže využít možnosti nákupu vína ze dvora vinařství. Některá vinařství nabízejí možnost nákupu vína přes internet a zaslání vína na adresu spotřebitele. Častějším způsobem nákupu zahraničního vína bývá využití nabídky některého z maloobchodů. [12]

Maloobchody a velkoobchody kupující zahraniční víno mohou využít služeb zprostředkovatelů a prostředníků. V distribuční síti zahraničního obchodu s vínem může

vystupovat celá řada mezičlánků. Některé maloobchody mohou také fungovat jako přímí dovozci zahraničního vína. [11]

Na národní úrovni se obchod s vínem liší z hlediska poměru využívaných distribučních kanálů prodeje vína spotřebiteli a národních specifik týkajících se různých typů maloobchodů. [25]

Distribuční síť je ve Francii tvořena především velkoobchody a dovozci. Velkoobchody dodávají víno většinou do restaurací a specializovaných obchodů. Dovození se významně podílí na distribuci vín do supermarketů. [30] Supermarkety představují ve Francii nejčastější místo prodeje vín do domácností. Jejich význam se zvyšuje, v roce 1990 se zde prodalo 45 % objemu prodávaných vín, v roce 2000 to už bylo 80 % objemu prodávaných vín do domácností. Prodej ve specializovaných obchodech představuje 8 % celkových objemů prodeje do domácností. Přímý prodej do domácností ze dvora vinařství dosahuje 6 %. [25]

V Německu se distribuce vína odvíjí od návyků konzumentů, kteří spotřebují 79 % celkové spotřeby vína doma a 21 % v gastronomických zařízeních. Nejvýznamnější roli v distribuci vín v Německu hrají maloobchody a specializované obchody, na které připadá 57 % celkové distribuce vín do domácností. 22 % distribuce připadá na supermarkety a hypermarkety, 18 % na přímý prodej ze dvora. 3 % na ostatní způsoby distribuce. [25]

V Itálii se distribuce vín odvíjí od jakostního zařazení vín. Stolní vína jsou ze 74 % prodávány k domácí spotřebě, naopak jakostní vína se ze 60 % spotřebují v gastronomických zařízeních (bary, restaurace, kavárny). [25] Supermarkety představují nejčastější místo nákupu vína k domácí spotřebě. Tradiční maloobchody a specializované obchody ztrácejí svoji pozici významných distributorů vína k domácí spotřebě. [43] (2001: supermarkety a hypermarkety prodej 50 % celkových prodejů vína k domácí spotřebě, tradiční maloobchody a specializované obchody 20 %) V distribuční síti můžeme sledovat různou úroveň cen pro totožný produkt, která je dána odlišnými maržemi jednotlivých distribučních kanálů (velké obchodní řetězce - marže 10-20 %, velkoobchody 15-30 %, tradiční maloobchody 20-40 %, gastronomická zařízení 300-500 %). [25]

Příkladem země, kde významnou roli v distribuci vína hraje přímý prodej ze dvora, může být Řecko. Přímý prodej vína ze dvora představuje až 35 % celkových prodejů. Supermarkety se podílí na 30 % distribuce vín, stejně jako ostatní maloobchody včetně specializovaných. [25]

Pro distribuci španělských vín je charakteristickým rysem vysoký podíl vína (70 %) prodávaného v gastronomických zařízeních - především v restauracích a hotelech. [48]

Pro jakostní vína je to až 73 % celkového prodeje, pro stolní vína až 51 % celkového prodeje. [25] Pouze 30 % celkového prodeje je určeno pro spotřebu v domácnostech. [48]

7.2 Ceny vína

Ceny ve vinohradnictví jsou ovlivněny celou řadou faktorů. Jako příklad budou uvedeny ceny na trhu České republiky a Francie.

Ceny ve vinohradnictví lze sledovat na několika úrovních: [13]

- **ceny farmářské:** ceny vyplácené zemědělcům výrobními podniky nebo nákupními organizacemi za výkup hroznů
- **ceny průmyslových výrobců vín:** ceny za víno, které je odebíráno z výrobních podniků, bez dopravy a DPH
  - ceny průmyslových výrobců stolního vína
  - ceny průmyslových výrobců jakostního vína
- **ceny spotřebitelské:** ceny konečných prodejců, ovlivněné distribucí, marží a daněmi

7.2.1 Farmářské ceny

Ceny moštových hroznů se liší dle regionů, vinařského roku a s tím související nabídky a poptávky. Základním parametrem pro stanovení ceny je odrůda vinné révy a obsah cukru v bobulích. Stanovení ceny moštových hroznů je složitý proces, protože skutečná hodnota hroznů se pozná až po výrobě vína a jeho prodeji. Ve státech s teplým klimatem se za účelem stanovení ceny provádí celá řada chemických analýz hroznů. Velká část moštových hroznů je v Evropě prodávána přes nákupní organizace, naopak v "novém světě" je častější způsob prodej moštových hroznů přímo zpracovatelskému podniku. [11]

Tab 7: Vývoj průměrných cen placených producentům moštových odrůd [13,28]

Kč/t	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Francie	46 838	50 771	50 225	51 239	41 618	43 749	39 822	32 151	30 519	n/a
ČR	14 900	12 670	10 714	12 987	10 259	13 883	14 560	11 869	⁽¹⁾ 7 140	12 049

poznámka: (1) měsíc září měl při statistickém zjišťování k dispozici méně údajů o cenách

Zdroj: [13,14]

7.2.2 Ceny průmyslových výrobců vín

Ceny průmyslových vín jsou ovlivněny mnoha faktory. Její sledování se provádí dle řazení vín do různých jakostních kategorií, druhu vína a způsobu balení. [11] Kategorie stolních vín rozeznává tři způsoby balení: lahvové, sudové a tetrapak, jakostní kategorie vín má dva základní způsoby balení: lahvové a sudové. [13]

Tab 8: Ceny průmyslových výrobců stolního vína v ČR

stolní víno (Kč/l)		lahvové	sudové	tetrapak
2004	bílé	30,60	16,60	19,50
	červené	31,50	22,00	20,80
2005	bílé	30,20	20,20	18,00
	červené	31,20	22,40	19,40
2006	bílé	31,30	19,40	16,20
	červené	31,60	26,70	17,00

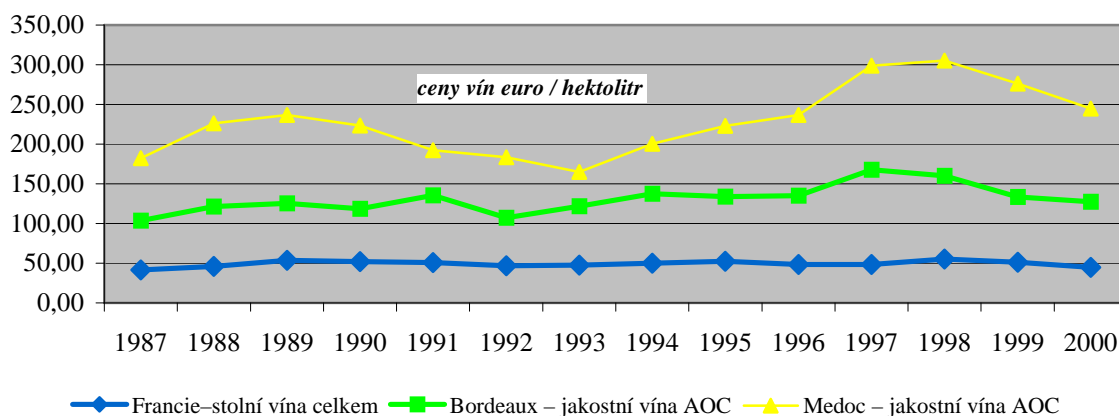
Zdroj: [13]

Tab 9: Ceny průmyslových výrobců jakostního vína v ČR

jakostní víno (Kč/l)		lahvové	sudové
2004	bílé	45,20	26,00
	červené	50,70	28,70
	šumivé	80,20	n/a
	s přívlastkem	153,00	n/a
2005	bílé	46,80	27,90
	červené	51,10	28,80
	šumivé	74,70	n/a
	s přívlastkem	186,30	n/a
2006	bílé	42,10	19,00
	červené	46,90	23,00
	šumivé	76,60	n/a
	s přívlastkem	145,50	n/a

Zdroj: [13]

Graf 32: Vývoj cen francouzských vín stolní a jakostní kategorie v €/hl

Zdroj: [25]

7.2.3 Ceny spotřebitelské: faktory ovlivňující konečnou cenu láhve vína

Faktor 1: Kvalita vína a náklady produkce

Místo původu a kvalita vinice: Cena vína vzniká již na vinici. Hodnota vinohradu a jeho produkční potenciál se odráží v konečné ceně vína. Ve světě můžeme sledovat obrovské rozdíly v ceně viničních pozemků. Ceny proslulých vinohradů Francie v oblasti Bordeaux a Burgundska řazené do nejvyšších jakostních tříd se mohou pohybovat na úrovni přesahující 2 mil.€/ha, zatímco ceny průměrných vinohradů těchto oblastí se pohybují mezi od 25 000 po 150 000 - 500 000 €/ha. (rok 2000). [11] Další vliv na cenu vína má charakteristika vinice, její stáří, různá cena použitých podnoží a odrůd révy. [7]

Kvalita suroviny a práce na vinici: Dalšími faktory ovlivňující cenu vína jsou používané agrotechnické postupy a pěstitelské techniky. Z jedné vinice můžeme získat velké množství méně kvalitních hroznů nebo ponechat jen několik hroznů na keři k dosažení vysoké kvality produkce. Rozdílné náklady tvoří způsob sklizně, používaná hnojiva a způsob boje se škůdci. [11]

Technologie zpracování a školení vína: Investice do moderních lisovacích strojů, počítačových systémů řídicích zpracování a kvašení moštů a sterilita prostředí se odrážejí ve výsledné ceně vína. Také odborný dozor zkušených enologů a různé způsoby školení vína určují výši konečné ceny. Při výrobě vín typu barrique se při použití nového sudu zvyšuje cena za láhev o 100-150 Kč. [7]

Image značky nebo výrobce: Ceny se také liší dle jednotlivých výrobců. Výrobce, který je známý pro výrobu kvalitních vín oceňovaných v mezinárodních soutěžích si může dovolit stanovit vyšší cenu, než výrobce zcela neznámý. Image a renomé značky jsou zárukou odbytu vín. [7]

Limitace a ročník: Limitace a ročník úzce souvisí se značkovostí. Poptávka po věhlasném, kvalitním víně, kterého se vyrobilo jen omezené množství zvedá cenu vína. Také kvalitní ročník, což je velmi těžce předvídatelný faktor, se odráží v ceně vína. [4]

Faktor 2: Distribuční kanály [11]

Faktor 3: Náklady na dopravu [11]

Faktor 4: Cla a daně [11]

Faktor 5: Kurz měny [11]

7.3 Mezinárodní klasifikační systémy popisu a číselného označování zboží používané v obchodě s vínem

V rámci světového obchodu se nejčastěji používají dva klasifikační systémy popisu a číselného označování zboží. Jsou to systémy SITC (Standardní mezinárodní obchodní klasifikace) a KN/HS (Kombinovaná nomenklatura a Harmonizovaný systém číselného označování zboží). Na jejich základě je možné sledovat světový obchod, vytvářet statistiky, vést jednání v oblasti liberalizace světového obchodu, případně řešit jednotlivé obchodní spory. [3]

7.3.1 Nomenklatura SITC

Tuto klasifikaci jednotlivých komodit poprvé použila Organizace spojených národů v roce 1950. SITC od té doby prošla řadou změn a úprav a stále je jednou z nejpoužívanější na světě. Veškeré zboží, které je předmětem zahraničního obchodu, se dělí do 10 tříd, a tyto dále do 63 oddělení, 233 skupin, 786 podskupin a nakonec přibližně na 2 000 základních položek, které odpovídají jednotlivým komoditám. Klasifikace je prováděna na základě stupně zpracování komodity, jejího charakteru a původu. Zemědělské produkty jsou zahrnuty v těchto třídách 0, 1, 4 a částečně 2. [6] Nomenklatura SITC používá 5-místný kód (x - třída, xx - divize, xxx - skupina, xxx.x - podskupina, xxx.xx základní položka). [49]

Zatřídění a další rozdělení réвовého vína dle SITC [49]:

Třída: **(1)** Nápoje a tabák

Divize: **(11)** Nápoje

Skupina: **(112)** Alkoholické nápoje

Podskupina: **(112.1)** Víno z čerstvých hroznů (včetně vína obohaceného alkoholem), vinný mošt částečně kvašený nebo vinný mošt se zastaveným kvašením

Základní položky: **(112.11)** Vinný mošt částečně kvašený nebo vinný mošt se zastaveným kvašením, jinak než přidáním alkoholu

(112.13) Vermut a ostatní víno z čerstvých hroznů, připravené pomocí aromatických bylin nebo jiných aromatických látek

(112.15) Šumivé víno

(112.17) Víno z čerstvých hroznů (jiné víno než šumivé víno); vinný mošt, jehož kvašení bylo předem zabráněno nebo jehož kvašení bylo zastaveno přidáním alkoholu (HS 2204.21)

7.3.2 Kombinovaná nomenklatura a Harmonizovaný systém číselného označování zboží

Podle KN/HS nomenklatury je zboží rozděleno do XXI tříd a 99 kapitol. Každá třída obsahuje orientační popis zboží, blíže je zboží identifikováno prostřednictvím kapitol. Kapitoly 1-24 obsahují pouze zemědělské výrobky, kapitoly 25-99 zahrnují průmyslové výrobky. Tento systém je používán v rámci EU a je výchozím bodem pro celní sazebník (Common Customs Tariff, CCT) a integrovaný sazebník (Tarif Intégré Communautaire, TARIC), který je rozšířen oproti celnímu sazebníku o platnou legislativu EU. [3]

K plné identifikaci zboží používá KN/HS 8-místný číselný kód. Zatřídění a další rozdělení vína podle KN/HS je následující [52]:

Třída: **(IV)** Výrobky potravinářského průmyslu; nápoje, lihoviny a ocet; tabák a vyrobené tabákové náhražky

Kapitola: **(22)** Nápoje, lihoviny a ocet

Podkapitola: **(2204 00 00)** Víno z čerstvých hroznů, včetně vína obohaceného alkoholem; vinný mošt jiný než čísla 2009

(2204 10 00/99) Šumivé víno

(2204 21 00/99) Jiné víno; vinný mošt, jehož kvašení bylo předem zabráněno nebo jehož kvašení bylo zastaveno přidáním alkoholu

(2204 30 00/99) Ostatní vinný mošt

(2205 00 00) Vermut a ostatní víno z čerstvých hroznů, připravené pomocí aromatických bylin nebo jiných aromatických látek

Tyto kategorie se dále dělí na jednotlivé položky dle způsobu balení, obsahu alkoholu, jakostní kategorie a místa původu dané komodity. [52]

7.4 Mezinárodní organizační struktury ovlivňující obchod s vínem

Předpisy týkající se vína se značně liší v zemích "starého" a "nového" světa i v rámci jednotlivých zemí. Důležitou roli při jejich zavádění hraje řada mezinárodních organizací. Mezi nejdůležitější patří OIV a WWTG dále pak Codex Alimentarius a WTO. [51]

7.4.1 Mezinárodní organizace pro révu vinnou a víno

(Organisation de la Vigne et du Vin - OIV)

OIV je mezivládní organizace vědeckého a technického charakteru způsobilá doporučovat opatření v oblasti vinohradnictví a vinařství, založená mezinárodní dohodou. [8]

Vývoj vinohradnictví na přelomu 19. a 20. století, především krize vyvolaná réwokazem a problémy týkající se falšování vín, vedl k nutnosti založení mezinárodní organizace zastřešující danou problematiku. V roce 1927 byla v Paříži ratifikována dohoda o vzniku Mezinárodního úřadu pro víno (OIV - Office International du Vin). Zakládajícími státy byly Španělsko, Francie, Řecko, Maďarsko, Itálie, Lucembursko, Portugalsko a Tunisko. [11] V roce 1929 se mezi členy OIV zařadilo Československo. [8]

V roce 1958 se organizace přejmenovala na Mezinárodní úřad pro révu a víno (Office International de la Vigne et du Vin) a od roku 2001 nese název Mezinárodní organizace pro révu vinnou a víno (Organization de la Vigne et du Vin). Dnešními členy jsou všechny významné země produkující víno, celkem 43 států, vyjma USA, které vystoupily v roce 2000. [46]

Mezi hlavní cíle organizace patří dostatečná informovanost svých členů na poli vinohradnictví a vinařství, spolupráce s vládními a nevládními institucemi, příspěvní k harmonizaci mezinárodních standardů výroby vína a pěstování vinné révy, vytváření nových standardů ke zlepšení podmínek výroby a marketingu vína a ostatní vinných produktů. [46]

Rozhodnutí OIV nejsou závazná pro legislativu členských zemí, do legislativy EU bývají zahrnuty. Austrálie a řada dalších vinařských zemí "nového světa" pravidla OIV do své legislativy automaticky nepřejímá. [51]

7.4.2 Světová obchodní organizace s vínem

(World Wine Trade Group - WWTG)

WWTG je sdružení producentů vína z "nového světa", které vzniklo v roce 1998. [51] Jejími současnými členy jsou Argentina, Austrálie, Kanada, Chile, Nový Zéland, Jižní Afrika, Mexiko a USA. [57]

Vznik této organizace byl ovlivněn vývojem světového vinohradnictví a nárůstem světového obchodu s vínem. Důležitou roli představoval také prudký rozvoj vinohradnictví v samotných vinařských regionech nového světa. Členské státy identifikovaly řadu společných zájmů a cílů týkajících se výroby vína a organizace obchodu s vínem (podpora odstraňování bariér obchodu, podpora nesubvencované produkce a vývozu vína, problematika regulace trhu s vínem a dotací plynoucí do tohoto sektoru v EU, problematika požadavků EU na ochranu tradičních názvů evropských vín). [27]

Dosažené dohody v rámci WWTG:

- *Dohoda o přijímání vzájemných enologických postupů* (Kanada, 2001/2002)

V souladu s touto dohodou mohou být do členských zemí WWTG exportována vína vyráběná podle pravidel v zemi výrobce WWTG. Předpisy jednotlivých zemí mohou vykazovat odlišnosti týkajících se povolených látek, postupů výroby vína atd. [27] Například australské předpisy jsou méně omezující než předpisy USA. [51]

- *Dohoda o označování vín* (Austrálie, 2007)

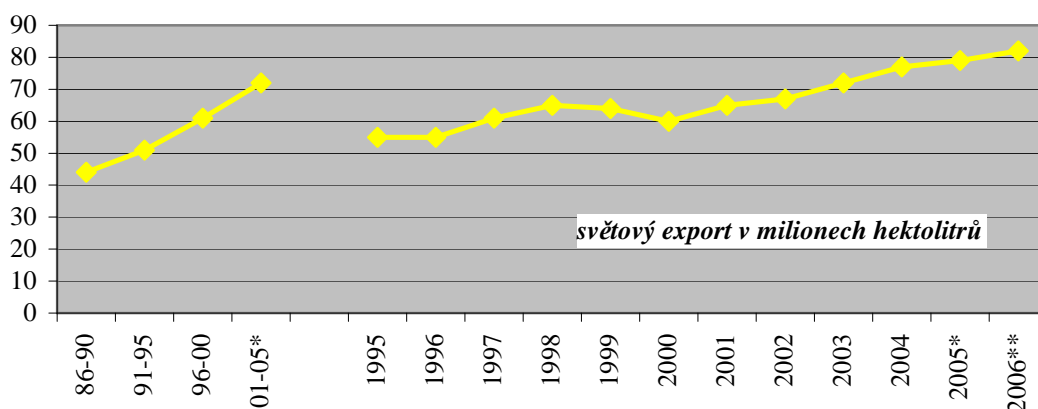
Tato dohoda umožňuje používání jednotné etikety vín na více trzích za dodržení stanovených pravidel - uvedení čtyř povinných údajů - země původu, název produktu, obsah alkoholu a čistý obsah. Tato dohoda přispívá ke snižování nákladů souvisejících s produkcí vína a vede také ke snazší orientaci zákazníka v nabízeném sortimentu vín. [57]

7.5 Světový obchod s vínem

7.5.1 Světové vývozy vína

Světový vývoz vína dosáhl v roce 2004 76,98 milionu hektolitrů. Odhad pro rok 2006 činí 82,61 milionu hektolitrů. Od roku 1986 můžeme sledovat vzrůstající trend v objemech světového vývozu, od roku 1995 pak průměrný roční růst o 3,7 %. [47]

Graf 33: Vývoj světového obchodu - export

Zdroj: [47,39]

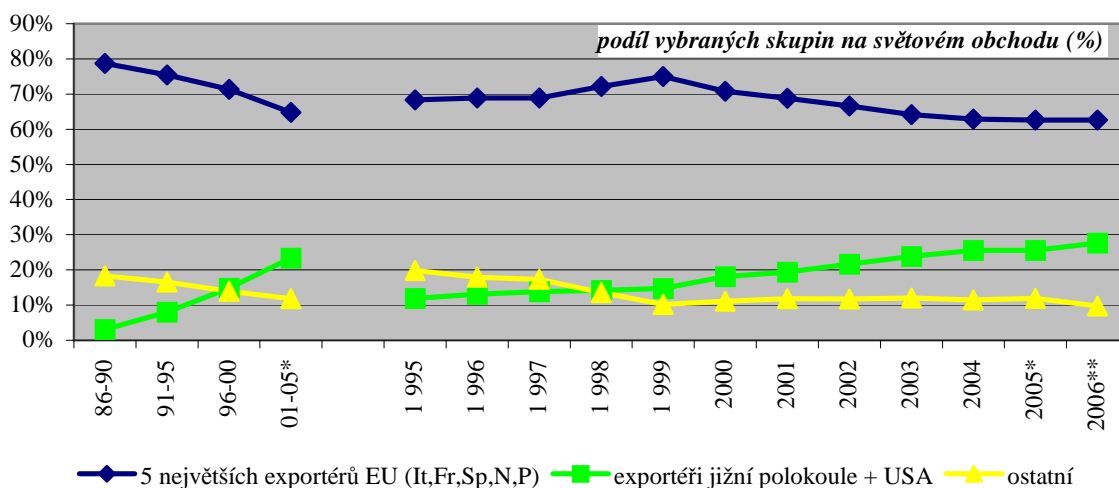
pozn.: *předběžná data, **odhad OIV

Z hlediska charakteristiky světových vývozu vína dle jednotlivých kontinentů si Evropa drží přední postavení. V roce 2006 by se podle odhadů OIV měla Evropa podílet na více než 71 % světových vývozu vína (tj. 58,8 mil.hl). Na druhém místě stojí Severní a Jižní Amerika, společně by oba kontinenty měly tvořit téměř 14 % objemu světového vývozu vína (tj.11,3 mil.hl). Odhady pro Oceánii dosahují téměř 9 milionů hektolitrů, tedy 10,8 %. Podíl Oceánie na celkových světových vývozech každoročně stoupá (v roce 2004 tvořil 8,9 %) a to především díky expandující výrobě vína v Austrálii a jejímu vzrůstajícímu zahraničnímu obchodu. Afrika by se v roce 2006 měla podílet na 4 % vývozu vína tj. 3,3 mil.hl a Asie na 0,3 % tj. 0,27 mil.hl. [46,39]

Následující graf ukazuje společný podíl pěti největších vývozců vína Evropy (Itálie, Francie, Španělska, Německa a Portugalska) na celkových světových vývozech vína v porovnání s podílem exportérů jižní polokoule a USA. Je zde také ukázán podíl ostatních světových vývozců. Z pětiletých průměrů od roku 1986 do 2005 je patrné, že státy Evropy pomalu ztrácejí pozici předních exportérů vína (78,7 % za průměr 1986 - 1990, 75,4 % průměr 1991 - 1995, 71,3 % průměr 1996 - 2000, 64,8 % průměr 2001 - 2005). Také podíl ostatních zemí se snižuje. Naopak státy jižní polokoule společně s USA svoje exporty trvale zvyšují (3,1 % průměr 1986 - 1990, 8,0 % průměr 1991 - 1995, 14,8 % průměr 1996 - 2000, 23,4 % průměr 2001 - 2005). [46,39]

Graf 34: Podíl vybraných skupin států na světovém obchodu - export

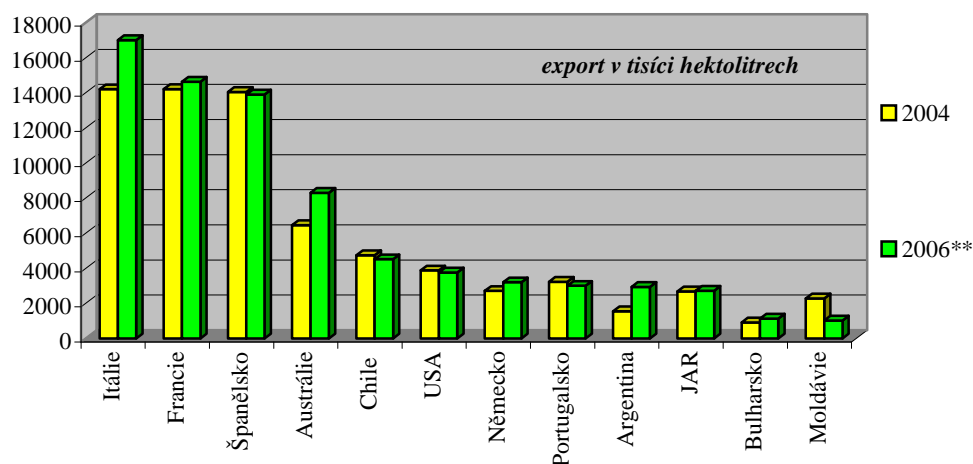

Zdroj: [46,39]

pozn.: *předběžná data, **odhad OIV

V roce 2004 se o absolutně největšího světového exportéra vína dělila Itálie (14,2 mil.hl), Francie (14,2 mil.hl) a Španělsko (14 mil.hl), kteří dosahovaly podílu kolem 19 %. Odhady pro rok 2006 udávají nárůst exportů vína v Itálii (+2,8 mil.hl, tj.+19,7 %), a také Francii (+0,422 mil.hl, tj. +3 %), naopak ve Španělsku by vývoz vína měl nepatrně poklesnout (-0,1 mil.hl, tj.-0,7 %). Situace by pak pro rok 2006 měla být následující: Itálie 20 %, Francie 18 %, Španělsko 16 % světových exportů vín. Na čtvrtém místě je v obou sledovaných rocích Austrálie, (8 % světových vývozu vína v roce 2004, respektive 9 % v roce 2006). Dalšími významnými exportéry vína byly: Chile (6 % v roce 2004, resp. 5 % v roce 2006), USA (5 %, resp. 4 %), Německo (4 %, resp. 4 %), Portugalsko (4 %, resp. 3 %), Argentina (2 %, resp. 3 %), Jihoafrická republika (3 %, resp. 3 %), Bulharsko (1 %, resp. 1 %) a Moldávie (3 %, resp. 1 %). [46,39]

Graf 35: Největší světoví vývozcí

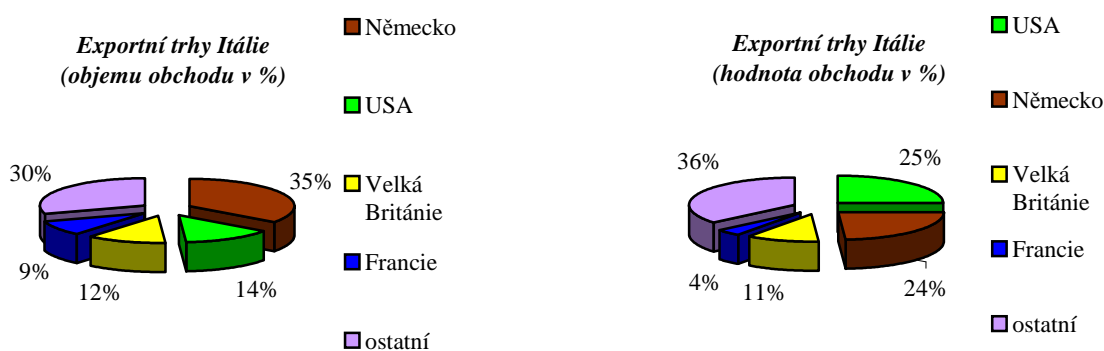

Zdroj: [46,39]

pozn.: **odhad OIV

Klíčovými exportními trhy Itálie jsou USA, Německo, Velká Británie a Francie, na které připadalo v roce 2004 70 % (tj. 2 665,92 mil.\$) hodnoty exportu resp. 73 % (11,30 mil.hl) objemu exportu. Dalšími významnými trhy jsou Švýcarsko, Kanada, Česká republika, Rakousko, Nizozemí a Dánsko. [56] Zajímavé je porovnání pozic jednotlivých exportních trhů v rámci objemu a hodnoty exportu. Zatímco v hodnotě objemu byl v roce 2004 na vedoucím místě trh USA následovaný Německem, Velkou Británií a Francií, pak v objemu dovážených italských vín byl na první pozici trh Německa následovaný USA, Velkou Británií a Francií. Rozdíly spočívají ve druhu dovážených vín a jejich kvalitě. [53]

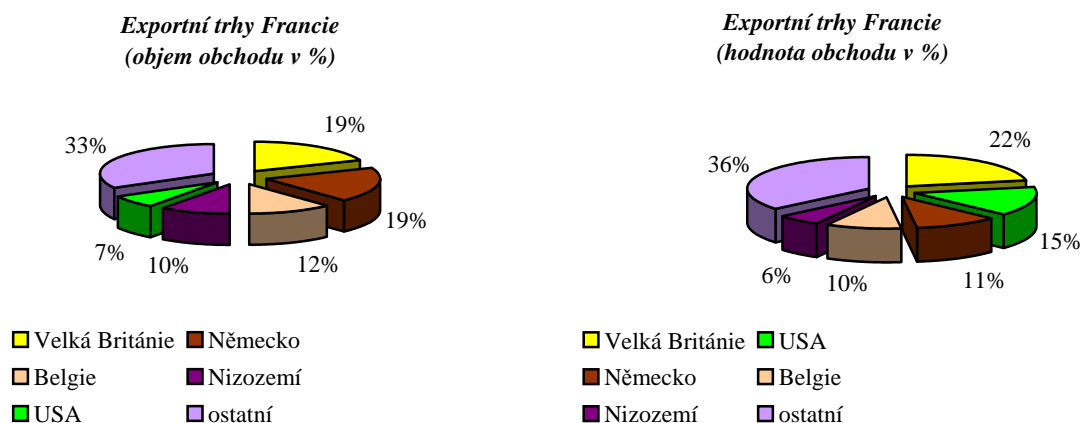
Grafy 36: Největší exportní trhy Itálie

Zdroj: [53]

Hlavní destinací francouzských vín jsou Velká Británie, Německo, Belgie, Nizozemí a USA. Celkově se tyto trhy podílely v roce 2004 na 64 % (tj. 4 433,68 mil.\$) hodnotě exportu francouzských vín resp. 68 % (tj. 9,89 mil.hl) objemu exportu. [56]

Grafy 37: Největší exportní trhy Francie

Zdroj: [53]

Dalšími významnými trhy Francie jsou Japonsko, Kanada, Švýcarsko, Rusko, Dánsko a Itálie. [56]

Následující tabulka, vyjádřená v objemu produkce, ukazuje důležité trhy největších světových exportérů. Trhy jsou rozděleny do dvou kategorií (objem exportu nad 1 mil.hl, objem exportu 100 tis.hl - 1 mil.hl) a seřazeny sestupně dle množství vývozu na konkrétní trh z dané země.

Tab 10: Nejdůležitější trhy největších exportérů

	objem	trh 1	trh 2	trh 3	trh 4	trh 5
Itálie	nad 1 mil. hl	Německo	USA	VB	Francie	
	1 mil.hl – 100 tis.hl	Švýcarsko	Kanada	ČR	Rakousko	Nizozemí
Francie	nad 1 mil. hl	VB	Německo	Belgie	Nizozemí	USA
	1 mil.hl – 100 tis.hl	Japonsko	Kanada	Švýcarsko	Rusko	Dánsko
Španělsko	nad 1 mil. hl	Francie	Německo	Portugalsko	VB	Itálie
	1 mil.hl – 100 tis.hl	Rusko	Nizozemí	USA	Švýcarsko	Belgie
Austrálie	nad 1 mil. hl	VB	USA			
	1 mil.hl – 100 tis.hl	Kanada	Německo	Nový Zéland	Nizozemí	Dánsko
Chile	nad 1 mil. hl					
	1mil.hl – 100 tis.hl	VB	USA	Německo	Dánsko	Kanada
USA	nad 1 mil. hl	VB				
	1mil.hl – 100 tis.hl	Japonsko	Kanada	Nizozemí	Německo	Itálie
Německo	nad 1 mil. hl					
	1mil.hl – 100 tis.hl	VB	Nizozemí	Švédsko	Francie	Belgie
Portugalsko	nad 1 mil. hl					
	1mil.hl – 100 tis.hl	Francie	VB	Nizozemí	USA	Německo
Argentina	nad 1 mil. hl					
	1mil.hl – 100 tis.hl	Paraguay	USA	VB	Rusko	Japonsko
JAR	nad 1 mil. hl	VB				
	1mil.hl – 100 tis.hl	Nizozemí	Německo	Švédsko	Kanada	Dánsko
Bulharsko	nad 1 mil. hl					
	1mil.hl – 100 tis.hl	Rusko	Polsko	VB	Nizozemí	ČR
Moldávie	nad 1 mil. hl	Rusko				
	1mil.hl – 100 tis.hl	Bělorusko				

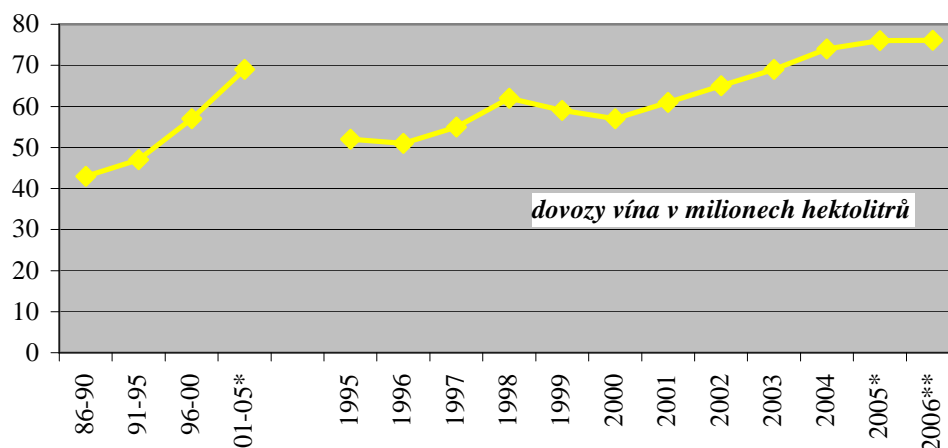
Zdroj: [53,56]

Moldávie je zvláštním příkladem této skupiny. 97 % její produkce vína je určeno pro export. Jejím hlavním trhem je Rusko, které odebírá až 80 % veškerých moldavských vyvážených vín. [56]

7.5.2 Světové dovozy vína

V objemech světových dovozů vína se projevuje vzrůstající trend, stejně jako v objemech světových vývozů. Podle pětiletých průměrů od roku 1986 do 2005 se celkové dovozy vína zvýšily o více než polovinu (resp. 1,6 krát). V roce 2004 se pohybovaly na úrovni 74 mil.hl. Pro rok 2006 se odhaduje dovoz v objemu 76 mil.hl.

Graf 38: Vývoj světového obchodu - import

Zdroj: [46,39]

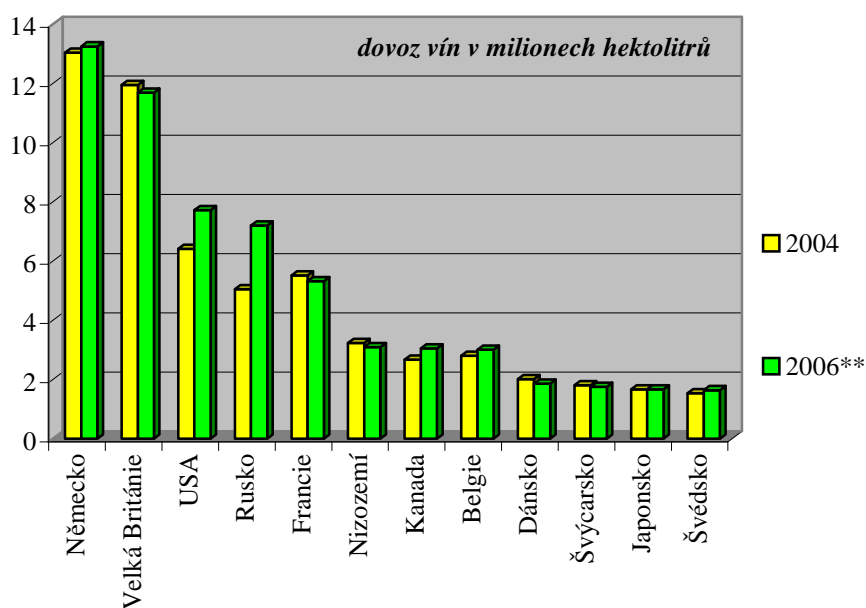
pozn.: *předběžná data, **odhad OIV

Z hlediska kontinentů je jednoznačně největším dovozcem Evropa (76 % objemu dovozu v roce 2006). Amerika jako celek je na druhém místě (16 % objemu dovozu), dále následovaná Asií (4 %), Afrikou (3 %) a Oceánií (1 %). Z dlouhodobého pohledu můžeme říci, že dovozy se zvyšují ve všech zmíněných oblastech, nejvíce pak v Asii (303 %, průměr období 1986-1990 / 2006), dále v Oceánii (225 %), Americe (158 %), Africe (89 %) a Evropě (64 %). [47]

Přední světoví dovozci vín jsou determinováni především uspokojováním domácí poptávky po víně. Hlavními parametry určující celkové objemy dovozů je počet obyvatel země a průměrná spotřeba vína na obyvatel a rok. [11] Mezi největší světové dovozce se zařadily jak země bez významné domácí produkce vína (Velká Británie, Nizozemí, Kanada, Belgie, Dánsko, Japonsko a Švédsko), tak i země s významnou vlastní produkcí vína (Německo, USA, Rusko, Francie a Švýcarsko). [47]

Německo má z hlediska dovozu zvláštní úlohu - Hamburk je jedním z hlavních přístavů, kudy se do Evropy dováží vína z "nového světa", ty jsou potom dále distribuována v rámci Evropy. [11]

Graf 39: Největší světoví dovozci

Zdroj: [46,39]

pozn.: **odhad OIV

7.5.3 Postavení EU v rámci světového obchodu s vínem, společná organizace trhu s vínem a chystaná reforma v tomto odvětví

EU patří mezi světovou jedničku na trhu s vínem. Na světových vývozech se podílí 70 %, na světových dovozech 65 %. [47] EU každoročně ztrácí z pozice světového lídra na úkor dynamicky se rozvíjejících producentů z "nového světa". [15] Pravidla vinohradnictví se stanovují pod hlavičkou společné zemědělské politiky EU. Rozdílnost evropského vinohradnictví (rozdílné klimatické podmínky, kvalita vyráběných vín, tradiční postupy výroby vína a používané odrůdy) představují překážky při vytváření společné organizace trhu s vínem. [3] Pravidla současné společné organizace trhu s vínem pocházejí z roku 1999.

Základními principy: [3]

- *Regulace nabídky vína*
- *Podpora kvality vína*
- *Mechanismy regulace trhu*

Vzhledem k přebytku vína na evropských a světových trzích je zakázáno v EU rozšiřovat vinice do roku 2010. Toto opatření se netýká opětovné výsadby vinic. Tento zásah má zabránit výsadbě moštových odrůd určených k výrobě stolních vín, kde poptávka nejnvýrazněji klesá. [3]

Podpora kvality vín zahrnuje celou řadu opatření týkající se povolených enologických postupů, ochrany zeměpisných označení výrobních oblastí, zákazu mísení evropských a dovážených vín. [3]

Regulačními mechanismy trhu s vínem EU jsou podpory soukromého skladování vína nebo přiznávání destilační prémie pro tu část sklizně hroznů, ze které se víno nevyrábí. [3]

Vývoj ve světě a v EU na poli vinohradnictví prokázal na počátku 21.století nutnost reformy společné organizace trhu s vínem. [21]

Trendy vedoucí k nutnosti přijetí reformy vinohradnictví v EU: [21]

- klesající trend spotřeby vína v EU jako celku [47]
- nárůst dovozů vín ze třetích zemí (o 10 % ročně) [3]
- předpoklad vyrovnání objemů dovozů a vývozu vína v rámci EU do roku 2010 (viz graf v příloze 53) [13]
- neúčinnost některých opatření přijatých v roce 1999 (krizová destilace, podpora skladování, vývozní subvence apod.) [21]
- snižující se konkurenceschopnost evropských vín v porovnání s víny z "nového světa" a složitá orientace zákazníka v označování vín [3]
- neefektivní využívání vynaložených prostředků (likvidace nadbytečné produkce vín představuje téměř ½ rozpočtu vinohradnictví) [21]

Cíle reformy: [3]

- získat opětovné postavení na světových trzích
- zvýšit konkurenceschopnost producentů EU
- posílit pověst vín EU jako nejlepších vín světa
- vytvořit rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou
- zjednodušit pravidla a vytvořit průhledný fungující režim společné organizace s vínem
- zachovat nejlepší tradice v oblasti výroby vína v EU
- posílit sociální strukturu venkovských oblastí a respektovat životní prostředí

Podstata reformy má spočívat ve zlepšení využívání rozpočtu (1,2 mld.€/rok). [3] Reforma by měla vstoupit v platnost 1. srpna 2008 po schválení Evropským parlamentem a Radou ministrů. V době zpracování této diplomové práce reforma vinohradnictví procházela schvalovacím procesem legislativní komise rady EU a konečná podoba nebyla zatím publikována. [44] Návrh z roku 2007 je uveden v příloze. [3]

7.5.4 Postavení České republiky ve světovém obchodě s vínem a průzkum poptávky a nabídky zaměřený na australská vína

Česká republika se účastní dvou forem mezinárodního obchodu s vínem. První představuje obchod intrakomunitární v rámci EU, tzv. převoz vína, který se řídí pravidly NK (ES) č.884 / 2001. V rámci intrakomunitárního obchodu platí dovoz vín bez cla a volný pohyb zboží. Druhou formou zahraničního obchodu s vínem je obchod se třetími zeměmi - většinou tzv. "novými světovými producenty" a dále některými dalšími producenty Evropy nepatřící do EU. Tento obchod se řídí společnými pravidly EU (NK (ES) č.883 / 2001), ve kterých je zahrnut společný celní sazebník EU. [3,13]

Česká republika se v roce 2004 podílela na 0,06 % světového vývozu a na 1,7 % světového dovozu vín a vyjádřeno v objemu obchodu. [53] Objemy vývozu se pohybují okolo 40 000 hl ročně, respektive 45 875 hl/2004, 33 085 hl/2005 a 48 446 hl/2006. Objemy dovozu se pohybují nad úrovní milionu hektolitrů ročně, respektive 1,23 mil.hl/2004, 1,20 mil.hl/2005 a 1,44 mil.hl/2006. Vyjádření v hodnotě dovozů a vývozu je bilance za poslední tři roky následující: - 2,30 mld.Kč/2004, - 2,27 mld.Kč/2005, - 2,48 mld.Kč/2006. [13]

Nejdůležitějším trhem České republiky je Slovensko, kam je exportováno 83 % celkových vývozu ČR tj. 38,2 tisíc hektolitrů (stav pro rok 2006). Dalšími odběratelskými trhy českých vín jsou Polsko, Maďarsko a Rumunsko. [53]

Nejvíce vína je do České republiky dováženo v rámci intrakomunitárního obchodu EU z Itálie, Španělska, Maďarska, Slovenska, Rakouska, Německa a Francie (pořadí dle objemu dovozu pro rok 2006). Z toho Itálie představuje 38,6 % veškerých dovozů vín. Z producentů "nového světa" jsou největšími dodavateli Chile a Austrálie. Z Chile se v roce 2006 do České republiky dovezlo 32,2 tisíc hektolitrů vína v hodnotě 5,61 mil.\$.. Austrálie byla druhým nejvýznamnějším dodavatelem vína z "nového světa" s téměř

18 tisíci hektolitrů v hodnotě 4,14 mil.\$. Její podíl na celkovém dovozu má vzrůstající tendenci, v roce 2006 představoval 1,24 % v objemu dovozu a 3,2 % hodnoty dovozu. [53]

7.5.4.1 Australská vína na českém trhu

Vína z Austrálie bývají také označována jako vína z "nového světa" společně s víny z Jižní Ameriky, USA, Jihoafrické republiky a dalších zemí, kde se produkce vína začala významně rozvíjet až ve 2. polovině 20. století. [2]

Výsledky průzkumu českého trhu zaměřeného na australská vína

Na českém trhu můžeme najít australská vína pocházející ze všech významných produkčních oblastí Austrálie - Nový Jižní Wales (např.: Hunter Valley), Viktoria (Yarra Valley), Tasmánie, Západní Austrálie (Margaret River), Jižní Austrálie (Barossa Valley). Jsou dovážena vína nejenom nejpoužívanějších odrůd (Syrah, Cabernet Sauvignon, Chardonnay, Merlot a Semillon), ale i vína vyrobená z méně rozšířených odrůd jakou jsou Verdelho, Rulandské Modré, Sauvignon Blanc a Ruby Cabernet nebo tzv. vína cuvée vyrobená kupáží, kdy se mezi sebou mísí dvě nebo tři odrůdy (např. Semillon - Chardonnay, Shiraz - Cabernet a další).

V Austrálii neexistuje řazení vín do jakostních kategorií tak, jak je tomu v EU, proto na etiketě nemůžeme najít označení víno stolní nebo víno jakostní, popřípadě další související kategorizaci. Pro rozhodování zákazníka je tedy podstatná orientace v odrůdách, výrobních oblastech a značkách výrobce. Výrobce také často vyrábí několik řad vín, které se odlišují kvalitou a cenou.

Na českém trhu se můžeme setkat s celou řadou značek. Nejčastěji: Yellow Tail, Australian Bush, Hardys, Lindemans, Jacob's Creek, Peter Lehmann Wines, Grant Burge, Penfolds, Angove's. Dále je zde prodávána celá řada dalších značek, se kterými se můžeme setkat především v restauracích a vinotékách, například: Boulder Creek, De Bortoli, Captain Selection, Silver Creek, James Estate, Basedow, Koala, Chateau Tanunda, Eagle Rock, Devil's Lair, Kangaroo Ridge, Beresford, Tyrell's, Cangaroo Country, McWilliam's, Hanwood Estate, Marktree, Riverina Estate, Elderton Wines, Hope Estate, Hewitson, Yalumba, Jim Barry, Henschke, d'Arenberg, Monarch Selection, Vasse Felix, The Colonial Estate, Hardy, Gasella Estate, Tall Poppy, Leap of Faith, Wolf Blass Wines, Cocktoo Ridge, Angove's, Battle of Bosworth, Claredon Hills, Wynns, Torbreck Vintners, Mitolo Wines, Kangarill Road Winery, Heartland Wines, Haan Wines, Glaetzer Wines, Geoff Merrill Wines, Bremerton, Thomson Estate, High Cliff, Pirramimma, Wakefield a další.

Australská vína se k zákazníkovi v České republice dostávají především v lahvích o objemu 0,75 l. Vína sudová nebo vína balená v obalech tetrapak nejsou na českém spotřebitelském trhu častá.

Spotřebitelské ceny australských vín na českém trhu

Ceny dovážených australských vín se významně liší dle jednotlivých výrobků. Rozptýl cen, založených především na kvalitě a prestiži vína, může v maloobchodní síti dosahovat až 100 násobků nebo i více.

Supermarkety a hypermarkety se zaměřují na prodej vín levnějších, základních řad a střední kategorie vín do 300 Kč. Vinotéky bývají zaměřeny na prodej vín středních a vyšších jakostních řad a ceny se pohybují od 200 do 1000 Kč. Prodávají se zde také exkluzivní vína s cenou převyšující 1000 Kč. V případě restaurací je sortiment nabízených vín výrazně ovlivněn typem podniku. Cena vína je vyšší než v maloobchodech z důvodu vyšších marží gastronomických podniků.

Typy distribuce australských vín na český trh

1. výrobce AU ⇔ (dovozce EU) ⇔ dovozce ČR ⇔ (velkoobchodní síť) ⇔ maloobchodní síť ⇔ spotřebitel

(Příklad: Firma Global Wines dováží vína od firmy Penfolds a dále je prodává do velkoobchodní a maloobchodní sítě ČR, například: Makro, Tesco, specializované obchody - Wine Depot.)

2. výrobce ⇔ velkoobchodní síť ČR ⇔ maloobchodní síť ČR ⇔ spotřebitel

(Například: Firma Bacchus Vins & Champagnes funguje jako velkoobchodní prodejce, nakupuje vína přímo od výrobce značky De Bortoli, dále je prodává do maloobchodní sítě specializovaných obchodů a gastronomických podniků. Provozuje také jednu vlastní vinotéku, kde si spotřebitel může vína zakoupit za maloobchodní ceny.)

3. výrobce ⇔ maloobchodní síť ČR ⇔ spotřebitel

(Například: Firma Víno & spol. nakupuje vína přímo od australských výrobců značek Chateau Tanunda, Eagle Rock a Kangaroo Ridge a prodává je pouze ve svých vinotékách)

Tab 11: Distributorské firmy a jejich dovážené značky australských vín

dovozce	značky
United Brands	Hardys, Australian Bush, Koala
Global Wines	Lindemans, Penfolds, Rousemount Estate
Best Wines International	Peter Lehmann Wines, Claredon Hills, Battle of Bosworth a další
Vinicola	Grand Bourge, Beresford, Tyrell's Kangaroo Country
Sonneck	James Estate, Basedow
Racke – Giv ČR	Yellow Tail, Captain Selection
Víno & spol.	Chateau Tanunda, Eagle Rock Kangaroo Ridge
Neubauer & syn	Bremerton, Angove's
Jan Becher – Karlovarská Becherovka	Jacob's Creek
Bacchus Vins & Champagnes	De Bortoli
Maxxium Czech	Mc.William's
Silenos	Wakefield

Z hlediska balení australských vín pro účel dovozu můžeme identifikovat dvě skupiny - vína dovážena v tancích a vína dovážena v lahvích. Dovoz vína v lahvích je nákladnější a využívá se u vín dražších a nízko - obrátkových (př: Penfolds, De Bortoli, Grand Bourge), na etiketě bývá uvedeno místo stáčení vína. Vína levnější a vysoko - obrátkové bývají dovážena v tancích a stáčejí se až v Evropě (nejčastěji Německo, Belgie a Francie).

Propagace australských vín na českém trhu

Nejrozšířenějším způsobem propagace australských vín na českém trhu jsou tyto formy marketingové komunikace:

- *podpora prodeje* - ochutnávky, bonusy, slevy
- *reklama* - tištěná reklama
- *osobní prodej*

Podporu prodeje často využívají supermarket, hypermarket a specializované obchody. Nejčastějším typem podpory prodeje jsou ochutnávky. Například ve vinotékách Wine Depot je vždy možné před koupí víno ochutnat. V supermarketech a hypermarketech bývají ochutnávkové akce krátkodobého charakteru spojené se zaváděním prodeje nového výrobku. Dalším způsobem podpory prodeje může být poskytnutí slevy při odběru celého balení vín (po 6 nebo 12 lahví). Nebo poskytnutí bonusu (láhev vína zdarma) při odběru

většího množství vína. Vína jsou také někdy řazena do akčních nabídek, kdy je na ně krátkodobě poskytována sleva.

Tištěná reklama se používá k propagaci nabízeného sortimentu vín v supermarketech a hypermarketech. Většinou mívá formu letáků a prospektů, které upozorňují na slevy vztahující se k danému sortimentu zboží.

Dalším využívaným typem marketingové komunikace je osobní prodej. Osobní prodej je využíván na úrovni velkoobchodů a distributorů při prodeji vín do maloobchodní sítě nebo konkrétním zákazníkům při větším množstevním odběru.

Výsledky průzkumu poptávky australských vín

Respondenty představovalo 64 mužů a 65 žen. Další rozdělení bylo následující:

Tab 12: Sociální struktura respondentů

Věková kategorie: počet / procenta	
18 - 24 let	15 / 11,6 %
25 - 40 let	63 / 48,8 %
41 - 50 let	18 / 14,0 %
51 - 60 let	24 / 18,6 %
více než 60 let	9 / 7,0 %

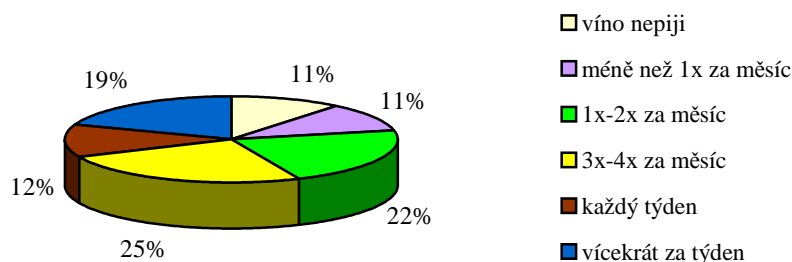
Průměrný měsíční příjem: počet / procenta	
do 15 000 Kč	31 / 24 %
15 001 - 25 000 Kč	46 / 35,7 %
25 001 - 40 000 Kč	18 / 14,0 %
více než 40 000 Kč	5 / 3,9 %
bez odpovědi	29 / 22,5 %

Velikost bydliště: počet / procenta	
do 5 000	27 / 20,9 %
5 001 - 50 000	24 / 18,6 %
50 001 - 200 000	17 / 13,2 %
nad 200 000	61 / 47,3 %

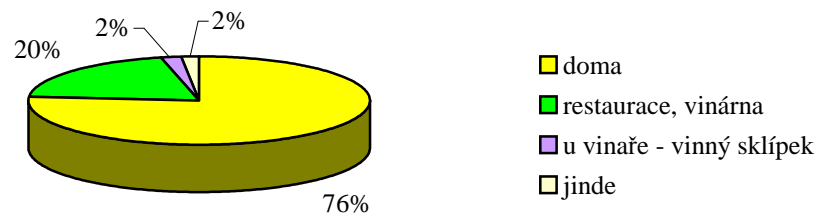
Nejvyšší dosažené vzdělání: počet / procenta	
základní	6 / 4,7 %
střední bez maturity	22 / 17,1 %
střední s maturitou	61 / 47,3 %
vysokoškolské	40 / 31,0 %

Počáteční otázky se týkaly spotřebitelských návyků respondentů - frekvence pití vína, místa konzumace a množství konzumace:

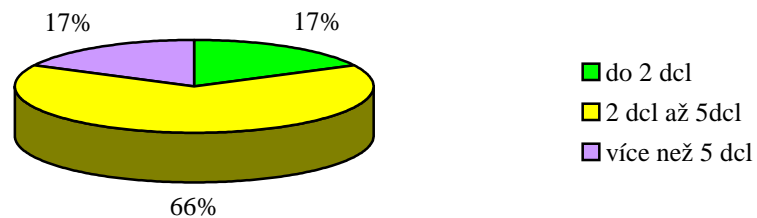
Graf 40: Jak často pijete víno?

Graf 41: *Kde nejčastěji konzumujete víno?*

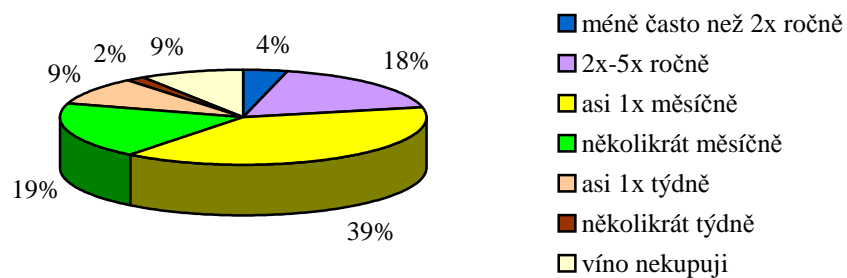
Graf 42: *V jakém množství nejčastěji konzumujete víno?*

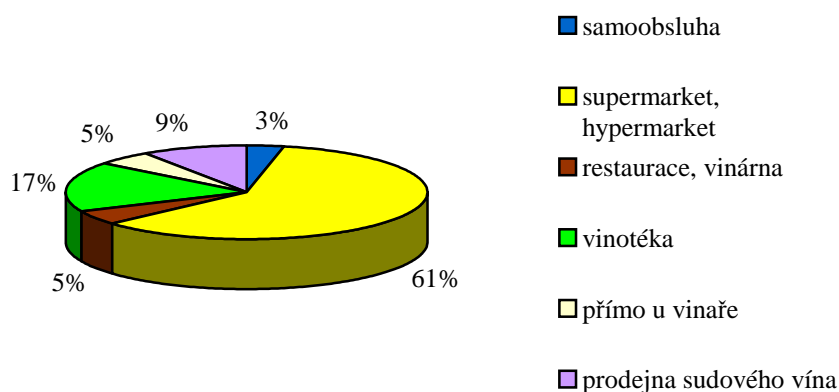
Z výsledků průzkumu konzumace vína vyplývá, že nejvíce je víno konzumováno doma (76 %, 88 respondentů), v množství 2 až 5 dcl (66 %, 75 respondentů). 56 % respondentů (73) konzumuje víno alespoň třikrát za měsíc, z toho téměř pětina respondentů konzumuje víno vícekrát za týden.

Další otázky byly zaměřeny na nákup vína: frekvence nákupu, místo nákupu, rozhodování při nákupu a výše ceny

Graf 43: *Jak často víno kupujete?*

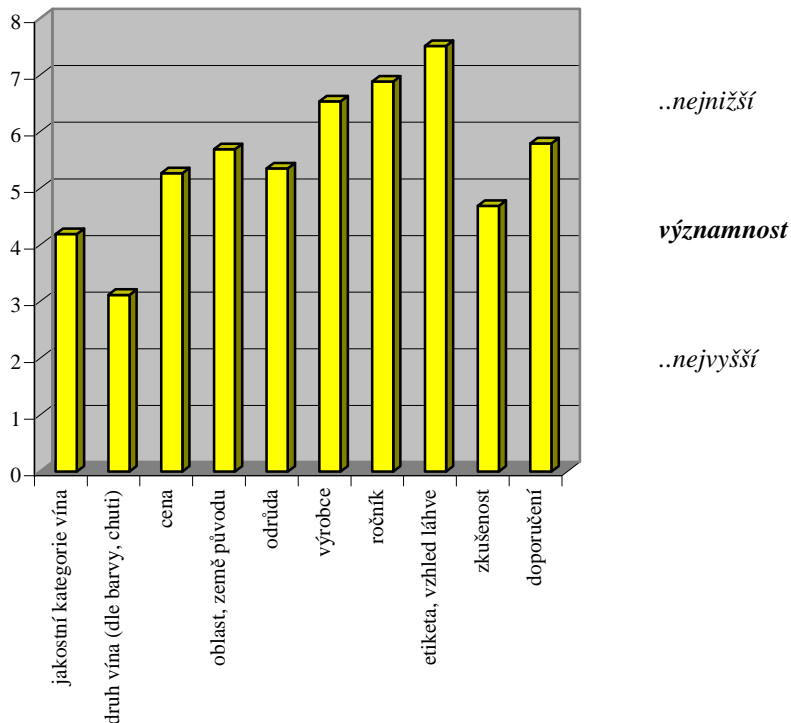

Graf 44: Kde víno nejčastěji kupujete?

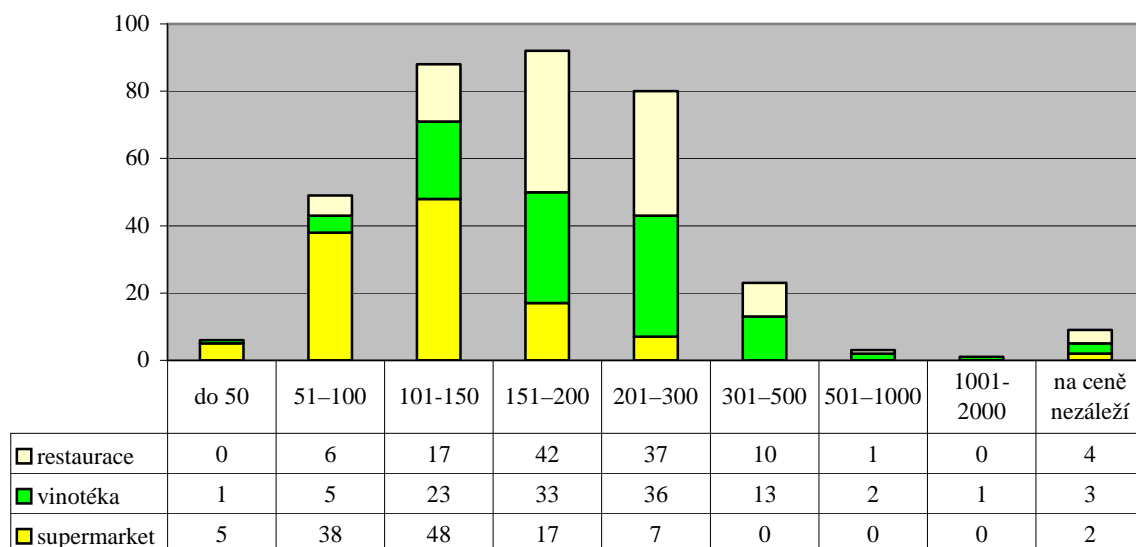
Nejčastěji respondenti odpověděli, že kupují víno asi jedenkrát za měsíc - 39 % (50), celkově víno kupuje alespoň jedenkrát za měsíc 79 % respondentů (89). 9 % respondentů (12) víno nekupuje vůbec. Supermarkety a hypermarkety představují nejčastější místo nákupu 61 % (70). Ve vinotékách nakupuje víno 17 % respondentů (20). Internetový obchod nevedl žádný z respondentů jako nejčastější místo nákupu vína.

Graf 45: Co je pro Vás při nákupu vína nejdůležitější?

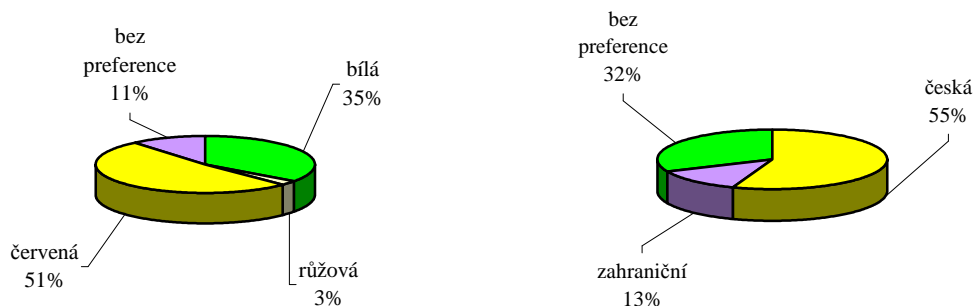
Při rozhodování respondentů o koupi vína hraje nevýznamnější roli druh vína, dále pak jakostní kategorie vína a zkušenost. Nejmenší vliv na rozhodování respondentů má vzhled lahve, ročník a výrobce.

Graf 46: *Jaká cena vína za láhve 0,75 l je pro Vás přijatelná?*

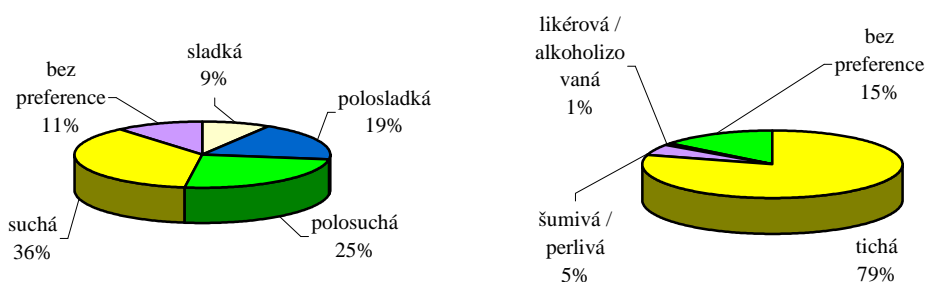

V této otázce respondenti vybírali cenu láhve 0,75 l, která je pro ně přijatelná v supermarketu, vinotéce a restauraci. Z výsledků vyplývá, že respondenti nakupují v supermarketu levnější vína než ve vinotéce a restauraci. V supermarketu nakupuje 33 % respondentů víno v cenové kategorii 51 - 100 Kč, 42 % v cenové kategorii 101 - 150 Kč. Vinotéka je nejčastějším místem pro nákup vín v cenové kategorii 201 - 300 Kč - 31 % respondentů, dále pak v cenové kategorii 151 - 200 Kč - 28 %. V restauraci respondenti kupují víno nejčastěji ve stejných cenových kategoriích jako ve vinotéce: 151 - 200 Kč - 36 % a 201 - 300 Kč - 32 %.

Grafy 47: *Jaká vína kupujete nejčastěji?*

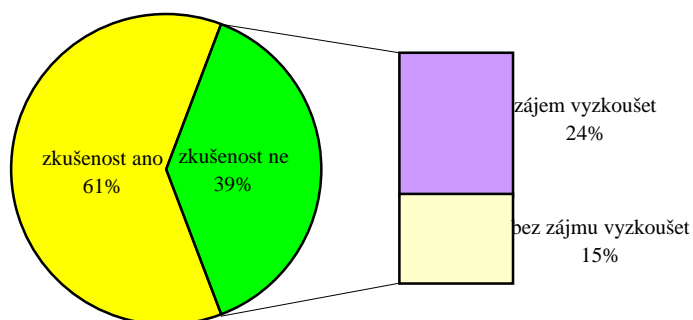
Grafy 48: Jaká vína kupujete nejčastěji?

Průzkum ukázal, že respondenti nejvíce preferují vína česká 55 %, červená 51 %, suchá 36 % a tichá 79 %.

Další otázky byly zaměřeny na australská vína: zkušenost respondentů s australskými víny, zájem o jejich ochutnání, znalost australských značek vín a používané odrůdy pro výrobu australských vín. Poslední otázkou této části byl dotaz na spokojenost se současnou nabídkou australských vín v ČR.

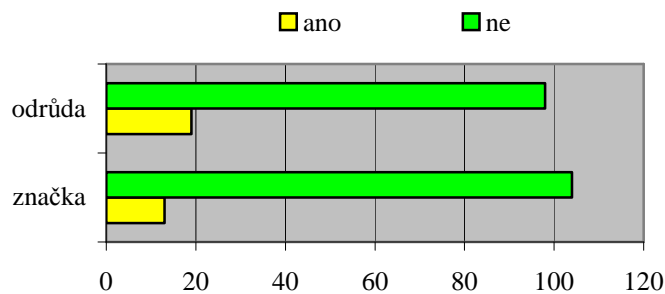
Graf 49: *Pil/a jste již australské víno? Pokud ne, chtěl/a byste v budoucnu australské víno ochutnat?*

Z průzkumu vyplynulo, že 61 % (72) respondentů již australské víno někdy ochutnalo. 39 % (45) respondentů australské víno nikdy nekonzumovalo.

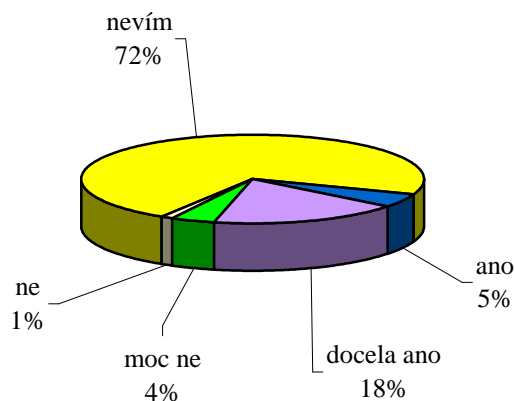
24 % (28) respondentů, kteří ještě australské víno nikdy nekonzumovali, by toto víno rádi ochutnali, naopak 15 % (17) respondentů nemá zájem australské víno ochutnat. Nejčastěji uváděnými důvody, proč australské víno ochutnat byly: zvědavost, srovnání s ostatními víny a doporučení. Důvod proč australské víno neochutnat byl uveden pouze jeden, jednalo se o názor "neefektivnosti dovozu".

Graf 50: *Vzpomenete si na nějakou značku australského vína? Vzpomenete si na nějakou odrůdu révy vinné velmi často používanou pro výrobu australských vín?*

Respondenti odpověděli kladně na znalost odrůdy respektive značky v 19 resp. 13 případech. Nejčastěji správně uváděnými odrůdy byly Cabernet Sauvignon, Syrah a Merlot. Dále byly uvedeny odrůdy Chardonnay a Semillon. Uvedené odrůdy Malbec a Rulandské modré nepatří mezi nejrozšířenější odrůdy v Austrálii. Nejznámější značkou mezi respondenty byl Jacob's Creek, dále pak Australian Bush a Yellow Tail. Byly uvedeny také značky Hardys a Taylor. Dále byly uvedeny dva neúplné názvy Cangaroo, což by mohla být značka Cangaroo Country a James Cook, což by mohla být značka James Estate.

Graf 51: *Jste spokojen se současnou nabídkou australských vín na českém trhu?*

Na otázku, zda-li je respondent spokojen s nabídkou australských vín na českém trhu odpovědělo 72 % respondentů (84) nevím. Kladně se vyjádřilo 23 % respondentů (26). Jako hlavní důvod spokojenosti nejčastěji uváděli dostatečnou nabídku, dobrou dostupnost vín na trhu a dobrou kvalitu vín. Naopak záporně se vyjádřilo 5 % respondentů (6). Jejich důvodem nespokojenosti byla nedostatečná nabídka, nízká kvalita, nízká kvalita - vysoká cena.

Zhodnocení výsledků průzkumu trhu

Z průzkumu poptávky po australských vínech v České republice vyplývá, že respondenti příliš tento produkt neznají. Pouze 11 procent respondentů v dotazníku uvedlo některou ze značek australského vína a 16 procent respondentů odrůdu vína používanou pro výrobu australských vín. 39 procent respondentů ještě nikdy australské víno nekonzumovalo. Uváděné značky většinou patří mezi značky vína prodávané především v síti supermarketů a hypermarketů, kde nejčastěji nakupuje víno 61 procent respondentů. Pouze značky vín Taylor a James Estate patří mezi vína vyšší jakostní a cenové kategorie prodávané především ve vinotékách.

Z pohledu cen australských vín na českém trhu a spotřebitelským zvyklostem je nabízený sortiment vyhovující. Z průzkumu vyplynulo, že respondenti nakupují levnější vína v supermarketech a hypermarketech. 88 procent respondentů nakupuje vína v supermarketu v cenovém rozmezí od 50 do 200 Kč. Ve vinotéce jsou respondenti ochotni za víno zaplatit více, 79 procent respondentů v rozmezí 100 až 300 Kč, 11 procent respondentů v rozmezí 300 až 500 Kč.

Australská vína jsou na českém trhu nabízena většinou v lahvích o objemu 0,75 l. Forma distribuce australských vín se liší v porovnání s ostatními dováženými víny mírou používání distribučních kanálů. Není obvyklé, aby si maloobchody zajišťovaly dovoz vína sami přímo od výrobců vína v Austrálii. Raritou je v tomto pohledu společnost Víno & spol. Většina dovozu australských vín je zajišťována českými dovozci, kteří víno dále prodávají do maloobchodní sítě.

Z průzkumu trhu vyplývá, že propagace sortimentu australských vín je nedostatečná. 72 procent respondentů odpovědělo neví, na otázku, zda-li jsou spokojeni se současnou nabídkou australských vín na českém trhu. Propagace je nedostatečná především na úrovni vinoték. Obvyklou formou je propagace vinotéky, jako celku, a to především vedením internetových stránek. Podpora prodeje formou ochutnávek je zajímavým způsobem propagace vín nabízených vinotékami Wine Depot. Zákazník může australské lahvové víno před koupí ochutnat.

Dále z průzkumu vyplynulo, že respondenti se při rozhodování o koupi vína zaměřují na druhém místě na řazení vína do jakostních kategorií. To může být v případě prodeje australských vín slabá stránka, protože australský systém nepoužívá kategorizaci běžnou v EU a České republice.

Na tento průzkum by mohla navazovat podrobnější analýza týkající se spotřebitelů především zahraničního vína.

8 Závěr a diskuse

Výroba vína a obchod s ním má dlouholetou historii. V průběhu 20. století se na poli vinohradnictví a vinařství odehrálo mnoho důležitých změn. Můžeme zde sledovat období rozvoje i úpadku.

V tradičních vinařských státech, Francii, Itálii a Španělsku jsou šedesátá a sedmdesátá léta 20. století spojována s obrovským rozvojem vinohradnictví a vinařství, zaváděním nových technologií a postupů výroby vína a celkovým zvyšováním produkce. Poptávka po vínech všech jakostních kategorií je nasycena na přelomu osmdesátých a devadesátých let a spotřebitelé začínají požadovat vína vyšší kvality na úkor kvantity. Spotřeba vína v hlavních spotřebitelských státech klesá ve prospěch zvyšující se poptávky po nealkoholických nápojích a pivu. Tento trend přetrvává po zbytek 20. století a je charakteristický i pro počátek 21. století.

Na druhé straně se v průběhu druhé poloviny 20. století začínají objevovat producenti tzv. "nového světa". Prudký rozvoj vinohradnictví a vinařství zažívá Austrálie, Nový Zéland, USA, Chile a na přelomu 20. a 21. století i Jihoafrická republika. Pouze Argentina, která je největším producentem "nového světa" se potýká s podobným trendem jako tradiční vinařské ekonomiky. V těchto státech se zvyšuje produkce vína rychleji než spotřeba a vzniká tak tlak na rozvoj obchodu s vínem. Na konci 20. století tyto státy identifikují společné cíle a zakládají Světovou obchodní organizaci s vínem. Společnou snahou je omezení regulace trhu s vínem, která je charakteristická pro Evropskou unii.

Na počátku dvacátého prvního století proti sobě stojí dvě silné vinařské skupiny. Producenti EU v čele s Francií, Itálií a Španělskem, kteří se největší měrou podílejí na světovém vinohradnictví (téměř 65 % výroby vína, 60 % spotřeby vína, 70 % vývozu a 56 % dovozu vína ve světě v roce 2004), ale kteří vývojem na národní a světové úrovni svoji pozici ztrácejí. V rámci společné zemědělské politiky jsou státy EU nuceni přijmout restriktivní opatření k omezení nadprodukce vína a přebytku vína na trhu EU. První reforma přichází v roce 1999. Jejými základními principy jsou regulace nabídky vína, podpora kvality vína a stanovení mechanismů regulace trhu vína. Vzhledem ke skutečnosti, že některá opatření se ukazují jako neúčinná a nebo nedostatečná a jako reakci na další vývoj a oslabování pozice EU na světových trzích s vínem, je EU nucena vypracovat nový návrh reformy. Největší hrozbou zůstává nadprodukce vína, která by mohla v roce 2010 dosáhnout až patnácti procent produkce. Dále pak rostoucí dovozy vín ze třetích zemí

narůstající až o deset procent ročně, snižující se konkurenceschopnost evropských vín v porovnání s víny z "nového světa" a neefektivní využívání vynaložených prostředků. Cílem reformy, která by měla vejít v platnost v srpnu letošního roku, je získat opětovné postavení na světových trzích.

Z celosvětového pohledu na trh s vínem můžeme říci, že se nabídka a poptávka po víně z dlouhodobého pohledu vyrovnávají. Podstatnou roli zde hraje také další průmyslové zpracování vína, které se ročně pohybuje mezi 30 až 40 miliony hektolitry. Nadprodukce, která na konci osmdesátých let dosahovala až čtyřiceti milionů hektolitru ročně, se snížila na konci 20. století na deset milionů hektolitru ročně. Na počátku 21. století by trh s vínem na celosvětové úrovni mohl dosahovat rovnováhy.

Tento trend je způsobený trvalým růstem celosvětové spotřeby vína od roku 1998. V roce 2006 by spotřeba vína mohla dosáhnout 240,8 milionu hektolitru. Na světové spotřebě vína se největší měrou podíl Francie, Itálie a USA. Na jejím růstu pak USA, Velká Británie, Německo, Rusko a Austrálie. Také Čína se zařadila mezi deset největších spotřebitelů vína. Konzumace vína v Číně se stává módním trendem a od konce dvacátého století zde můžeme zaznamenat vzrůstající spotřebu vína, která v roce 2004 dosáhla téměř 13,3 milionu hektolitru vína.

Produkce vína je z celosvětového pohledu rozložena nerovnoměrně. Evropa v roce 2004 představovala sedmdesát procent světové produkce vína. Z pohledu pětiletých průměrů prodělala světová produkce strmý pokles do konce 80. let, od roku 1991 vykazuje rostoucí tendenci. Při pohledu na jednotlivé roky je patrné výrazné kolísání, které je ovlivněné především kvalitou jednotlivých vinařských roků. Největšími světovými producenty jsou Francie, Itálie a Španělsko, kteří se společně podíleli na 51 procentech produkce světa. V roce 2006 by světová produkce vína mohla dosáhnout 283,6 milionu hektolitru.

Z hlediska zhodnocení vývoje světové výměry vinogradů se setkáváme s problémem nedostupnosti dat. Ve světových statistikách jsou zahrnuty rozlohy vinogradů určených k pěstování moštových a stolních odrůd společně. Pouze na základě podrobnější analýzy týkající se jednotlivých zemí je možné určit, které země mají významnou část vinogradů určenou k produkci vína a naopak, které země se věnují převážně produkci stolních hroznů a sušených hrozinek. Obecně lze říci, že limitujícím faktorem je kulturně-sociální zázemí státu. Země jako je Turecko, Írán, Irák, Afganistan vykazují poměrně velkou rozlohu vinogradů, jejich produkce vína, je však minimální. I zde můžeme najít výjimky. Týkají se zemí, kam se v období kolonialismu rozšířila výroba vína,

příkladem může být Alžírsko, Maroko, Tunis, kde se i dnes víno vyrábí. V roce 2004 světová výměra vinohradů činila 7,92 milionu hektarů. Největší měrou se na světové rozloze podílelo Španělsko, Francie a Itálie.

Z hlediska určení budoucích vývojových trendů spotřeby a tedy i produkce vína je nutné zvažovat celou řadu faktorů. Víno svým charakterem nepatří mezi základní položky každodenní spotřeby. Úroveň spotřeby vína bývá ovlivněna životní úrovní obyvatel, módními trendy společnosti a v neposlední řadě mírou propagace, jak dokazuje nárůst spotřeby vína v Číně v devadesátých letech 20. století. Je pravděpodobné, že ve státech, kde je vysoká průměrná spotřeba vína (až 50 litrů na osobu a rok - Lucembursko, Francie, Itálie) bude i nadále docházet k poklesu spotřeby vína. Na druhé straně můžeme najít celou řadu lidnatých států, kde je průměrná spotřeba vína na osobu a rok nízká nebo velmi nízká (USA 8,2 l / osobu / rok, Čína 1 l / osobu / rok, Brazílie 1,8 l / osobu / rok). V těchto státech, za příznivých ekonomických okolností, může spotřeba vína růst.

Produkce vína je ovlivněna především poptávkou spotřebitelů. Charakteristickým trendem, který je možný očekávat i do budoucna je zvyšování poptávky po víně vyšší kvality a vyšších jakostních řad. Z hlediska distribuce světové produkce lze i nadále očekávat ústup EU z pozice největšího světového producenta. Velkou roli bude hrát úspěch či neúspěch chystané reformy vinohradnictví a vinařství v EU. Vzrůstající podíl producentů "nového světa" na světové produkci vína lze očekávat za předpokladu přetrvávajících příznivých klimatických podmínek. Letošní extrémní sucho v Austrálii přinese řadu neočekávaných nákladů a pravděpodobně donutí některé vinaře opustit toto odvětví.

V návaznosti na zvyšující se produkci a spotřebu vína a také rozvoj producentů "nového světa" můžeme sledovat nárůst obchodu s vínem v celém sledovaném období. Objem světového vývozu roste průměrně o 3,7 procenta ročně v období 1995 až 2006, v roce 2006 by mohl dosáhnout 82,6 milionu hektolitrů. Největšími světovými exportéry jsou Itálie, Francie a Španělsko následovaní Austrálií, Chile a USA. Podíl pěti největších exportérů EU (Itálie, Francie, Španělska, Německa a Portugalska) vykazuje z dlouhodobého pohledu klesající trend ve prospěch producentů "nového světa".

Světové dovozy kopírují trend nárůstu světových exportů. V roce 2006 by objem světových exportů mohl dosáhnout 76 milionu hektolitrů. Rozdíl vznikající mezi celkovými exporty a importy může být způsoben odlišným započítáváním reexportů. Největší světoví dovozci jsou determinováni vysokou průměrnou spotřebou vína na osobu a rok nebo vysokým počtem obyvatel dané země. Na předních pozicích stojí Německo,

Velká Británie, USA a Rusko. Německo funguje jako jedna z hlavní cest dovozu vín do EU ze zámořských států.

Z pohledu dalšího vývoje světového obchodu lze očekávat jeho růst. Producenti EU jsou nuceni hledat nová odbytí svých vín, jako důsledek přebytku na trhu v EU. Také připravovaná reforma EU by měla přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti na trzích třetích zemí. Asie, v čele s Čínou, se může stát perspektivním trhem v budoucnosti. Producenti z "nového světa" se stávají rok od roku úspěšnějšími na trhu EU, obliba jejich vín roste. Příkladem může být nárůst dovozu vín z Austrálie do České republiky v posledních letech. Na počátku 21. století byly 18. dováženým vínem do České republiky. V roce 2006 již 10. nejvíce dováženým vínem, druhým v rámci producentů "nového světa" po Chile. Jak ale vyplývá z průzkumu trhu českých spotřebitelů se teprve začínají orientovat v sortimentu nabízených australských vín.

9 Literatura

Knižní zdroje:

- [1] BOHÁČKOVÁ I., BROŽOVÁ I., JENÍČEK V. *Ekonomika agrárního sektoru*. 1. vydání. Praha: CZU, 2007. 153 s. ISBN: 978-80-213-1084-1.
- [2] DOMINÉ A. et. al. *Wine*. 5. vydání. Koenemann, 2004. 926 s. ISBN: 3-8331-1032-5.
- [3] FOJTÍKOVÁ L., LEBIEDZIK M. *Společné politiky Evropské unie*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. 179 s. ISBN: 978-80-7179-939-9.
- [4] HUGH J., ROBINSON J. *The World Atlas of Wine*. 6. vydání. Mitch, 2007. 400 s. ISBN: 1-8453-3301-2.
- [5] *Il paese del vino. Guida ai vini DOC e DOCG*. Enoteca Italiana, 2004. 286 s.
- [6] JENÍČEK V., KREPL V. *International Trade and Developing Countries*. 1. vydání. Praha: CZU, 2006. 151 s. ISBN 80-213-1464-8.
- [7] *Katalog vín 2007-2008*. Global Wines. 187 s.
- [8] KRAUS V. et al. *Nová encyklopedie českého a moravského vína – 1.díl*. 1.vydání. Praha: Praga Mystica, 2005. 306 s. ISBN: 80-8676700-0.
- [9] KRAUS V., HUBÁČEK V., ACKERMANN P. *Rukověť vinaře*. 2. vydání. Praha: Český zahrádkářský svaz, 2004. 268 s. ISBN: 80-209-0327-5.
- [10] PAVLOUŠEK P. *Výroba vína u malovinařů*. 1. vydání. Praha: Grada, 2006. ISBN: 80-247-1247-4.
- [11] ROBINSON F. *The Oxford Companion to Wine*. 3. vydání. Oxford University Press, 2006. 815 s. ISBN: 0-19-860990-6.
- [12] SCHÄTZEL O. et. al. *Jak úspěšně prodávat víno*. 1.vydání. Praha: Svaz vinařů ČR, 2004. 235 s. ISBN: 80-903534-1-X.
- [13] *Situační a výhledová zpráva: Réva vinná a víno, duben 2007*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2007. ISBN: 978-80-7084-575-2.
- [14] STEVENSON, T. *Nová encyklopedie vín*. 1. vydání. Praha: Knižní klub, 2002. 600 s. ISBN 80-242-0856-3.
- [15] *Towards a Sustainable European Wine Sector*. European Commission, 2007. ISBN: 978-92-79-05768-7.
- [16] VALÍČEK P. et. al. *Užitkové rostliny tropů a subtropů*. 2. vydání. Praha: Academia, 2002. 485 s. ISBN: 80-200-0939-6.

- [17] VALLI R., CORRADI C. *Viticultura: tecnica, qualita, ambiente*. Bologna: Edagricole, 2002. 240 s.
- [18] ZELENÝ V. *Botanika I*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola zemědělská v Praze, 1982. 222 s.

Internetové zdroje:

- [19] Australian viticulture at a glance [online]. Australian Wine and Brandy Corporation, 2006 [cit.2007-12-02]. Dostupné z <<http://www.wineaustralia.com/AUSTRALIA/Default.aspx?tabid=1952>>
- [20] Australian Wine Grape Production [online]. ABARE, 2007 [cit.2008-02-24]. Dostupné z <http://www.abare.gov.au/publications_html/crops/crops_07/winegrape07.pdf>
- [21] Citizens Summary On Wine Reform [online]. European Commission [cit.2008-02-20]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/capreform/wine/sumnote072007/sum_en.pdf>
- [22] Czech Republic Wine Market Update 2004 [online]. USDA, 2004 [cit.2007-10-27]. Dostupné z <<http://www.fas.usda.gov/gainfiles/200406/146106649.pdf>>
- [23] Eurostat [online]. Consumption [cit.2007-10-27]. Dostupné z <<http://ec.europa.eu/agriculture/markets/wine/facts/consump.pdf>>
- [24] Eurostat [online]. Production [cit.2007-10-27]. Dostupné z <<http://ec.europa.eu/agriculture/markets/wine/facts/prod.pdf>>
- [25] Ex-post evaluation of the Common Market Organization for wine Annex [online]. European Commission, 2002 [cit.2008-02-25]. Dostupné z <<http://ec.europa.eu/agriculture/eval/reports/wine/annex.pdf>>
- [26] Ex-post evaluation of the Common Market Organization for wine Final Report [online]. European Commission, 2002 [cit.2008-02-25]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/eval/reports/wine/fullrep_en.pdf>
- [27] Facilitating International Trade in the Global Wine Business [online]. WWTG, 2004 [cit.2008-02-08]. Dostupné z <<http://www.wwtg-gmco.org/EnglishPages/home.htm>>
- [28] FAO PriceSTAT [online]. FAO [cit.2008-02-08]. Dostupné z <http://faostat.fao.org/site/351/default.aspx>
- [29] FAO ProdSTAT [online]. FAO [cit.2008-02-08]. Dostupné z <<http://faostat.fao.org/site/526/default.aspx>>

- [30] *France, Wine Annual Report 2005* [online]. USDA, 2006. [cit. 2007-11-19].
Dostupné z: <<http://www.fas.usda.gov/gainfiles/200602/146176847.pdf>>
- [31] INDICATEURS VITICOLES CLES AFRIQUE DU SUD 2007 [online].
Observatoire viticole [cit.2007-12-05]. Dostupné z
<http://www.obs-viti-cg34.com/viti/consulter_doc2.jsp?id_theme=07&ordre=08>
- [32] INDICATEURS VITICOLES CLES ARGENTINE 2007 [online]. Observatoire
viticole [cit.2007-12-05]. Dostupné z
<http://www.obs-viti-cg34.com/viti/consulter_doc2.jsp?id_theme=07&ordre=08>
- [33] INDICATEURS VITICOLES CLES AUSTRALIE 2007 [online]. Observatoire
viticole [cit.2008-12-05]. Dostupné z
<http://www.obs-viti-cg34.com/viti/consulter_doc2.jsp?id_theme=07&ordre=08>
- [34] INDICATEURS VITICOLES CLES ESPAGNE 2007 [online]. Observatoire
viticole [cit.2008-01-28]. Dostupné z
<http://www.obs-viti-cg34.com/viti/consulter_doc2.jsp?id_theme=07&ordre=08>
- [35] INDICATEURS VITICOLES CLES ETATS-UNIS 2007 [online]. Observatoire
viticole [cit.2007-12-05]. Dostupné z
<http://www.obs-viti-cg34.com/viti/consulter_doc2.jsp?id_theme=07&ordre=08>
- [36] INDICATEURS VITICOLES CLES CHILI 2007 [online]. Observatoire viticole
[cit.2007-12-05]. Dostupné z
<http://www.obs-viti-cg34.com/viti/consulter_doc2.jsp?id_theme=07&ordre=08>
- [37] INDICATEURS VITICOLES CLES CHINE 2007 [online]. Observatoire viticole
[cit.2008-01-28]. Dostupné z
<http://www.obs-viti-cg34.com/viti/consulter_doc2.jsp?id_theme=07&ordre=08>
- [38] INDICATEURS VITICOLES CLES ITALIE 2007 [online]. Observatoire viticole
[cit.2008-01-28]. Dostupné z
<http://www.obs-viti-cg34.com/viti/consulter_doc2.jsp?id_theme=07&ordre=08>
- [39] INDICATEURS VITICOLES CLES MONDE 2007 [online]. Observatoire viticole
[cit.2008-01-28]. Dostupné z
<http://www.obs-viti-cg34.com/viti/consulter_doc2.jsp?id_theme=07&ordre=08>
- [40] INDICATEURS VITICOLES CLES NOUVELLE-ZELANDE 2007 [online].
Observatoire viticole [cit.2007-12-05]. Dostupné z
<http://www.obs-viti-cg34.com/viti/consulter_doc2.jsp?id_theme=07&ordre=08>
- [41] INDICATEURS VITICOLES CLES ROUMAINE 2007 [online]. Observatoire
viticole [cit.2007-02-05]. Dostupné z
<http://www.obs-viti-cg34.com/viti/consulter_doc2.jsp?id_theme=07&ordre=08>
- [42] INDICATEURS VITICOLES CLES RUSSIE 2007 [online]. Observatoire viticole
[cit.2007-02-05]. Dostupné z
<http://www.obs-viti-cg34.com/viti/consulter_doc2.jsp?id_theme=07&ordre=08>

- [43] *Italy, Wine Annual 2006* [online]. USDA , 2006. [cit. 2007-11-19].
Dostupné z: <<http://www.fas.usda.gov/gainfiles/200601/146176627.pdf>>
- [44] Konzultace Ministerstvo zemědělství, Odbor rostlinných komodit [online]. MZE [cit. 2007-04-15]. Dostupné z:
<<http://www.mze.cz/Index.aspx?tm=1&deploy=2849&typ=2&ch=73&ids=2855&val=2855>>
- [45] New Zealand Winegrowers Annual Report [online]. New Zealand Wine, 2004 [cit.2008-01-29]. Dostupné z <<http://www.nzwine.com/intro/>>
- [46] OIV [online]. [cit.2008-02-05]. Dostupné z <http://news.reseau-concept.net/pls/news/p_entree?i_sid=&i_type_edition_id=20411&i_section_id=&i_lang=33>
- [47] Situation and statistics of the world vitiviniculture sector [online]. OIV, 2004 [cit.2008-01-10]. Dostupné z
<http://news.reseau-concept.net/images/oiv_uk/Client/Stat_2004_definitif_EN.pdf>
- [48] *Spain, Wine Annual 2006* [online]. USDA, 2006. [cit. 2007-11-20].
Dostupné z: <<http://www.fas.usda.gov/gainfiles/200602/146176796.pdf>>
- [49] Standard International Trade Classification [online]. United Nations Statistics Division [cit.2008-03-05]. Dostupné z
<http://unstats.un.org/unsd/trade/SITC%20Rev.%204_Provisional_Draft.pdf>
- [50] STATE OF VITINICULTURE WORLD REPORT MARCH 2007 [online]. OIV, 2007 [cit.2008-02-10]. Dostupné z
<http://news.reseau-concept.net/images/oiv_uk/Client/2007_note_conj_mars_EN.pdf>
- [51] SUKOVÁ, I. Rozdíly v pravidlech pro vína ve světě a v Austrálii [online]. Agronavigátor, 2003 [cit.2008-02-02]. Dostupné z
<<http://www.agronavigator.cz/default.asp?ch=13&typ=1&val=18739&ids=423>>
- [52] Taric [online]. Evropská komise, Daňová a Celní Unie [cit.2008-03-05]. Dostupné z
<http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds/cgi-bin/tarchap?Taric=22000000&Download=0&Periodic=0&ProdLine=80&Lang=CS&SimDate=20080308&Country=-----&YesNo=1&Indent=-1&Action=1>
- [53] United Nations Commodity Trade Statistics Division [online]. [cit.2008-02-20].
Dostupné z <<http://comtrade.un.org/db/default.aspx>>
- [54] VARIETY IS IN OUR NATURE Update on the South African Wine Industry [online]. Wine of South Africa [cit.2007-10-19]. Dostupné z
<<http://www.wosa.co.za/download/WOSA%20Press%20release%20final.pdf>>
- [55] Vína z Moravy, vína z Čech [online]. [cit.2008-03-05].
Dostupné z <<http://www.wineofczechrepublic.cz/>>

- [56] *World Wine Situation and Outlook* [online]. USDA, 2006. [cit. 2007-11-28]. Dostupné z <<http://www.fas.usda.gov/agx/ISMG/Global%20Wine%20Report%20Final%20Aug2006.pdf>>
- [57] WWTG [online]. [cit.2008-02-05]. Dostupné z <<http://www.wwtg-gmcv.org/EnglishPages/home.htm>>

Legislativa:

- [58] Nařízení Komise (ES) č. 753/2002 kterým se stanoví některá prováděcí pravidla nařízení Rady (ES) č. 1493/1999 pro popis, označování, obchodní úpravu a ochranu některých vinařských produktů v platném znění
- [59] Nařízení Rady (ES) č. 1493/1999 o společné organizaci trhu s vínem v platném znění
- [60] Vyhláška č. 323/2004 Sb. kterou se provádějí některá ustanovení zákona o vinohradnictví a vinařství v platném znění
- [61] Zákon č. 321/2004 Sb. o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství) v platném znění

10 Seznam zkratek

AOC	<i>Appellation d'Origine Contrôlée</i> - Víno s kontrolovaných původem
CCT	<i>Common Customs Tariff</i> - Společný celní sazebník
DO	<i>Denominación de Origen</i> - Víno s kontrolovaných původem
DOC	<i>Denominación de Origen Calificada</i> - Víno s kontrolovaných původem, Španělsko <i>Denominazione di Origine Controlata</i> - Víno s kontrolovaných původem, Itálie
DOCG	<i>Denominazione di Origine Controlata e Garantita</i> Víno s kontrolovaných původem
EHS	Evropské hospodářské společenství
EU	Evropská unie
FAO	<i>Food and Agriculture Organization</i> - Organizace pro výživu a zemědělství
KN	Kombinovaná nomenklatura
HS	Harmonizovaný systém číselného označování zboží
OIV	<i>International Organisation of Vine and Wine</i> <i>Organization de la Vigne et du Vin</i> Mezinárodní organizace pro révu vinnou a víno
ONCV	<i>Office National de Commercialisation des Produits Viti-vinicoles</i> Kancelář pro obchod s produkty vinohradnictví
SITC	<i>Standard International Trade Classification</i> Standardní mezinárodní obchodní klasifikace
TARIC	<i>Tarif Intégré Communautaire</i> - Integrovaný celní sazebník Společenství
USDA	<i>United States Department of Agriculture</i> - Ministerstvo zemědělství USA
VDQS	<i>Vin Délimité de Qualité Supérieure</i> - Víno s kontrolovaných původem
WTO	<i>World Trade Organization</i> - Světová obchodní organizace
WWTG	<i>World Wine Trade Group</i> - Světová obchodní organizace s vínem
t	tuna
l	litr
hl	hektolitr
ha	hektar
tis.	tisíc
mil.	milion
mld.	miliarda

11 Seznam tabulek, grafů a obrázků

Seznam tabulek:

Tab 1:	Obsah zbytkového cukru v tichých vínech
Tab 2:	Obsah zbytkového cukru v šumivých vínech
Tab 3:	Charakteristika oblastí s chráněným a kontrolovaným původem ve Francii, Itálii a Španělsku
Tab 4:	Porovnání rozlohy vinohradů a produkce vína v různých jakostních kategoriích v roce 2004
Tab 5:	Spotřeba vína v ČR
Tab 6:	Státy s největší spotřebou vína na osobu a rok 2004
Tab 7:	Vývoj průměrných cen placených producentům moštových odrůd
Tab 8:	Ceny průmyslových výrobců stolního vína v ČR
Tab 9:	Ceny průmyslových výrobců jakostního vína v ČR
Tab 10:	Nejdůležitější trhy největších exportérů
Tab 11:	Distributorské firmy a jejich dovážené značky australských vín
Tab 12:	Sociální struktura respondentů

v příloze:

Tab 13:	Vývoj rozlohy vinohradů v EU
Tab 14:	Vývoj produkce vína ve státech EU
Tab 15:	Vývoj spotřeby vína ve státech EU
Tab 16:	Struktura vyráběných vín v EU - rozdělení dle jakostních kategorií
Tab 17:	Vývoj rozlohy vinohradů v zemích Evropy mimo EU
Tab 18:	Vývoj produkce vína ve státech Evropy mimo EU
Tab 19:	Vývoj spotřeby vína ve státech Evropy mimo EU
Tab 20:	Vývoj rozlohy vinohradů, produkce vína a spotřeby vína v USA, Kanadě a Mexiku
Tab 21:	Vývoj rozlohy vinohradů v Jižní Americe
Tab 22:	Vývoj produkce vína v Jižní Americe
Tab 23:	Vývoj spotřeby vína v Jižní Americe
Tab 24:	Vývoj rozlohy vinohradů v Africe
Tab 25:	Vývoj produkce vína v Africe
Tab 26:	Vývoj spotřeby vína v Africe
Tab 27:	Vývoj rozlohy vinohradů v Oceánii
Tab 28:	Vývoj produkce vína Oceánii
Tab 29:	Vývoj spotřeby vína v Oceánii
Tab 30:	Vývoj rozlohy vinohradů v Asii
Tab 31:	Vývoj produkce vína v Asii
Tab 32:	Vývoj spotřeby vína v Asii

Seznam grafů:

- Graf 1:** Rozloha vinic EU
Graf 2: Rozdělení vín do jakostních kategorií v EU
Graf 3: Produkce vína států EU
Graf 4: Vývoj spotřeby vína pro vybrané skupiny států EU
Graf 5: Rozloha vinic Evropy mimo EU
Graf 6: Produkce vína ve státech Evropy mimo EU
Graf 7: Spotřeba vína ve státech Evropy mimo EU
Graf 8: Rozloha vinic USA
Graf 9: Produkce vína v USA
Graf 10: Rozloha vinohradů v Jižní Americe
Graf 11: Produkce vína v Jižní Americe
Graf 12: Spotřeba vína v Jižní Americe
Graf 13: Rozloha vinohradů v Jihoafrické republice
Graf 14: Produkce vína v Jihoafrické republice
Graf 15: Rozloha vinohradů v Austrálii a na Novém Zélandu
Graf 16: Produkce vína v Austrálii a na Novém Zélandu
Graf 17: Spotřeba vína v Austrálii a na Novém Zélandu
Graf 18: Rozloha vinohradů v ČLR v tisíci hektarech
Graf 19: Produkce vína v ČLR
Graf 20: Celková spotřeba vína v ČLR
Graf 21: Průměrná spotřeba vína v ČLR
Graf 22: Vývoj světové produkce vína v milionech hektolitřů
Graf 23: Produkce vína dle jednotlivých kontinentů pro rok 2004 a průměry za období 1991 - 1995 a 1996 - 2000
Graf 24: Produkce vína největších světových producentů v roce 2004
Graf 25: Podíly největších světových výrobců na světové produkci vína v roce 2004
Graf 26: Státy s největší rozlohou vinohradů zaměřených na produkci moštových odrůd v roce 2004
Graf 27: Vývoj světové spotřeby vína
Graf 28: Přední světoví spotřebitelé vína v roce 2004
Graf 29: Podíly největších světových spotřebitelů na celkové spotřebě vína v roce 2004
Graf 30: Vývoj nadprodukce vína
Graf 31: Trh s vínem a hlavní distribuční kanály
Graf 32: Vývoj cen francouzských vín stolní a jakostní kategorie v €/hl
Graf 33: Vývoj světového obchodu - export
Graf 34: Podíl vybraných skupin států na světovém obchodu - export
Graf 35: Největší světoví vývozci
Graf 36: Největší exportní trhy Itálie
Graf 37: Největší exportní trhy Francie
Graf 38: Vývoj světového obchodu - import
Graf 39: Největší světoví dovozci
Graf 40: *Jak často pijete víno?*
Graf 41: *Kde nejčastěji konzumujete víno?*
Graf 42: *V jakém množství nejčastěji konzumujete víno?*
Graf 43: *Jak často víno kupujete?*
Graf 44: *Kde víno nejčastěji kupujete?*
Graf 45: *Co je pro Vás při nákupu vína nejdůležitější?*

- Graf 46:** *Jaká cena vína za láhve 0,75 l je pro Vás přijatelná?*
- Graf 47:** *Jaká vína kupujete nejčastěji?*
- Graf 48:** *Jaká vína kupujete nejčastěji?*
- Graf 49:** *Pil/a jste již australské víno? Pokud ne, chtěl/a byste v budoucnu australské víno ochutnat?*
- Graf 50:** *Vzpomenete si na nějakou značku australského vína? Vzpomenete si na nějakou odrůdu révy vinné velmi často používanou pro výrobu australských vín?*
- Graf 51:** *Jste spokojen se současnou nabídkou australských vín na českém trhu?*
- v příloze:*
- Graf 52:** *Věková struktura vinohradů v Jihoafrické republice*
- Graf 53:** *Vyrovnaní dovozu a vývozu vína v EU*

Seznam obrázků:

- Obr 1:** *Postup rozšíření výroby vína ve světě*
- Obr 2:** *Rozšíření vinohradů kolem roku 100 n.l.*
- Obr 3:** *Rostlina révy vinné v různých růstových stádiích*
- Obr 4:** *Mapa Evropy s vyznačenými oblastmi*
- Obr 5:** *Vinohradnické oblasti Severní Ameriky*
- Obr 6:** *Vinohradnické oblasti Jižní Ameriky*
- Obr 7:** *Vinohradnické oblasti v Africe*
- Obr 8:** *Vinohradnictví Austrálie*
- Obr 9:** *Vinohradnictví Nového Zélandu*
- Obr 10:** *Mapa vinohradnických oblastí ČLR*

12 Přílohy

Seznam příloh:

12.1. Botanická klasifikace rodu Vitis.....	i
12.2. Tabulky.....	ii
12.3 Grafy.....	xi
12.4 Alžírsko: příklad země s vinařským potenciálem.....	xii
12.5 Návrh reformy vinohradnictví Evropské unie z roku 2007.....	xiv
12.6 Marketingový dotazník.....	xv

12.1. Botanická klasifikace rodu *Vitis*: [8,18]

Říše: *Plantae* (rostliny)

Podříše: *Cormobionta* (vyšší rostliny)

Oddělení: *Tracheobionta* (cévnaté rostliny)

Vývojový stupeň: *Magnoliophyta* (krytosemenné)

Třída: *Magnoliopsida*

Podtřída: *Dicotyledones* (dvouděložné)

Řád: *Rhamnales* (řeštlákokvěté)

Čeleď: *Vitaceae* (révovité)

Rod: réva *Vitis*

Podrod: *Euvitis*

Druh: severoamerický: *Vitis labrusca*, *Vitis cinerea*, *Vitis riparia*, *Vitis rupestris* a další

východoasijský: *Vitis amurensis*

euroasijský: *Vitis vinifera* (réva vinná)

12.2. Tabulky

Tab 13: Vývoj rozlohy vinogradů v EU

rozloha (tis. ha)	86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004	2005*	2006**
Španělsko	1 509	1 290	1 184	1 202	1 207	1 200	1 180	1 174
Francie	996	940	915	898	888	889	894	882
Itálie	1 063	985	909	872	862	849	842	835
Portugalsko	282	269	257	281	249	245	246	246
Řecko	160	138	131	130	130	130	123	120
Německo	102	106	104	102	102	102	102	102
Maďarsko	143	133	126	93	88	83	81	80
Rakousko	58	56	50	48	48	49	50	49
Česká Rep.	n/a	12	13	16	16	19	19	18
Slovinsko	n/a	18	17	17	17	17	17	17
ostatní	n/a	31	28	15	16	15	38	38
celkem EU–25	n/a	3 978	3 734	3 674	3 623	3 598	3 592	3 561

Zdroj: [47,46]

pozn.: * předběžná data, ** odhad OIV

Tab 14: Vývoj produkce vína ve státech EU

produkce (tis. hl)	86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004	2005*	2006**
Francie	64 641	52 886	56 271	50 353	46 360	57 386	53 414	53 493
Itálie	65 715	60 768	54 386	44 604	44 086	53 000	50 562	52 036
Španělsko	33 519	26 438	34 162	33 478	41 843	42 988	34 789	39 301
Německo	10 012	10 391	9 989	9 885	8 191	10 047	9 526	8 995
Portugalsko	8 455	7 276	6 828	6 677	7 340	7 481	7 266	7 390
Maďarsko	10 974	3 823	4 126	3 333	3 880	4 340	3 567	3 000
Řecko	4 244	3 668	3 832	3 085	3 799	4 295	3 797	3 997
Rakousko	2 733	2 485	2 351	2 599	2 526	2 735	2 264	2 256
Česká Rep.	n/a	487	514	495	510	540	550	655
Slovinsko	n/a	781	476	540	671	506	293	293
Slovensko	n/a	685	482	315	540	409	409	302
ostatní	n/a	307	264	295	266	317	n/a	n/a
celkem EU–24	n/a	169 995	173 681	155 659	160 012	184 044	166 437	171 718

Zdroj: [47,46,29]

pozn.: * předběžná data, ** odhad OIV

Tab 15: Vývoj spotřeby vína ve státech EU

spotřeba (tis. hl)	86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004
Francie	41 715	37 310	35 305	34 820	34 081	33 141
Itálie	36 621	35 122	31 950	27 709	29 343	28 300
Španělsko	17 402	15 439	14 427	13 960	13 798	13 898
Německo	18 389	18 544	19 279	20 272	19 735	19 593
Velká Británie	6 039	6 542	8 139	9 916	10 622	10 729
Portugalsko	5 900	5 650	5 074	4 650	5 290	4 828
Nizozemsko	2 071	2 149	2 455	3 330	3 563	3 340
Řecko	3 022	2 752	2 834	2 420	2 450	3 275
Maďarsko	2 361	3 175	3 054	3 454	3 120	3 080
Belgie	2 086	2 226	1 815	2 724	2 614	2 741
Lucembursko				283	253	263
Rakousko	2 630	2 563	2 476	2 403	2 383	2 400
Dánsko	1 014	1 190	1 560	1 709	1 706	1 612
Švédsko	1 026	1 058	1 136	1 473	1 502	1 324
Slovinsko	n/a	825	830	600	880	880
Česká republika	n/a	595	654	1 087	1 174	1 420
Polsko	972	310	551	538	575	611
Slovensko	n/a	401	477	608	593	600
Irsko	123	152	333	495	580	562
Finsko	167	272	305	416	453	473
Litva	n/a	82	224	235	238	193
Lotyšsko	n/a	52	108	145	166	130
Estonsko	n/a	37	93	80	83	102
Malta	22	27	30	35	40	40
celkem EU	n/a	136 473	133 109	133 362	135 242	133 535

Zdroj: [47,46]

Tab 16: Struktura vyráběných vín v EU - rozdělení dle jakostních kategorií

Pourcentage des Vins / Production totale (1000 HI)

	Vintage year	1996/97	1997/98	1998/99	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003-2004	2004/2005	2005/2006 ^a	2006/2007 ^{aa}
BE	Production	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	% Quality wine	0,00%	0,00%	0,00%	50,00%	0,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%
	% Tabel wine	100,00%	100,00%	100,00%	50,00%	100,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%
DE	Production	8.878	8.384	10.727	12.244	9.950	8.980	9.984	8.191	10.107	9.256	8.985
	% Quality wine	97,90%	96,94%	95,02%	88,66%	92,11%	85,68%	93,70%	96,94%	94,13%	96,85%	96,05%
	% Tabel wine	2,10%	3,06%	4,98%	11,44%	7,89%	4,32%	6,30%	3,06%	5,87%	3,35%	3,95%
GR	Production	4.105	3.980	3.828	3.680	3.558	3.477	3.098	3.804	4.282	3.997	3.909
	% Quality wine	7,43%	8,37%	7,95%	9,17%	8,21%	9,72%	7,66%	10,09%	9,36%	8,36%	9,64%
	% Tabel wine	92,01%	91,63%	92,05%	90,84%	91,79%	90,22%	92,05%	89,91%	90,64%	91,64%	90,10%
ES	Production	31.000	33.218	31.173	33.723	41.692	30.547	33.478	41.843	43.168	35.505	37.896
	% Quality wine	39,32%	36,86%	36,51%	39,42%	35,38%	37,24%	33,33%	29,43%	29,79%	35,29%	35,49%
	% Tabel wine	54,39%	60,01%	59,35%	61,18%	64,23%	61,82%	66,45%	70,37%	70,18%	64,06%	64,41%
FR	Production	57.240	53.612	53.071	60.535	57.540	53.389	50.352	46.360	57.388	51.344	51.600
	% Quality wine	43,21%	46,57%	49,79%	46,36%	48,28%	50,28%	49,98%	48,28%	48,63%	48,78%	42,05%
	% Tabel wine	45,99%	41,37%	39,84%	41,66%	41,60%	38,60%	38,50%	39,38%	34,99%	34,34%	40,31%
IT	Production	58.322	50.583	57.140	58.074	54.088	52.293	44.604	44.087	53.135	50.462	52.036
	% Quality wine	20,94%	24,09%	22,32%	21,66%	23,48%	23,98%	30,49%	30,85%	28,23%	29,76%	28,98%
	% Tabel wine	75,18%	75,43%	77,28%	77,85%	76,15%	75,78%	69,18%	68,96%	71,55%	70,24%	71,11%
LU	Production	128	75	159	184	132	135	154	123	158	135	124
	% Quality wine	85,94%	86,67%	90,57%	84,78%	90,15%	92,59%	90,26%	100,00%	98,08%	100,00%	100,00%
	% Tabel wine	6,25%	0,00%	0,00%	5,43%	0,00%	7,41%	9,74%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
AT	Production	2.110	1.802	2.703	2.903	2.335	2.493	2.586	2.520	2.685	2.264	2.269
	% Quality wine	65,92%	67,96%	78,02%	77,56%	88,48%	81,31%	83,40%	86,76%	82,72%	90,42%	75,01%
	% Tabel wine	33,18%	11,21%	20,94%	20,91%	10,45%	18,65%	16,17%	12,02%	17,28%	9,58%	24,99%
PT	Production	9.712	6.124	3.750	7.859	6.694	7.790	6.877	7.283	7.481	7.254	7.532
	% Quality wine	43,07%	37,23%	50,93%	47,67%	48,60%	53,25%	43,94%	43,24%	43,94%	46,32%	44,07%
	% Tabel wine	56,93%	62,77%	49,07%	52,33%	51,39%	46,75%	56,06%	56,78%	56,08%	53,98%	55,93%
UK	Production	26	7	11	13	14	16	10	15	19	17	19
	% Quality wine	3,85%	14,29%	27,27%	15,38%	14,29%	12,50%	10,00%	46,87%	68,42%	0,00%	0,00%
	% Tabel wine	96,15%	85,71%	90,91%	84,62%	85,71%	87,50%	80,00%	53,33%	36,84%	117,65%	100,00%
CZ	Production							495	540	580	439	432
	% Quality wine							71,72%	0,00%	81,03%	82,23%	80,79%
	% Tabel wine							28,28%	0,00%	18,97%	15,72%	19,21%
CY	Production							180	320	278	191	185
	% Quality wine							0,00%	0,00%	2,16%	2,62%	0,00%
	% Tabel wine							0,00%	0,00%	97,84%	97,38%	98,38%
HU	Production							3.333	3.800	5.272	3.567	3.271
	% Quality wine							0,00%	68,42%	41,37%	48,50%	70,01%
	% Tabel wine							0,00%	34,21%	58,63%	51,50%	29,99%
MT	Production							62	100	70	70	85
	% Quality wine							38,71%	18,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% Tabel wine							58,06%	39,00%	100,00%	0,00%	0,00%
SI	Production							900	871	944	982	829
	% Quality wine							0,00%	0,00%	94,81%	80,39%	84,44%
	% Tabel wine							0,00%	0,00%	5,19%	19,61%	15,56%
SK	Production							340	540	410	302	320
	% Quality wine							58,18%	41,87%	71,95%	85,76%	82,50%
	% Tabel wine							21,78%	0,00%	24,63%	14,57%	17,50%
EU	Production	169.323	157.777	162.562	179.117	176.005	159.122	156.212	160.199	185.975	165.687	169.484
	% Quality wine	37,33%	39,16%	40,51%	39,56%	39,84%	41,46%	41,81%	40,53%	40,44%	42,53%	40,05%
	% Tabel wine	56,55%	55,91%	55,52%	56,12%	56,63%	54,53%	51,47%	54,65%	54,43%	52,05%	54,51%

^a Campagne 2005/2006 : provisoire

^{aa} Campagne 2006/2007 : estimations

Zdroj: [24]

Tab 17: Vývoj rozlohy vinohradů v zemích Evropy mimo EU

rozloha (tis. ha)	86-90	91-95	96-00	2002	2003	2004
Rumunsko	244	251	253	243	239	222
Moldávie	n/a	195	162	153	149	146
Ukrajina	n/a	165	125	103	99	103
Bulharsko	140	136	113	109	98	97
Ruská federace	n/a	115	76	68	70	73
Srbsko / Černá Hora	n/a	91	76	72	71	72
Gruzie	n/a	89	76	61	64	64
Chorvatsko	n/a	62	59	62	61	54
Makedonie	n/a	34	30	30	29	27
Švýcarsko	14	15	15	15	15	15
ostatní	n/a	41	30	24	24	25
celkem	n/a	1 194	1 015	940	919	898

Zdroj: [47]

Tab 18: Vývoj produkce vína ve státech Evropy mimo EU

produkce (tis. hl)	86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004
Rumunsko	7 133	5 529	6 173	5 461	5 555	6 166
Rusko	n/a	3 348	2 512	4 060	4 530	5 120
Moldávie	n/a	4 008	2 151	2 251	3 215	3 026
Ukrajina	n/a	1 741	1 414	2 430	2 380	2 000
Bulharsko	4 434	3 462	2 811	1 982	2 314	1 949
Srbsko / Černá Hora	n/a	2 615	2 686	1 620	1 734	1 740
Chorvatsko	n/a	1 954	2 069	2 095	1 768	1 561
Švýcarsko	1 310	1 218	1 222	1 112	967	1 159
Gruzie	n/a	1 767	1 503	1 136	800	950
Makedonie	n/a	917	1 057	447	930	900
ostatní	n/a	408	352	213	194	225
celkem	n/a	26 967	23 950	22 807	24 387	24 796

Zdroj: [47]

Tab 19: Vývoj spotřeby vína ve státech Evropy mimo EU

Spotřeba (tis. hl)	86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004
Rusko	n/a	6 487	4 565	6 404	8 682	10 159
Rumunsko	6 777	5 272	5 968	4 964	5 050	5 800
Švýcarsko	3 143	2 978	2 956	3 011	2 967	2 933
Chorvatsko	n/a	1 757	1 969	2 037	1 748	1 856
Ukrajina	n/a	1 186	1 198	1 817	1 780	1 800
Bulharsko	1 161	987	851	1 309	1 400	1 350
Srbsko / Černá Hora	n/a	2 122	1 778	1 212	910	1 000
Norsko	254	284	429	550	562	578
Bělorusko	n/a	241	268	274	335	492
Moldávie	n/a	1 611	745	208	206	211
Makedonie	n/a	233	267	160	223	200
Albánie	76	133	159	73	107	182
Gruzie	n/a	1 746	1 169	344	311	131
Bosna a Hercegovina	n/a	150	42	82	72	101
Arménie	n/a	221	48	41	24	77
Island	16	13	20	25	28	30
celkem	n/a	25 421	22 432	22 486	24 377	26 870

Zdroj: [47]

Tab 20: Vývoj rozlohy vinogradů, produkce vína a spotřeby vína v USA, Kanadě a Mexiku

		86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004	2005*	2006**
Výměra (tis. ha)	USA	329	331	376	415	415	398	399	400
	Kanada	8	6	8	11	11	11	n/a	n/a
	Mexiko	58	46	43	41	42	42	n/a	n/a
Produkce (tis. hl)	USA	18 167	17 619	20 386	20 300	19 500	20 109	22 888	19 700
	Kanada	457	324	403	469	359	522	n/a	n/a
	Mexiko	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Spotřeba vína (tis.hl)	USA	20 791	18 759	20 814	22 538	23 801	24 308	25 110	25 900
	Kanada	1 831	1 792	2 394	2 884	3 440	3 607	n/a	n/a
	Mexiko	147	167	150	150	150	150	n/a	n/a

Zdroj: [47,35]

pozn.: * předběžná data, ** odhad OIV

Tab 21: Vývoj rozlohy vinogradů v Jižní Americe

rozloha (tis. ha)	86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004	2005*	2006**
Argentina	259	209	208	211	211	213	217	220
Chile	124	124	147	184	185	189	191	194
Brazílie	58	60	59	69	72	74	78	94
Peru	9	10	11	11	11	11	n/a	n/a
Uruguay	19	12	10	10	10	9	n/a	n/a
Bolívie	4	4	4	3	3	3	n/a	n/a
Venezuela	1	1	1	1	1	1	n/a	n/a
ostatní	7	5	2	4	4	4	n/a	n/a
celkem	481	425	442	493	497	504	n/a	n/a

Zdroj: [47,32,36,46]

pozn.: * předběžná data, ** odhad OIV

Tab 22: Vývoj produkce vína v Jižní Americe

produkce (tis. hl)	86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004	2005*	2006**
Argentina	19 914	15 588	13 456	12 965	13 225	15 464	15 222	15 396
Chile	4 135	3 326	5 066	5 623	6 682	6 301	7 886	8 449
Brazílie	2 968	3 095	2 920	3 212	2 620	3 925	3 017	2 414
Uruguay	856	878	999	714	839	1 126	n/a	n/a
Peru	100	89	121	127	133	130	n/a	n/a
Paraguay	73	73	74	60	60	60	n/a	n/a
Bolívie	20	20	20	20	20	20	n/a	n/a
ostatní	1	2	2	22	22	22	n/a	n/a
celkem	28 067	23 071	22 658	22 743	23 601	27 048	n/a	n/a

Zdroj: [47,32,36,46]

pozn.: * předběžná data, ** odhad OIV

Tab 23: Vývoj spotřeby vína v Jižní Americe

spotřeba (tis. hl)	86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004	2005*	2006**
Argentina	17 804	15 720	12 899	11 988	12 338	11 113	10 972	11 104
Brazílie	2 861	2 992	2 725	3 178	3 077	3 177	3 710	3 553
Chile	3 499	2 350	2 410	2 297	2 552	2 547	2 740	2 850
Uruguay	856	878	1 042	814	754	848	n/a	n/a
Peru	100	125	202	472	518	507	n/a	n/a
Paraguay	110	163	180	127	154	253	n/a	n/a
Bolívie	23	23	25	24	26	26	n/a	n/a
ostatní	431	491	664	785	1 232	1 232	n/a	n/a
celkem	25 684	22 742	20 147	19 685	20 651	19 703	n/a	n/a

Zdroj: [47,32,36,46]

pozn.: * předběžná data, ** odhad OIV

Tab 24: Vývoj rozlohy vinogradů v Africe

rozloha (tis. ha)	86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004
Jihoafrická republika	100	102	112	129	132	133
Alžírsko	142	98	59	80	94	95
Egypt	48	54	58	69	70	71
Maroko	47	50	49	50	50	50
Tunisko	30	28	28	26	24	23
Lybie	7	7	8	9	9	9
Tanzánie	2	3	2	3	3	3
Madagaskar	2	2	2	2	2	2
ostatní	2	1	2	4	4	4
celkem	380	345	320	372	388	390

Zdroj: [47]

Tab 25: Vývoj produkce vína v Africe

produkce (tis. hl)	86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004
Jihoafrická republika	7 742	8 228	7 837	7 189	8 853	9 279
Alžírsko	687	518	391	700	820	770
Tunisko	306	297	365	271	246	375
Maroko	401	322	350	342	343	350
Madagaskar	82	87	89	89	89	89
Egypt	21	24	27	42	42	42
Ostatní	20	18	32	42	42	45
Celkem	9 259	9 494	9 091	8 675	10 435	10 950

Zdroj: [47]

Tab 26: Vývoj spotřeby vína v Africe

spotřeba (tis. hl)	86 – 90	91 – 95	96 – 00	2002	2003	2004
Jihoafrická republika	3 359	3 651	3 961	3 884	3 487	3 509
Angola	195	400	349	398	497	579
Alžírsko	230	247	223	320	220	250
Maroko	286	233	385	292	340	326
Tunisko	206	215	216	202	217	215
Pobřeží slonoviny	396	181	225	286	280	147
Madagaskar	83	88	92	92	93	94
Egypt	21	24	28	42	42	42
ostatní	1 262	1 249	810	934	964	964
celkem	6 038	6 288	6 289	6 450	6 140	6 126

Zdroj: [47]

Tab 27: Vývoj rozlohy vinogradů v Oceánii

rozloha (tis. ha)	86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004	2005*	2006**
Austrálie	59	65	106	159	157	164	167	169
Nový Zéland	5	6	11	17	20	23	25	27
celkem	64	71	117	176	177	187	192	196

Zdroj: [47,33,40]

pozn.: * předběžná data, ** odhad OIV

Tab 28: Vývoj produkce vína Oceánii

produkce (tis. hl)	86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004	2005*	2006**
Austrálie	4 285	4 810	7 380	11 509	10 194	13 811	14 001	13 950
Nový Zéland	439	443	568	890	550	1 192	1 020	1 332
Celkem	4 724	5 253	7 948	12 399	10 744	15 003	15 021	15 282

Zdroj: [47,33,40]

pozn.: * předběžná data, ** odhad OIV

Tab 29: Vývoj spotřeby vína v Oceánii

spotřeba (tis. hl)	86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004	2005*	2006**
Austrálie	3 297	3 208	3 606	4 007	4 196	4 361	4 523	4 600
Nový Zéland	432	364	385	656	745	770	n/a	n/a
ostatní země Oceánie	79	85	80	101	101	101	n/a	n/a
celkem	3 808	3 657	4 071	4 764	5 042	5 232	n/a	n/a

Zdroj: [47,33]

pozn.: * předběžná data, ** odhad OIV

Tab 30: Vývoj rozlohy vinogradů v Asii

rozloha (tis. ha)	86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004
Afganistan	55	52	52	52	50	50
Čína	148	153	218	421	455	471
Kypr	31	22	20	18	17	17
Korea	17	20	31	28	27	25
Indie	21	37	44	54	65	65
Irák	61	56	52	52	50	50
Írán	228	244	274	302	300	296
Izrael	5	5	6	8	7	8
Japonsko	27	25	22	21	21	20
Jordánsko	6	7	4	4	4	4
Libanon	30	30	18	15	15	15
Pákistán	3	5	10	13	13	13
Sýrie	121	90	75	56	46	46
Thajsko	3	3	3	4	4	4
Turecko	636	615	584	570	570	570
Jemen	17	21	24	25	25	25
Ázerbajdžán	n/a	128	44	9	8	8
Kazachstán	n/a	21	12	12	10	10
Kyrgystán	n/a	8	8	8	7	7
Tádžikistán	n/a	30	34	36	30	30
Turkmenistán	n/a	23	28	28	30	30
Uzbekistán	n/a	121	103	106	103	102
ostatní	14	18	21	27	27	27
celkem	n/a	1 734	1 687	1 869	1 884	1 893

Zdroj: [47]

Tab 31: Vývoj produkce vína v Asii

produkce (tis. hl)	86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004
Čína	2 734	5 140	9 581	11 200	11 600	11 700
Kypr	682	619	586	240	385	404
Izrael	156	123	85	57	57	60
Japonsko	544	551	949	1 110	938	862
Libanon	106	257	188	150	150	150
Turecko	222	275	311	262	225	250
Ázerbajdžán	n/a	243	129	57	38	55
Kazachstán	n/a	244	179	236	328	250
Kyrgystán	n/a	54	21	44	36	36
Tádžikistán	n/a	91	74	60	62	62
Turkmenistán	n/a	267	317	240	240	240
Uzbekistán	n/a	670	564	336	458	450
ostatní	4	3	3	3	3	3
celkem	n/a	8 537	12 987	13 995	14 520	14 522

Zdroj: [47]

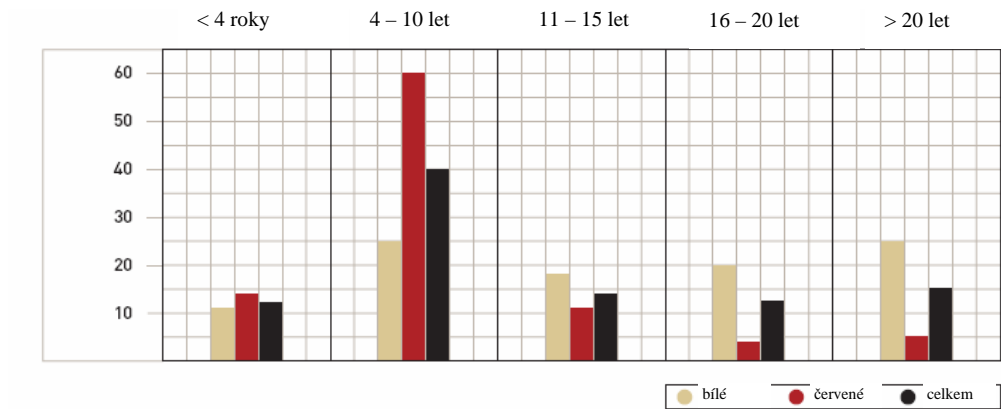
Tab 32: Vývoj spotřeby vína v Asii

spotřeba (tis. hl)	86–90	91–95	96–00	2002	2003	2004
Čína	2 739	5 098	9 858	11 470	11 586	13 286
Kypr	70	78	86	126	165	165
Izrael	135	106	77	83	61	71
Japonsko	1 204	1 361	2 801	2 784	2 544	2 523
Libanon	96	230	167	137	135	135
Turecko	193	248	252	178	167	191
Ázerbajdžán	n/a	44	15	41	15	22
Kazachstán	n/a	311	262	271	358	280
Kyrgystán	n/a	63	40	38	37	32
Tádžikistán	n/a	64	59	60	62	62
Turkmenistán	n/a	162	299	245	246	247
Uzbekistán	n/a	609	530	322	453	446
ostatní	147	204	400	466	537	537
celkem	n/a	8 578	14 846	16 221	16 366	17 997

Zdroj: [47]

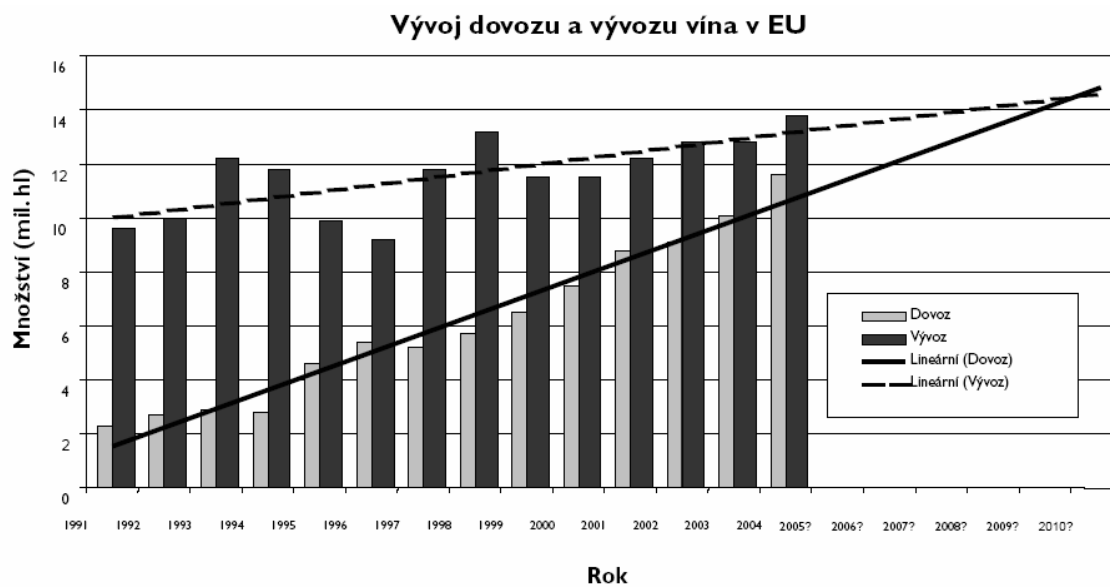
12.3 Grafy

Graf 52: Věková struktura vinogradů v Jihoafrické republice

Zdroj: [54]

Graf 53: Vyrovnání dovozu a vývozu vína v EU

Zdroj: [13]

12.4 Alžírsko: příklad země s vinařským potenciálem [11]

- rozloha vinogradů: 95 000 ha (2004), 40 % moštové odrůdy, 60 % stolní odrůdy
- produkce: 770 000 hl (2004)
- spotřeba: 0,8 l/osobu/rok

Vhodné klimatické podmínky pro pěstování vinné révy, srovnatelné s podmínkami španělských vinogradnických regionů, předurčovaly oblasti dnešního Alžíru k pěstování vinné révy již od dob antiky. K velkému rozvoji došlo až v období kolonialismu Francií, a to především v období, kdy byla velká část evropských vinic zničena mšičkou révokazem (1870). V období 1872 až 1890 se plocha vinogradů zvýšila ze 16 688 hektarů na 110 042 hektarů, především díky přílivu vinařů z Evropy.

Maximální rozloha obhospodařovaných vinogradů byla dosažena v roce 1938 (400 000 hektarů) s produkcí více než 21 miliónů hektolitrů ročně. Do vyhlášení nezávislosti v roce 1962 se alžírské vinogradnictví řadilo mezi vyhlášené vinařské regiony světa. Některé oblasti vinogradů byli zařazeny do francouzské kategorie VDQS (Vin D'Élimité de Qualité Supérieure). Vinogradnictví se stalo vedoucím sektorem alžírské ekonomiky podílející se na polovině hodnoty exportu Alžírsku. V 50. letech 20. století se Alžírsko společně s Marokem a Tunisem podílelo na 2/3 mezinárodního obchodu s vínem.

Vyhlášení alžírské nezávislosti vedlo ke kolapsu vinogradnictví. Jedním z důvodů byl masivní odchod evropských odborníků, který způsobil snížení kvantity i kvality produkce vína. Druhým důvodem byla nevhodnost vinařského sektoru, jako vedoucího exportního průmyslu v nově vzniklé islámské zemi. I přesto zůstalo vinařství důležitou součástí zemědělství Alžírska zaměstnávající více než polovinu pracovní síly v zemědělství.

V post-koloniálním období nastal problém s celkovým odbytem vína. Doposud největší odběratel Francie v letech 1962 až 1963 snížila celkový odběr ze 14,6 milionu hektolitrů na méně než polovinu 6,8 milionu hektolitrů. Dohoda se SSSR o ročním odběru 5 milionů hektolitrů vína v období 1969 až 1975 sice usnadnila jeho odbyt, na druhou stranu výkupní cena se pohybovala na úrovni méně než poloviny světové ceny vína. Jednání s Evropským hospodářským společenstvím (EHS) také nevedlo k řešení krize alžírského vinařství, naopak EHS snížila kvótu pro dovoz alžírského vína.

V 60. a 70. letech alžírská ekonomika čelila problému, co s vínem, pro které nemá odbytiště a co se stárnoucími vinohrady. Byla nutná přeměna a restrukturalizace alžírské zemědělské produkce. Problém spočíval v nalezení atraktivních zemědělských komodit, které by byly schopné zaměstnat a uživit stejné množství pracovníků jako vinohradnictví.

Do roku 1990 klesla výměra vinohradů ze 400 000 hektarů na 102 000 hektarů. V roce 2004 dosahovala výměra 95 000 hektarů, kde se ze 60 % pěstovaly odrůdy stolního vína určeného k přímé konzumaci. Moštové odrůdy jsou pěstovány pouze na 40 % výměry vinohradů. Celková produkce vína dosáhla 770 000 hl v roce 2004.

Dnešním problémem alžírského vinohradnictví jsou staré výsadby vinohradů, většina pocházející z 50. let 20. století. S tím spojeným použitím starých odrůd jako je Carignan, Alicante, Cinsaut a Grenache. Také používané technologie a postupy při výrobě vína neodpovídají modernímu vinařství. Jedním ze zásadních problémů je kontrola teploty v průběhu celého zpracování, od sklizně hroznů až po kvasný proces, která významně ovlivňuje kvalitu finálního produktu. Celý sektor vinařství se v průběhu druhé poloviny 20. století téměř nedočkal investic do modernizace, které by zvýšily konkurenceschopnost alžírského vinařského sektoru.

Monopol na produkci a prodej vína si v Alžíru drží ONCV (Office National de Commercialisation des Produits Viti-vinicoles). V 90. letech 20. století ONCV rozhodla o nutnosti plánu restrukturalizace vinařství. V rámci tohoto plánu se uskutečnila výsadba jakostních odrůd jako je Cabernet Sauvignon, Merlot, Syrah, Mourverde a Chardonnay.

[11]

12.5 Návrh reformy vinohradnictví Evropské unie z roku 2007 [3]

- Zavedení jednotné platby pro zemědělský podnik.
- Ukončení omezení výsadby. Systém práv na výsadbu má být prodloužen do roku 2013 a následně zrušen ode dne 1. ledna 2014, aby se konkurenceschopným výrobcům umožnilo rozšířit výrobu. Rozhodnutí zvýšit objem výroby bude záviset na schopnosti výrobce prodat vyprodukované víno.
- Zavedení vnitrostátního rámce, který umožní členským státům přizpůsobit opatření své konkrétní situaci. Celkový rozpočet se má pohybovat od 623 milionů EUR v roce 2009 do 830 milionů EUR v roce 2015. Částky, které budou mít jednotlivé země k dispozici, by se měly vypočítávat podle rozlohy vinic, objemu výroby a historických výdajů.
- Opatření pro rozvoj venkova zahrnující například opatření na podporu usazení mladých zemědělců ve venkovských oblastech, odborné vzdělání, efektivnější uvádění výrobků na trh a jiné. Pro tyto a další účely má být do rozpočtu na rozvoj venkova převedeno 400 milionů EUR do roku 2014. Uvedené prostředky mají být určeny výhradně regionům s vlastní produkcí vína.
- Přenesení pravomocí a odpovědnosti v oblasti dodržování enologických postupů na Komisi EU.
- Zjednodušení pravidel pro označování výrobků v souladu s ustanoveními přijatými OIV.
- Politika jakosti opírající se o koncepci zeměpisného původu. Vína se zeměpisným označením mají být rozdělena na vína s chráněným zeměpisným původem a vína s chráněným označením původu.
- Zavedení režimu klučení. Jeho podstata by měla spočívat ve vyplácení prémie pěstitelům, kteří se dobrovolně rozhodnou opustit odvětví vinohradnictví.
- Zrušení opatření na řízení trhu tj. nouzová destilace, podpora na destilaci vedlejších prostředků, na destilaci konzumního alkoholu a destilaci vína vyrobeného z hroznu pro dvojí účel, podpora soukromého skladování, vývozní náhrady a podpora na mošt k obohacení vína.
- Zákaz přidávat cukr k obohacení vína. Všichni výrobci tak budou vyrábět víno pouze z hroznů a moštu, na který nebudou pobírat dotace.
- Propagace vína na trzích třetích zemí.

12.6 Marketingový dotazník

Povědomost o australských vínech v České republice a zájem o jejich koupi

Tento dotazník byl vytvořen pro účel zpracování diplomové práce na téma "Světová produkce a obchod s vínem". Cílem je zjistit, jaká je v České republice povědomost o australských vínech a potencionální zájem o ně. Děkuji Vám za spolupráci a doufám, že při vyplňování tohoto dotazníku strávíte příjemný čas.

Jitka Vokatá, Česká zemědělská univerzita v Praze, Institut tropů a subtropů

Pokud není uvedeno jinak, zaškrtněte pouze **JEDNU** odpověď:

1. Jak často pijete víno?

- a) víno nepiji , přejděte k otázce č.5   c) 1x až 2x za měsíc   e) každý týden
 b) méně než 1x za měsíc   d) 3x až 4x za měsíc   f) vícekrát za týden

2. Zlepšuje Vám pití vína náladu?

- a) ano   b) někdy   c) ne

3. Kde nejčastěji pijete víno?

- a) doma
 b) v restauraci, ve vinárně
 c) u vinaře - vinný sklípek
 d) jinde , uveďte kde: _____

4. V jakém množství nejčastěji pijete víno?

- a) do 2 dcl
 b) 2 dcl až 5 dcl
 c) více než 5 dcl

5. Jak často víno kupujete?

- a) méně často než 2x ročně
 b) 2x a 5x ročně
 c) asi 1x měsíčně
 d) několikrát měsíčně
 e) asi 1x týdně
 f) několikrát týdně
 g) víno nekupuji , přejděte k otázce č.15

6. Kde víno nejčastěji kupujete?

- a) samoobsluha
 b) supermarket, hypermarket
 c) restaurace, vinárna
 d) vinotéka
 e) přímo u vinaře
 f) prodejna sudového vína
 g) internetový obchod

7. Co je pro Vás při nákupu vína nejdůležitější? Přiřaďte k následujícím kategoriím čísla od 1 do 10, každé číslo použijte *pouze jednou* (1 - nejdůležitější, 10 - nejméně důležité):

- jakostní kategorie vína _____
- druh vína (dle barvy, chuti) _____
- cena _____
- oblast, země původu _____
- odrůda _____
- výrobce _____
- ročník _____
- etiketa, vzhled láhve _____
- zkušenost _____
- doporučení _____

8. Jaká cena vína za láhev 0,75 l je pro vás přijatelná? Pro *každý* sloupec zaškrtněte *jedno* cenové rozmezí:

	v supermarketu	ve vinotéce	v restauraci
do 50 Kč			
51 - 100 Kč			
101 - 150 Kč			
151 - 200 Kč			
201 - 300 Kč			
301 - 500 Kč			
501 - 1000 Kč			
1001 - 2000 Kč			
na ceně nezáleží			

9. Jaká vína kupujete nejčastěji? Zaškrtněte *jednu* položku pro *každou* kategorii:

<i>kategorie 1</i>	<i>kategorie 2</i>	<i>kategorie 3</i>	<i>kategorie 4</i>
a) česká ☐	a) bílá ☐	a) sladká ☐	a) tichá (neperlivá) ☐
b) zahraniční ☐	b) růžová ☐	b) polosladká ☐	b) šumivá / perlivá ☐
c) téměř stejně ☐	c) červená ☐	c) polosuchá ☐	d) alkoholizovaná / likérová ☐
	d) neupřednostňuji ☐	d) suchá ☐	e) neupřednostňuji ☐
		e) neupřednostňuji ☐	

10. Pil/a jste již australské víno? a) ano , přejděte k otázce č. 12 b) ne

11. Chtěl/a byste v budoucnu ochutnat australské víno? a) ano b) ne
Proč?

12. Vzpomenete si na nějakou značku australského vína?

- a) ano , uveďte jakou: _____
b) ne

13. Znáte některé odrůdy vinné révy velmi často používané pro výrobu australských vín?

- a) ano , napište je: _____
b) ne

14. Jste spokojen se současnou nabídkou sortimentu australských vín na ČR trhu? Proč?

- a) ano
b) docela ano
c) moc ne
d) ne
e) nevím

15. Pohlaví? muž , žena

16. Do jaké věkové kategorie patříte? vzdělání?

- a) 18 - 24 let
b) 25 - 40 let
c) 41 - 50 let
d) 51 - 60 let
e) více než 60 let

17. Jaké je Vaše nejvyšší ukončené

- a) základní
b) střední bez maturity
c) střední s maturitou
d) vysokoškolské

18. Jaká je velikost města/obce, kde bydlíte?

- a) do 5000 obyvatel
b) 5001 až 50 000 obyvatel
c) 50 001 až 200 000 obyvatel
d) nad 200 000 obyvatel

19. Jaký je Váš průměrný měsíční čistý příjem?

- a) do 15 000 Kč
b) 15 001 - 25 000 Kč
c) 25 001 - 40 000 Kč
d) více než 40 000 Kč
e) nechci odpovídat

